

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း လူ့အမြောက်အမြား
သတ်ဖြတ်မှု အမှန်တရားအား ပုံဖျက်ခြင်းကို
ရှာဖွေဖော်ထုတ်ခြင်း နှင့် တန်ပြန်ချေပခြင်း -

အရှေ့တောင်အာရှ အတွက်
နှင့် အရှေ့တောင်အာရှမှ
သင်ခန်းစာ များ
မိတ်ဆက်

On the cover: Tuol Sleng Genocide Museum
(Credit: Rafal Pankowski)

လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု အမှန်တရားအား ပုံဖျက်ခြင်းကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ခြင်း နှင့် တန်ပြန်ချေပခြင်း - အရှေ့တောင်အာရှ အတွက် နှင့် အရှေ့တောင်အာရှမှ သင်ခန်းစာ များ

မိတ်ဆက်
လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု ကို ငြင်းပယ်ခြင်း (Holocaust Denial) နှင့် အမှန်တရားကို ပုံဖျက်ခြင်း (Distortion) ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း?

၁။ လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှုကို ငြင်းပယ်ခြင်း (Holocaust Denial) ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။

၂။ လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှုကို ငြင်းပယ်သူများ (Holocaust deniers) က မည်သို့ဆိုသနည်း?

၃။ လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု အမှန်တရားကို ပုံဖျက်ခြင်း (Holocaust distortion) ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။ ငြင်းပယ်ခြင်း(Denial) နှင့် မည်သို့ကွာခြားသနည်း။

၄။ အရှေ့ဥရောပတွင် လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု အမှန်တရားကို ပုံဖျက်ခြင်း (Holocaust distortion)

Jan T. Gross ၏ စာအုပ်များအပေါ် ဝေဖန် ပိုင်းခြားဆွေးနွေးမှု
၂၀၀၀ ခုနှစ် အစောပိုင်းကာလများ ၂၀၀၉/၂၀၁၀ ၂၀၁၂ ၂၀၁၇
Gross ရဲ့ စာအုပ်များအကြောင်း ဆွေးနွေးခြင်းသည် အဘယ်ကြောင့် အရေးကြီးသနည်း။

၅။ လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) နှင့် နှိုင်းယှဉ်ခွင့်ရှိ ပါသလား။ နှိုင်းယှဉ်သည်အချိန်၌ သာမန်ကိစ္စကဲ့သို့ပြုမူခြင်း၊ နစ်နာသူများကို သရုပ်ဖော်ခြင်း၊ အသေးအဖွဲ့ဖြစ်အောင်ပြုလုပ်ခြင်း ကိစ္စ များကို ကျွန်ုပ်တို့ မည်သို့ရှောင်ရှားနိုင်မည်နည်း။

၆။ လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု ငြင်းဆိုသူများ (Holocaust deniers) ကို မည်ကဲ့သို့ ခုခံပြောဆိုနိုင် သနည်း။

Irving ကို ရုံးတင်စစ်ဆေးခြင်း

All titles are clickable!

နိုင်ငံအလိုက်အချက်အလက်များ (ကိုယ်ရေးအကျဉ်းများ) ကမ္ဘောဒီးယား

၁။ နောက်ခံဖြစ်ရပ်နှင့် အကြောင်းအရာများ

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၏ ခေတ်သစ်သမိုင်းကြောင်းနှင့် အစုလိုက်အပြုံလိုက်အကြမ်းဖက်မှုများ၏ အခြေခံ အကြောင်းအရာ အချက်အလက်များ

သမိုင်းမှတ်တမ်း : အဓိကအကြောင်းအရာများနှင့် အောက်မေ့ဖွယ်ရာအစိတ်အပိုင်းများ

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်တွင် ကမ္ဘောဒီးယား၏အခန်းကဏ္ဍသည် အောက်မေ့ဖွယ်ရာ အဖြစ်တည်ရှိပါသလား။ မည်ကဲ့သို့ပုံစံ ဖြင့် တည်ရှိသနည်း။

လူမှုရေး ကွဲပြားမှုများ၏ ရှုထောင့်များ၊ နိုင်ငံ၏ အဓိကလူနည်းစုများ၊ ၁၉၄၅ခုနှစ် နောက်ပိုင်း ဖိနှိပ်မှုများ။

၂။ လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု ၊ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု၊ ငြင်းပယ်ခြင်းနှင့် အမှန်တရားကို ပုံဖျက်ခြင်း ၏ တည်ရှိနေသေးသော အမျိုးအစားများ

အကြိမ်ကြိမ်ငြင်းပယ်ကြသူများ

ကမ္ဘောဒီးယားအတွက် တန်ပြန်ငြင်းဆိုခြင်းဆိုင်ရာ ဒေသသုံးကိရိယာများ၊ ခမာနီ ပြန်လည်ချေပခြင်းနှင့်တာဝန်ယူ ခြင်းဆိုင်ရာပြဿနာ

ခမာနီလက်အောက်ရှိ လူနည်းစု အမျိုးသမီးများ၏ ခံနိုင်ရည်နှင့် ခုခံမှု ဇာတ်လမ်းများ

၃။ ငြင်းဆိုခြင်းကိုတားဆီးရန်/တန်ပြန်ရန်အတွက်နိုင်ငံတော်နှင့်အစိုးရမဟုတ်သောစီမံချက်များ

နိုင်ငံတော်၏ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်မှုဥပမာများ

အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ၏ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်မှု ဥပမာများ

နိုင်ငံအလိုက်အချက်အလက်များ (ကိုယ်ရေးအကျဉ်းများ) မြန်မာ (ဗမာ)

၁။ နောက်ခံဖြစ်ရပ်နှင့် အကြောင်းအရာများ

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ခေတ်သစ်သမိုင်းကြောင်းနှင့် အစုလိုက်အပြုံလိုက်အကြမ်းဖက်မှုများ၏ အခြေခံအကြောင်းအရာ အချက်အလက်များ

သမိုင်းကြောင်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်ဖြစ်သော အောက်မေ့ဖွယ်ရာ အဓိကအစိတ်အပိုင်းများ

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း တိုင်းပြည်၏အခန်းကဏ္ဍ၊ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အမှတ်တရ ၊ ၎င်းသည် မည်သို့သောပုံစံများဖြင့် တည်ရှိသနည်း။

မြန်မာ-ထိုင်း ရထားလမ်း

၂။ လက်ရှိဟိုလိုကိုကော့စ်အမျိုးအစားများ၊ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု ငြင်းဆိုခြင်းနှင့် လိမ်လည်ထွက်ဆိုခြင်း

ရိုဟင်ဂျာလူမျိုးများကိုလက်မခံခြင်း နှင့် ၎င်းတို့အပေါ်ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများကို ငြင်းဆိုခြင်း၏ လက်ရှိ အဖြစ်အပျက်

နာဇီသင်္ကေတများ

၃။ ဟိုလိုကော့စ်နှင့် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု ငြင်းဆိုခြင်းနှင့် လိမ်လည်ထွက်ဆိုခြင်းတို့ကိုဆန့်ကျင် သည့်

ကျွန်ုပ်တို့၏လှုပ်ခေါင်ချက်များသည် ခေတ်ပြိုင်သမိုင်းထဲမှမည်သို့သောအကြောင်းအရာ များနှင့် သက်ဆိုင်သနည်း။

ဂျပန်လူမျိုးများသည်မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဗဟုဝါဒီလူ့အဖွဲ့အစည်း၏အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံမှာ ပထမဆုံး ဂျပန်တွေက ဘယ်သူတွေလဲ

ထိုဘဝဒါဒီဂျပန်တွေက ဘယ်သူတွေလဲ။

အင်္ဂလိပ်အုပ်ချုပ်စဉ်ကာလအတွင်း မြန်မာ့လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းရှိ ဂျပန်လူမျိုးများ၏ အခြေအနေမှာ အဘယ်နည်း။

ဂျပန်လူမျိုးအသိုင်းအဝိုင်း၏ကွဲပြားခြားနားခြင်းသည်

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း ဘာတွေဖြစ်ခဲ့သလဲ။

၄။ ဆာမြူရယ်မိသားစု

ပြည်တွင်းစစ်များ

နှင်းဆီဖြူကမ်ပိန်း

နိုင်ငံအလိုက်အချက်အလက်များ (ကိုယ်ရေးအကျဉ်းများ) ထိုင်းနိုင်ငံ

၁။ နောက်ခံဖြစ်ရပ် နှင့် အကြောင်းအရာ

ထိုင်းနိုင်ငံ၏ ခေတ်သစ်သမိုင်းကြောင်းနှင့် အစုလိုက်အပြုံလိုက် အကြမ်းဖက်မှုများ၏ အခြေခံအကြောင်းအရာ အချက်အလက်များ

သမိုင်းကြောင်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်ဖြစ်သော အောက်မေ့ဖွယ်ရာ အဓိကအစိတ်အပိုင်းများ

အောက်တိုဘာ ၆ ရက်နေ့ ပြတိုက် - စာရွက်စာတမ်းနှင့် မှတ်တမ်းစု၊ အောက်တိုဘာ ၆ ရက်နေ့

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း ထိုင်းနိုင်ငံ၏ အခန်းကဏ္ဍ၊ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အမှတ်တရ၊ မည်သို့သောပုံစံများဖြင့် တည်ရှိ သနည်း။

ငရဲမီး မီးရထားလမ်း အထိမ်းအမှတ် ပြတိုက်(Hell Fire Pass Memorial Museum) နှင့် ထိုင်း-မြန်မာ မီးရထားလမ်းစင်တာ (Thai-Burma Railway Centre)တို့ဖြစ်သည်။ ကန်ချနပူရီမှာ (Kanchanaburi)

ကန်ချနပူရီ (Kanchanaburi) ရှိ ဒုတိယကမ္ဘာစစ် ပြတိုက်

ကန်ချနပူရီ (Kanchanaburi) ဒုတိယကမ္ဘာစစ် အနုပညာပြခန်းနှင့် စစ်ပြတိုက်၌

ဆီရီထိုင်းတော်လှန်ရေး လှုပ်ရှားမှု

လူမှုရေးကွဲပြားမှုများ၏ရှုထောင့်များ၊ နိုင်ငံ၏ အဓိကလူနည်းစုများ၊ ၁၉၄၅ ခုနှစ်နောက်ပိုင်း ဖိနှိပ်မှုများ။

Patani Artspace

ထိုင်းမှာ ဂျူးတွေ

၂။ လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု ၊ လူ့မျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု ငြင်းပယ်ခြင်းနှင့် အမှန်တရားကို ပုံဖျက်ခြင်း ၏ တည်ရှိနေသေးသောအမျိုးအစားများ

နာဇီခေတ်ဆန်ခြင်း (Nazi chic)

၃။ ငြင်းဆိုခြင်းကို တားဆီးရန် /တန်ပြန်ရန်အတွက် နိုင်ငံတော်နှင့် အစိုးရ မဟုတ်သော စီမံချက်များ

လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) နှင့် ပတ်သက်သော ဝေါဟာရများ

မိတ်ဆက်

လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု အမှန်တရားအား ပုံဖျက်ခြင်းကို ရှာဖွေ ဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့် တန်ပြန်ချေပခြင်း - အရှေ့တောင်အာရှ အတွက် နှင့် အရှေ့တောင်အာရှမှ သင်ခန်းစာ များ ကို - ပိုလန် နှင့် အရှေ့ဥရောပဒေသမှ လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု အတွေ့အကြုံများမှ ပထမနှင့်၊ အရှေ့တောင်အာရှ ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံဆိုင်ရာ သမိုင်းများနှင့် အမွေအနှစ်များထံမှ ဒုတိယထုတ်နှုတ်ပြီး တင်ပြထားခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းတင်ပြမှု တွင် ကမ္ဘောဒီးယား၊ မြန်မာ နှင့် ထိုင်း နိုင်ငံတို့၏အကြောင်းအရာများကို အသားပေးထားသည်။

အရှေ့တောင်အာရှသည် ဥရောပအလယ်ပိုင်းနှင့် အရှေ့ပိုင်းတို့နှင့် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ဆိုင်ရာ တူညီသော ဘုံအတွေ့အကြုံရှိပြီး ဒေသတစ်ခုချင်းစီ တို့သည်လည်း ၎င်းတို့၏ကိုယ်ပိုင် ထင်ရှားသည့်အတွေ့အကြုံများ ထပ်ရှိကြသည်။ လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှုကို ဥရောပ အလယ်ပိုင်းနှင့် အရှေ့ပိုင်း နေရာဒေသများတွင် အဓိကအားဖြင့် ကျူးလွန်ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်ပြီး၊ ၎င်းဒေသတွင် နာဇီ ဂျာမနီ နှင့် ၎င်း၏ ပူးပေါင်းပါဝင်သူများသည် ၁၉၃၃ ခုနှစ်မှ ၁၉၄၅ ခုနှစ်အတွင်း ကျူးလွန်ခဲ့ပြီးပေါင်း ခန့်မှန်းခြေ ၆ သန်းတို့ကို သေဆုံးခြင်းစခန်းများတွင် ဖြစ်စေ သို့မဟုတ် နေရာတွင် ပွဲချင်းပြီး သတ်ဖြတ်၍ဖြစ်စေ သုတ်သင်ရှင်းလင်းခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ကွန်မြူနစ်ဝါဒနှင့် အကြွင်းမဲ့အာဏာရှင်စနစ် ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည့် အရှေ့ဥရောပဒေသ သည်လည်း ၎င်းတို့၏ ခက်ခဲသော အတိတ်ကာလဖြစ်ကြောင်း စဉ်လာများအကြောင်း စဉ်းစားဆင်ခြင် သုံးသပ်ရန် ဖိအားပေးခံခဲ့ရပြီး၊ ယင်း ခက်ခဲသောအတိတ်ဖြစ်စဉ်များတွင် - လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှုဖြစ်စဉ်ကာလအတွင်း ၎င်းတို့ဒေသ၏ ကိုယ်ပိုင်နိုင်ငံများ - အချို့တို့သည် ပူးပေါင်းပါဝင်သူများ (ကျူးလွန်သူများ)၊ အချို့တို့က ဘေးနေသူများနှင့် အချို့တို့က ကူညီကယ်တင် ပြီး ထောက်ခံရပ်တည်သူများ ဖြစ်ခဲ့ - တို့၏ အခန်းကဏ္ဍများအကြောင်း အပါအဝင် ခက်ခဲသော ငြင်းခုံပြောဆိုမှုများတွင် ပါဝင်ရခြင်း ဖြစ်သည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကို အရှေ့တောင်အာရှမှ တွေ့ကြုံရမှုတွင် ဂျပန်တို့၏နယ်ချဲ့နေရာယူခြင်း အပြင် အခြားသော ပဋိပက္ခများနှင့် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ် မှုဖြစ်စဉ်များ စသည်တို့ ပါဝင်သော်လည်း ကျူးလွန်မှု အမြောက်အမြားအား သတ်ဖြတ်မှုဆိုင်ရာ အသိအမြင်နိမ့်ကြားမှုမှ နည်းပါးဆဲ ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် အမှန်တရားကို ပုံဖျက်ခြင်း (distortion) နှင့် အသေးအဖွဲ့ကိစ္စဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ခြင်း (trivialization) ပုံစံအမျိုးမျိုးတို့ ပေါက်ဖွားစေနိုင် သည့် မြေဆီလွှာအဖြစ် တွန်းအား ပေးနေသည်။ သမိုင်းကြောင်းဆိုင်ရာအထောက်အထားများကိုလျစ်လျူရှုခြင်း ၊ လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ် မှုဆိုင်ရာ သမိုင်းကြောင်းအပေါ် အသိပညာဗဟုသုတမရှိခြင်း နှင့် ယင်း လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု ဆိုင်ရာ အဘက်ဘက်မှ သင်ခန်းစာများ ကို ဥရောပမဟုတ်သည့် အခြားနောက်ခံအနေအထားတို့တွင် ကျင့်သုံးနိုင်မှုမရှိခြင်း စသည်တို့အပြင် လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု အမှန်တရား ကို ပုံဖျက်ခြင်းသည် လူထုနှင့်သတင်းမီဒီယာ နယ်ပယ်များတွင်လည်း သာဓကများစွာ ရှိသည်။ အရှေ့ဥရောပဒေသရှိ ငြင်းခုံမှုများအပေါ် အခြေခံ သည့် လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု အမှန်တရားကို ပုံဖျက်ခြင်း (Holocaust distortion) ကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန်အတွက် အတွေ့အကြုံ များ ဖလှယ်ခြင်းနှင့် ကိရိယာများနှင့် ငြင်းဆိုချက်များ ပံ့ပိုးပေးခြင်းအားဖြင့် ဤတင်ပြချက်သည် အရှေ့တောင်အာရှရှိ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု အမွေအနှစ်များအား ကိုင်တွယ်ခြင်းအပေါ် အခရာကျသည့်အဆိုများဖြင့် ချဉ်းကပ်နိုင်အောင် တိုက်တွန်းရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့၏ ရည်မှန်းချက်မှာ လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်ခြင်း(Holocaust) နှင့် အခြားလူမျိုးတုံး သတ်ဖြတ်မှုများဆိုင်ရာ အမှန်တရားပုံဖျက် ခြင်း၊ အသေးအမွှားကိစ္စဖြစ်အောင် လုပ်ကြံဖန်တီးခြင်း နှင့် ငြင်းပယ်ခြင်းတို့ကို ပယ်ထုတ်ရန်၊ လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု၏ ထင်ရှားမှုကို အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အမွေအနှစ်တစ်ခုအဖြစ် မီးမောင်းထိုးပြရန်နှင့်၊ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ခေတ်ပြိုင်ငြင်းခုံမှုများအတွက် ၎င်းအား မှီငြမ်းချက် တစ်ခုအဖြစ် ထားရှိရန် တို့ဖြစ်သည်။ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု အပေါ် ငြင်းပယ်ခြင်း နှင့် အမှန်တရား ပုံဖျက်ခြင်းတို့သည် - လူနည်းစုများအား ခွဲခြား ဆက်ဆံမှုများနှင့် အခြားအကြမ်းဖက်မှုများ ကျူးလွန်ခြင်းအပေါ် ဆင်ခြေပေးရန် အသုံးပြုလေ့ရှိသည်။ ထိုခိုက်နစ်နာသူများအား လူသားမဆန် အောင် ပြုလုပ်သည့် အမှန်းတရားများနှင့် ယှဉ်တွဲနေသည့်ပုံစံအဖြစ် ကျွန်ုပ်တို့ ရှုမြင်ပါသည်။

ဤ ဒီဂျစ်တယ် ထုတ်ဖော်တင်ပြချက်တွင် NEVER AGAIN အသင်း၏ မှတ်တမ်းများမှ ထုတ်နှုတ်ထားသည့် ရေးသားချက်စာများအပြင်၊ အရှေ့တောင်အာရှရှိ ကျွန်ုပ်တို့၏ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များမှ စုစည်းထားသော၊ မျှဝေထားသောစာများ ပါဝင်ပါသည်။

ပြပွဲပံ့ပိုးသူ :
Ven Lablu Barua (Wat Phrmarangsi ဗုဒ္ဓဘာသာ ဘုန်းကြီးကျောင်း ၊ ထိုင်း), Ronan Lee (Loughborough တက္ကသိုလ်၊ UK), Terry Manttan (ထိုင်း -မြန်မာ မီးရထား စင်တာ, ထိုင်း), Rafal Pankowski (NEVER AGAIN အဖွဲ့အစည်း ၊ ပိုလန်), Patporn (Aor) Phoothong (6 October Museum Project, ပြတိုက်စီမံကိန်း မှတ်တမ်းစု, ထိုင်း), Sammy Samuels (မြန်မာနိုင်ငံရှိ ကျူးဘုရားကျောင်း), Sayana Ser (Peace Institute, ကမ္ဘောဒီးယား), Jean Sien Kin (တူအိုဆန် လူမျိုးတုန်း သတ်ဖြတ်မှုပြတိုက်၊ ကမ္ဘောဒီးယား), Natalia Sineaeva (NEVER AGAIN အဖွဲ့အစည်း ၊ ပိုလန်), Verita Sriratana (Chulalongkorn တက္ကသိုလ် ၊ ထိုင်း), Thet Swe Win (Synergy, မြန်မာ), Barbara Thimm ((တူအိုဆန် လူမျိုး တုန်း သတ်ဖြတ်မှုပြတိုက်၊ ကမ္ဘောဒီးယား) ဘာသာပြန်သူများ : Hay Mann Zu Zue, Khaing Khaing, နဲ့ Yaya (David) Aye Myat (ဗမာဘာသာ), Wirakarn Salmand (ထိုင်းဘာသာ), Sayana Ser (ဓမာ ဘာသာ)

အင်္ဂလိပ်ဘာသာ တည်းဖြတ်သူ : Kevin McRobb (UK / ပို လန်)
ဒီဇိုင်း : Dmitrii Arikov (Eco-Tiras, မောလ်ဒိုဗား), Vitalii Boico (Eco-Tiras, မောလ်ဒိုဗား)

ဒီဇိုင်း (PDF): Andrey Sergunkin (အထိမ်းအမှတ် ၊ ရုရှား/ပိုလန်)

www.neveragainassociation.org
www.holocaustEducation-asia.org
www.holocaustremembrance.com

လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု ကို ငြင်းပယ်ခြင်း (Holocaust Denial)နှင့် အမှန်တရားကို ပုံဖျက်ခြင်း (Distortion) ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း?

လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှုကို ငြင်းပယ်ခြင်း(Holocaust denial) နှင့် အမှန်တရားကို ပုံဖျက်ခြင်း(Distortion) တို့ကို နိုင်ငံတကာ လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) အထိမ်းအမှတ် မဟာမိတ် (IHRA)မှ ဤနေရာတွင် ဖွင့်ဆိုသော အနက်အဓိပ္ပာယ်အကြောင်း

နိုင်ငံတကာ လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) အထိမ်းအမှတ် မဟာမိတ် (IHRA) ၏ အဖွဲ့ဝင် ၃၁ နိုင်ငံတို့သည် ၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၁၀ ရက်နေ့ တိုရွန်တို (Toronto) ၌ ကျင်းပခဲ့သော IHRA၏ မျက်နှာစုံညီအစည်းအဝေးတွင် လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှုကို ငြင်းပယ်ခြင်း(Holocaust Denial) နှင့် အမှန်တရားကို ပုံဖျက်ခြင်း(Distortion) တို့ကို ဤနေရာတွင် ဖွင့်ဆိုသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို အတည်ပြု ခဲ့သည်။

ယင်း ဆက်လက်ဆွေးနွေးနေဆဲဖြစ်သော အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုထားသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို အလုပ်ဖြစ်သည့်ကိရိယာတစ်ခုအနေဖြင့် အသုံးပြုနိုင် အောင် IHRA ၏ အစိုးရကိုယ်စားလှယ်များ နှင့်ပူးပေါင်းကာ ဂျူးလူမျိုးများအပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု သို့မဟုတ် မလိုမုန်းထားမှု (Antisemitism) နှင့် လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှုကို ငြင်းပယ်ခြင်း(Holocaust Denial) ဆိုင်ရာ ကော်မတီတွင် ပါဝင်သော IHRA ၏ ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များမှ တီထွင်ဆန်းသစ်ခဲ့သည်။

လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှုကို ငြင်းပယ်ခြင်း(Holocaust denial) နှင့် အမှန်တရားကို ပုံဖျက်ခြင်း(distortion) တို့ကို ဤနေရာတွင် ဖွင့်ဆိုသော အနက်အဓိပ္ပာယ်

လက်ရှိအနက်အဓိပ္ပာယ်သည် - လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှုအပေါ် ငြင်းပယ်ခြင်း (Holocaust denial) နှင့် အမှန်တရားကို ပုံဖျက်ခြင်း (distortion) ကို နိုင်ငံတွင်း နှင့် နိုင်ငံတကာတို့တွင် စိန်ခေါ်၊ ရှုတ်ချရမည်ဖြစ်ကာ တစ်ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာအဆင့်တွင် စိစစ်သုံးသပ်ရန် လိုအပ်ကြောင်း အသိအမြင်နိုးကြားမှုကို ဖော်ထုတ်ပြသသည်။ ဤမှသည် IHRA အနေဖြင့် အောက်ပါတရားဝင်အရ နောင်ဖွဲ့မူကင်းသော ဤနေရာတွင် ဖွင့်ဆိုသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို အလုပ်ဖြစ်သည့်ကိရိယာတစ်ခုအနေဖြင့် လက်ခံပြဋ္ဌာန်းလိုက်သည်။

လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှုကို ငြင်းပယ်ခြင်း(Holocaust denial) သည် - လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) သို့မဟုတ် ရှိုး (Shoah) ဟု လူသိများကြသော - ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း နာဇီများ နှင့် ၎င်းတို့၏ ကြံရာပါများမှ ဂျူးလူမျိုးများကို ရှင်းလင်းသတ်ဖြတ်သုတ်သင် ခဲ့သည့် အတိုင်းအတာနှင့် စင်စစ်သမိုင်းကြောင်းအမှန် တို့ကို ငြင်းပယ်သည့် အကျယ်တဝင့် ရေးသားချက်နှင့် ဝါဒဖြန့်ချိမှု ဖြစ်သည်။ လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှုကို ငြင်းပယ်ခြင်း(Holocaust denial)ဆိုသည်မှာ အဆိုပါ Holocaust/Shoah တို့ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ခြင်းမရှိကြောင်း အဆိုပြုရန် ကြိုးပမ်းသည့် မည်သည့်အရာကိုမဆို အထူးရည်ညွှန်းခြင်း ဖြစ်သည်။

လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှုကို ငြင်းပယ်ခြင်း(Holocaust denial)တွင် - (ခါတ်ငွေခန်းများ၊အစုလိုက်အပြုံလိုက် ပစ်ခတ်ခြင်းများ၊ အစာငတ်ထားခြင်းနှင့် ညှဉ်းပမ်းနှိပ်စက်ခြင်း စသည့်) အဓိက ဖျက်ဆီးရေး ယန္တရားများအား အသုံးပြုခြင်းအပေါ် နှင့် ဂျူးလူထုအား ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုတို့အပေါ် လူထုအကြား ငြင်းဆိုခြင်း သို့မဟုတ် ယုံမှားသံသယအဖြစ် ပြောဆိုခြင်း စသည်တို့ ပါဝင်နိုင် သည်။

ပုံစံအမျိုးမျိုးရှိသည့် 'လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှုကို ငြင်းပယ်ခြင်း (Holocaust denial)' သည် ဂျူးလူမျိုးများအပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု သို့မဟုတ် မလိုမုန်းထားမှု(Antisemitism) ကို ပြသထားသည့်ဖော်ပြချက်တစ်ခုသာ ဖြစ်သည်။ ဂျူးလူမျိုးများအား လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုကို ငြင်းပယ်ခြင်းသည် ဂျူးလူမျိုးများအား လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုတွင် အပြစ်မကင်းမှု သို့မဟုတ် တာဝန်ယူမှု အတွင်းမှ အမျိုးသားလူမှုရေးနှင့် ဂျူးလူမျိုးများအပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု သို့မဟုတ် မလိုမုန်းထားမှု(Antisemitism) တို့ကို ပထုတ်ရန် ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုသာဖြစ်သည်။ လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှုကို ငြင်းပယ်ခြင်း ၏ ပုံစံများထဲတွင် - ဂျူးများအနေဖြင့် နိုင်ငံရေး သို့မဟုတ် ဘဏ္ဍာရေး အမြတ်ထုတ်ရန် ရှိုး (Shoah) ကို ပုံကြီးချဲ့သည့် သို့မဟုတ် ဖန်တီးသည့်အလားနှင့်၊ ရှိုး (Shoah) ဖြစ်စဉ် ကိုယ်၌က ဂျူးလူမျိုးများမှ ဇာတ်ဆင်ထားသည့် အကြံအစည်၏ ရလဒ်တစ်ခုအလား၊ ဂျူးလူမျိုးများကို အပြစ်တင်ခြင်း ပုံစံလည်း ပါဝင်သည်။ ယင်းသို့ ငြင်းပယ်ခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဂျူးလူမျိုးများအပြစ်ခံယူထိုက်မှု နှင့် ဂျူးလူမျိုးများအပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု သို့မဟုတ် မလိုမုန်းထားမှု(Antisemitism) တို့ကို တရားဝင်ထပ်ဖြစ်စေရန် ဖြစ်သည်။

လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှုကို ငြင်းပယ်ခြင်း (Holocaust denial)၏ ပန်းတိုင်များမှာ- ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ဖော်ပြထားသည့် ဂျူးလူမျိုးများ အပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု သို့မဟုတ် မလိုမုန်းထားမှု(Antisemitism)တစ်ခု၏ ပြန်လည်ထူထောင်အသက်သွင်းရေးနှင့်၊ ငြင်းပယ်သည့် ဖြစ်စဉ်အမျိုးအစားတိုင်းတို့ မျက်မှောက်ဖြစ်လာရေးအတွက် သင့်တော်သော နိုင်ငံရေးအယူဝါဒများ နှင့် အခြေအနေရပ်များကို မြှင့်တင်ရန် - တို့ ဖြစ်လေ့ရှိသည်။

လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု၏ အမှန်တရားအား ပုံဖျက်ခြင်းသည် အောက်ပါတို့ကို အပြန်အလှန် ရည်ညွှန်းသည်။

၁။ လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှုကြောင့် သို့မဟုတ် သတ်ဖြတ်မှုအတွင်း ပူးပေါင်းကြံစည်ခဲ့သူများ နှင့် နာဇီ ဂျာမနီ၏ မိတ်ဖက်များ စသည့် အဓိက ပါဝင်သောအစိတ်အပိုင်းများကြောင့် ထိခိုက်သက်ရောက်မှုများအတွက် ဆင်ခြေပေးရန် သို့မဟုတ် ထိခိုက်သက်ရောက်မှုများ နည်းပါးအောင် လျော့ချရန် ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ ကြိုးပမ်းလုပ်ဆောင်ချက်များ။

၂။ ယုံကြည်အားထားရသည့် အရင်းအမြစ်များမှ ဆိုသည်နှင့် ဆန့်ကျင်ပြီး၊ လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှုတွင် ထိခိုက်နစ်နာခံရသူများ စုစုပေါင်းအရေအတွက်ကို လျော့ချရန်။

၃။ ဂျူးလူမျိုးများအား လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုကို ကိုယ်တိုင်ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည့် ဂျူးလူမျိုးများကို အပြစ်တင်ရန် ကြိုးပမ်းမှုများ။

၄။ လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှုကို အပြုသဘောဆောင်သော သမိုင်းကြောင်းဆိုင်ရာ အဖြစ်အပျက်တစ်ရပ်အဖြစ် သတ်မှတ်သည့် ထုတ်ပြန်ရေးသား ဖော်ပြချက်များ။ ယင်းထုတ်ပြန်ဖော်ပြချက်များသည် လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှုကို ငြင်းပယ်ခြင်း(Holocaust denial) မဟုတ်သော်လည်း၊ ဂျူးလူမျိုးများအပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု သို့မဟုတ် မလိုမုန်းထားမှု(Antisemitism) အသွင်နှင့် နီးကပ်စွာ ဆက်နွယ်လျက်ရှိသည်။ ယင်းအဆိုများက လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု (Holocaust)မှာ "ဂျူးလူမျိုးဆိုင်ရာမေးခွန်း၏ နောက်ဆုံးဖြေရှင်းနည်း" ၏ ပန်းတိုင်ကို ပြည့်မီရောက်ရှိရလောက်သည်အထိ မသွားခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြနိုင်သည်။

၅။ အခြားနိုင်ငံများနှင့် တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများအပေါ်တွင် အပြစ်ဖို့ခြင်းအားဖြင့် - နာဇီ ဂျာမနီ တို့မှ ယန္တရားဆင်ပြီး လည်ပတ်စေခဲ့သော ချွေးသိပ်စခန်းများနှင့် အသေခံစခန်းများအား ထူထောင်ခဲ့မှုအတွက် ရှိရမည့်တာဝန်ခံမှုများကို မှေးမှိန်အောင် ကြိုးပမ်းမှုများ။

၁။ လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှုကို ငြင်းပယ်ခြင်း (Holocaust Denial)

ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။

ငြင်းဆိုခြင်းသည် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု၏ ဘုံအင်္ဂါရပ်တစ်ခုပင် ဖြစ်သည်။ ရာဇဝတ်မှုကျူးလွန်သူ များသည် ၎င်းတို့၏ရာဇဝတ်မှုများမှ အပြစ် ကင်းကြောင်း ဆေးကြောရန်အတွက် ၎င်းတို့၏ပြစ်မှုများကို ပထမဆုံး ငြင်းဆိုသူများ ဖြစ်လာလေ့ရှိကြသည်။

“လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု စောင့်ကြည့်ရေးအဖွဲ့”၏တည်ထောင်သူ Gregory H. Stanton ၏ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု အဆင့်၁၀ဆင့်အကြောင်း ဖော်ပြ ချက်တွင် “ငြင်းဆိုခြင်း” လည်း ပါဝင်ခဲ့သည်။ (မူပိုင်ခွင့် ၊ genocidewatch.com)

“ငြင်းပယ်ခြင်းသည် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု ဖြစ်စဉ်တစ်လျှောက်နှင့် ထပ်ချုပ်မကွာ ကပ်ပါလာသည့် နောက်ဆုံးသောအဆင့် ဖြစ်သည်။ ငြင်းပယ်ခြင်းသည် နောက်ထပ် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုများကို ဖြစ် ပေါ်စေနိုင်သည့် အထင်ရှားဆုံး သင်္ကေတ ဖြစ်သည်။ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု ကျူးလွန်သူများသည် သင်္ချိုင်းများကို အစုလိုက်အပြုံလိုက် တူးဖော်ပြီး၊ အလောင်းများ ကို မီးရှို့ကာ သက်သေ အထောက်အထားများကို ဖုံးကွယ်ရန် နှင့် မျက်မြင်သက်သေများကို ခြိမ်းခြောက်ရန် ပြုလုပ်သည်။ ၎င်းတို့သည် ရာဇဝတ်မှုတစ်စုံတစ်ရာမျှ မကျူးလွန်ကြောင်းငြင်းဆိုပြီး အဖြစ်အပျက်များကို ထိခိုက်နစ်နာသူများအပေါ် အပြစ်ဖို့လေ့ရှိသည်။ ၎င်းတို့သည် ရာဇဝတ်မှုများစုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းကို ဟန့်တားပြီး၊ ဖိအားဖြင့် အာဏာဖယ်ရှားကာ ပြည် နှင်မခံရမချင်းအထိ ဆက်လက်ကြီးစိုးအုပ်ချုပ် လေ့ရှိသည်။ ၎င်းတို့သည် ၎င်းတို့ကို ဖမ်းဆီးပြီး တရားစီရင်ကြားနာရန် ခံရုံး မဖွဲ့စည်းသရွေ့ Pol Pot သို့မဟုတ် Idi Amin တို့ ကဲ့သို့ ပြစ်ဒဏ်မှ ကင်းလွတ်ခွင့်ရနေကြသည်။”¹

အလားတူပင် လူ့အစုလိုက်အပြုံလိုက်သတ်ဖြတ်မှုကို ငြင်းပယ်သည့် မူလဇစ်မြစ်များကို ကျူးလွန်သူ နာဇီ များတွင် တွေ့နိုင်သည်။ ၎င်းတို့သည် မီးရှို့သတ်ဖြတ်နေစဉ်ကာလအတွင်း၌ပင် ၎င်းတို့ကျူးလွန် သည့် ရာဇဝတ်မှုများ၏ သက်သေအထောက်အထားများကို ဆေးကြောဖယ်ရှားရန် ကြိုးပမ်းခဲ့ကြပြီး ဖြစ်သည်။ ဟစ်တလာမှ ဂျူးလူမျိုးများကို သတ်ဖြတ်ရန် စာဖြင့်ရေးသားထားသည့်အမိန့်မရှိပဲ ယင်း အစား ကျူးလွန်သူများသည် သတ်ဖြတ်မှုများကိုပြုလုပ်ရန် “**Aussiedlung (ရွှေ့ပြောင်းခြင်း)**”၊ “**Abschiebung (နှယ်နှင်ခြင်း)**” နှင့် “**Endloesung (နောက်ဆုံးဖြေရှင်း နည်း)**” စသည့် ကုဒ်စာလုံးများနှင့် သွယ်ဝိုက်သည့်အစားထိုးစကားလုံးများကို အသုံးပြုခဲ့ကြသည်။ နာဇီများသည် အရှေ့ဥရောပရှိ သိမ်းပိုက်ခြင်း ခံထားရသော ဂျူးအားလုံးကို သုတ်သင်ရန် ရည်ရွယ်သည့် “Reinhard စစ်ဆင်ရေး” အောက်တွင် ပြုလုပ်ခဲ့သည့် အစုလိုက်အပြုံလိုက်သတ်ဖြတ်မှု အထောက်အထားများကို ဖျက်ဆီးပစ်ရန် ဇွန်လ၁၉၄၂ မှ ၁၉၄၄ နောက်ပိုင်းအထိ ယူနစ် ၁၀၀၅ ခေါ် လျှို့ဝှက်လှုပ်ရှားမှု ကန်ပိန်းကို စီစဉ်လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ ၎င်းတို့သည် သင်္ချိုင်းများကို အစုလိုက်အပြုံလိုက် မြေလှန်တူးဖော်ပြီး အလောင်းများကို မီးရှို့ခဲ့သည့်အပြင်၊ ၎င်းတို့မှအလွယ်တကူ ဖြိုချဖျက်စီးနိုင်အောင် ဆောက်လုပ်ထားသည့် သေဆုံးခြင်းစခန်းများကိုလည်း ဖျက်ဆီးခဲ့သည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အပြီးမကြာမီတွင် လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှုကို ငြင်းပယ်ခြင်း (Holocaust denial) သည် - အထူးသဖြင့် ယခင် နာဇီ အုပ်ချုပ်မှုကို ထောက်ခံသူများနှင့် ပါဝင်ခဲ့သူများနှင့်၊ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုအတွက် တာဝန်ယူခိုင်းမှုကို လက်မခံဘဲ ငြင်းဆိုသည့် ဥရောပလူမျိုး များ ပူးပေါင်းလှုပ်ရှားမှုတို့ အကြား - ကျော်ကြားလာခဲ့သည်။ လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှုကို ငြင်းပယ်ခြင်းသည် နာဇီအုပ်ချုပ်မှုကို လိုလား ကြောင်း တင်ပြခဲ့သည့်သမိုင်းဆိုင်ရာ ကြွေးကြော်ချက်များဖြစ်ပြီး၊ နီရို - နာဇီ လှုပ်ရှားမှုများ (Neo-Nazi movements) နိုင်ငံရေးလိုအပ်ချက် များ၏ ရလဒ်တစ်ခုအနေနဲ့ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ရသည်။

The founder of 'Genocide Watch', Gregory H. Stanton

1 <http://genocidewatch.net/genocide-2/8-stages-of-genocide>, ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁ ရက်နေ့ ။

၂။ လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှုကို ငြင်းပယ်သူများ (Holocaust deniers) က မည်သို့ဆိုသနည်း?

လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှုကို ငြင်းပယ်ခြင်း (သို့မဟုတ် မဟုတ်မမှန် ပြောခြင်း) သည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်နှင့်ပတ်သက်သည့် “သမိုင်းဟောင်းပြန်ပြောင်းသုံးသပ်မှု - historical revisionism”^၂ ၏ အဆိုးရွားဆုံးပုံစံအဖြစ် သတ်မှတ်နိုင်သည်။ လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှုကို ငြင်းပယ်ခြင်းနှင့် သမိုင်းကို ပြန်ပြောင်းသုံးသပ်ခြင်းတို့သည် သီးခြားလုပ်ရပ်နှစ်ခုဖြစ်ကြောင်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လက်ခံထားသော်လည်း “လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှုကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရေး - **Holocaust Revisionism**” ဟူသော စကားလုံးကို ပညာရေးနှင့် လူထုအကြောင်းအရာများတွင် အခါအားလျော်စွာ အသုံးပြုသည်။ ကျူးလွန်မှု ငြင်းဆိုသူများသည် မိမိတို့ကိုယ်ကို “ပြန်ပြောင်းသုံးသပ်ရေးသမားများ” အဖြစ်ခေါ်ဝေါ်ခံရခြင်းကို ပို၍နှစ်သက်ကြပြီး ယင်းနည်းလမ်းအားဖြင့် ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင်အား စစ်မှန်သည့် ပညာရေးနှင့် သမိုင်းကြောင်းဆိုင်ရာ သုတေသီများအဖြစ် တရားဝင်ဖြစ်အောင် ကမ္ဘာ့ထိုးရန် ကြိုးပမ်းကြသည်။

ငြင်းဆိုသူများ၏အဆိုအရ ရိုးရှင်းစွာပင် ဂျူးလူမျိုးများအား လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်ခြင်းသည် လုံးဝ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ခြင်းမရှိပဲ ၎င်းသည် အစွဲအနွမ်းနှင့် နိုင်ငံတကာ ဂျူးလူမျိုးများတို့၏ အကျိုးစီးပွားများ အတွက် လုပ်ကြံဖန်တီးထားသော ပုံပြင်တစ်ခုသာ လုံးလုံးလျားလျားဖြစ်သည် ဟုဆိုသည်။ ငြင်းပယ်သူများသည် သုတ်သင်ရှင်းလင်းသတ်ဖြတ်သည့်အစီအစဉ်များတည်ရှိမှု နှင့် ဂျူးလူမျိုး အရေအတွက် အမြောက်အမြားတို့ကို သတ်ဖြတ်ရန် Auschwitz-Birkenau ရှိ ဓါတ်ငွေ့ခန်းများ အသုံးပြုမှုတို့အပေါ် ငြင်းပယ်ခဲ့သည့်အပြင်၊ ထိုခိုက်နစ်နာသူအရေအတွက်ကိုလည်း လျော့ချသည်။ ၎င်းတို့သည် ဥရောပရှိ နာဇီမူဝါဒကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော ဆင်းရဲဒုက္ခနှင့် ပျက်စီးမှုပမာဏတို့ကိုလည်း လျော့ချခဲ့ပြီး၊ ထိုခိုက်သေဆုံးသူများမှာ လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခနှင့် ရောဂါဘယများကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း ဆိုခဲ့သည်။ ၎င်းတို့သည် နာဇီများက ဂျူးလူမျိုးများအား နိုင်ငံတကာ သုတ်သင်ရှင်းလင်းမှု ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းအပေါ် ငြင်းဆိုခဲ့သည်။ ၎င်းတို့အနေဖြင့် ဂျူးလူမျိုးအများစုတို့ကို အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုသို့ ရွှေ့ပြောင်းအခြေချခွင့် ခွင့်ပြုပေးခဲ့ပြီး၊ ရှင်သန်လွတ်မြောက်လာသူများ၏ သက်သေထွက်ဆိုချက်များသည် ပုံကြီးချဲ့၍ ပြောခြင်းသာ ဖြစ်ကြောင်းလည်း ၎င်းတို့က ဆိုသည်။ Anne Frank ၏ ဒိုင်ယာရီမှတ်တမ်းမှာ အတုအယောင်သာ ဖြစ်ကြောင်း ၎င်းတို့က ဆိုသည်။

ငြင်းပယ်သူများ၏ ငြင်းခုံချက်သည် မှန်ကန်ခိုင်လုံမှုမရှိကြောင်း အောက်ဖော်ပြပါ သက်သေအထောက်အထားများဖြင့် အလွယ်တကူ ပြသနိုင်သည် -

- ▶ လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှုကို ကောင်းစွာမှတ်တမ်းတင်ထား ခဲ့ပြီး ယင်းမှတ်တမ်းအမြောက်အမြားတို့မှာ နာဇီ မဟုတ်ဆီးလိုက်ခင် မဟာမိတ်တပ်များက အမိအရ ရယူနိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့တွင် အစုလိုက်အပြုံလိုက်သတ်ဖြတ်မှုများနှင့် ဓါတ်ငွေ့လွှတ်၍ သတ်ဖြတ်မှုများအကြောင်း အသေးစိတ်အစီရင်ခံတင်ပြချက်များ ပါဝင်သည်။ ယင်းမှတ်တမ်းအချို့တို့ကို စစ်ပြီးခေတ် နာဇီခေါင်းဆောင်များ၏ နှုတ်စာစာတမ်းများ (Nuremberg Trials) အတွင်း တရားစွဲဆိုသူမှ တင်ပြခဲ့သည်။
- ▶ အချို့တို့မှာ လျှို့ဝှက်စွာရိုက်ကူးထားသည့် သတ်ဖြတ်မှုများ၏ ရုပ်ရှင်များနှင့် ဓါတ်ပုံများ အပါအဝင် အစုလိုက်အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်မှုမှ လွတ်မြောက်လာသူများ၏ ကိုယ်တွေ့ မူလ သက်သေထွက်ဆိုချက်များ၊ ရုပ်ရှင်များနှင့် ဓါတ်ပုံများကို စခန်းများအား လွတ်မြောက် အောင်ကယ်တင်သူ မဟာမိတ်တပ်ဖွဲ့ဝင်များက ရိုက်ကူးထားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။
- ▶ နာဇီ ဂျာမနီနှင့် ၎င်း၏ ပူးပေါင်းပါဝင်သူများသည် ဂျာမနီအတွင်းနေထိုင်သည့် ဂျူးလူမျိုးများ သာမကပဲ ဥရောပအတွင်းနေထိုင်ခဲ့သည့် ဂျူးများကိုပါ သုတ်သင်ရှင်းလင်းခဲ့ပြီး ၎င်းသည် ရှင်း လင်း သုတ်သင်ခံရသည့် ဂျူးလူမျိုး အရေအတွက်ပေါင်း ခန့်မှန်း ၆ သန်း ခန့်ဖြစ်သည်။
- ▶ အသေခံစခန်းများတွင် Zyklon B ဖြင့် ဓါတ်ငွေ့လွှတ်ပြီး ဂျူးလူမျိုးများအား အစုလိုက်အပြုံ လိုက်သတ်ဖြတ်ခြင်းကို ကျူးလွန်သူများကိုယ်တိုင်အပြင်၊ သေဆုံးသွားသူများအား ဓါတ်ငွေ့ ခန်းအတွင်းမှ ဖယ်ရှားပြီး လွှင့်ပစ်ရန် ဖိအားပေးစေခိုင်းခံခဲ့ရသည့် အကျဉ်းသားအဖွဲ့ဝင်များ ၏ အုပ်စုများဖြစ်သည့် “Sonderkommando” ၏ အဖွဲ့ဝင်များနှင့် အကျဉ်းသားများ - တို့က သက်သေအထောက်အထားဖြင့် သက်သေပြခဲ့သည်။ နာဇီ သေဆုံးခြင်းစခန်းများနှင့် ချွေးတပ်စခန်းနေရာများတွင် ရှေးဟောင်းသုတေသနပြုလုပ်ချက်များအရလည်း သက်သေအထောက် အထားများကို ဖော်ထုတ်တွေ့ရှိခဲ့သည်။
- ▶ မှုခင်းကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များနှင့် ရှေးဟောင်းသုတေသနပညာရှင်များသည် အရှေ့ဥရောပရှိ ဂျူးလူမျိုးများ အစုလိုက်အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်ခံရသည့် နေရာများနှင့်၊ ဂျာမနီ နာဇီများ က ဂျူးလူမျိုးများကို (သေနတ်ကျည်ဖြင့်) နေရာတွင် ပွဲချင်းပြီးပစ်သတ်လေ့ရှိသည့် ယခင် ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စု တို့တွင်လည်း စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ကြပြီးဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် ဂျူးလူမျိုးများကို ပိုလန်နိုင်ငံရှိ စခန်းများသို့ ရွှေ့ပြောင်းနေသည့် ကာလအတွင်းတွင်လည်း ဖြစ်ပေါ် ခဲ့သည်။

Example of Holocaust Denier in Action

လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှုအား ငြင်းပယ်ခြင်း (Holocaust Denial) အကြောင်း အရင်းအမြစ်များ (အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့်):

- ▶ ၁။ Teachers resources ‘What is Holocaust Denial’ by Simon Wiesenthal Center
- ▶ ၂။ Prof. Deborah Lipstadt’s talk «Behind the Lies of Holocaust Denial» (video)
- ▶ သုံး The United States Holocaust Memorial Museum’s materials about Holocaust denial
- ▶ ၃။ What is Holocaust denial? by the Auschwitz-Birkenau Memorial Museum

ဝေဖန်ပိုင်းခြားတွေးခေါ်မှုဆိုင်ရာ မေးခွန်းများ

- ၁။ လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု အမှန်တရားကို ငြင်းပယ်ခြင်း၏ အကျိုးဆက်များသည် အဘယ်သို့ ဖြစ်နိုင်မည်နည်း။
- ၂။ သင်တို့နိုင်ငံအတွင်းရှိ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှု/ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုများအပေါ် ငြင်းဆိုသူများ၏ အဓိက ငြင်းခုံရမည့်အချက်များ နှင့် နည်းဗျူဟာများသည် အဘယ်နည်း။ (ဥပမာ မြန်မာနိုင်ငံတွင်း ရိုဟင်ဂျာများအပေါ် အကြမ်းဖက်ရက်စက်မှု၊ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံတွင်း ခမာနီ အကြမ်းဖက်မှု၊ ထိုင်းနိုင်ငံတွင်း အကြမ်းဖက်မှု) ယနေ့လူမှုအဖွဲ့အစည်း၌ ၎င်းတို့လုပ်ရပ်ကြောင့် သက်ရောက်မှုများသည် အဘယ်နည်း။

2 သမိုင်းဟောင်းပြန်ပြောင်း သုံးသပ်မှု ဆိုသည်မှာ မူလအရင်းခံအကြောင်းများနှင့်ပတ်သက်ပြီး ခိုင်လုံပြီးသား အမြင်များ၊ အချို့သောသမိုင်းဝင်ဖြစ်ရပ်များ၏ အထောက်အထားများ ပြန်လည်အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။

၃။ လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု အမှန်တရားကို ပုံဖျက်ခြင်း (Holocaust distortion) ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။ ငြင်းပယ်ခြင်း(Denial) နှင့် မည်သို့ကွာခြားသနည်း။

လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု အမှန်တရားကို ငြင်းပယ်ခြင်း (Holocaust denial) ဆိုသည်မှာ လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) ဖြစ်ပွားခဲ့ခြင်းကို အတိအလင်း ငြင်းပယ်ခြင်းဖြစ်ပြီး အမှန်တရားကို ပုံဖျက်ခြင်း (distortion)ဆိုသည်မှာ ပိုမိုရှုပ်ထွေးပြီး သတိပြုမိရန် ပိုမိုခဲယဉ်းသည့်ဖြစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ သမိုင်းဖြစ်ရပ်မှန်များအား ထင်ယောင်ထင်မှားဖြစ်အောင် ပြုပြင်ဖန်တီးထားသော ဖြစ်စဉ်တစ်ရပ်သာ ဖြစ်သည်။ အမှန်တရားကို ပုံဖျက်သူများ၏ ငြင်းဆိုချက်များနှင့် ၎င်းတို့၏ ဗျူဟာများမှာ နိုင်ငံ၏သမိုင်းကြောင်း၊ လူမှုရေး နှင့် နိုင်ငံရေးနောက်ခံအနေအထားပေါ် မူတည်၍ အထူးသဖြင့် ဒုတိယကမ္ဘာစစ် ဖြစ်ပွားစဉ်နှင့် ဖြစ်ပွားပြီးအချိန်များ၌ ၎င်းနိုင်ငံများ၏ အတွေ့အကြုံ- ကျူးလွန်မှုနှင့် ဖြစ်သလော၊ နာဇီ သို့မဟုတ် ဝင်ရိုးတန်းမိတ်ဖက်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ကျူးကျော်မှုကို ခံခဲ့ရသလော၊ ကြားနေနိုင်ငံ သို့မဟုတ် မိတ်ဖက်နိုင်ငံ တစ်ခုဖြစ်သလော စသည့် အချက်များပေါ်မူတည်ပြီး နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ နှင့်တစ်နိုင်ငံ ကွာခြားနိုင်ပါသည်။

လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှုကို အသေးအဖွဲ့ကိစ္စ ဖြစ်ရပ်ကဲ့သို့ ပြုလုပ်ခြင်း (Holocaust trivialization) ဆိုသည်မှာ ထင်ယောင်ထင်မှားဖြစ်စေသော ပုံဖျက်မှုပုံစံ နောက်တစ်ခု ဖြစ်သည်။ လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) ဟူသည့် ဝေါဟာရအသုံးအနှုန်းနှင့် စကားလုံးများကို အသုံးချ၍ (၁) နာဇီက လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု (Nazi Holocaust) ဖြစ်ရပ်ကို အနည်းငယ်သာ ဆိုးရွားသောဖြစ်ရပ် သို့မဟုတ် ပုံမှန်ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်ကိစ္စများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပြီး အသေးအဖွဲ့ဖြစ်ရပ်ကဲ့သို့ ပြုမူခြင်း (၂) လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု (Holocaust)လုပ်ရပ်အား ဆန့်ကျင်သူ သို့မဟုတ် ဂျူးလူမျိုးများအား ကယ်တင်ခဲ့သူများအား လူမျိုးစွဲ မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်များအဖြစ် နှိမ်ချခြင်း သို့မဟုတ် အမျိုးသားရေး နှင့် နိုင်ငံရေးအတွေးအခေါ်များတွင် ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ ခုတုံးလုပ်အသုံးချခြင်း (၃) ပြဿနာဖြစ်စေသော သို့မဟုတ် မျှတမှုမရှိသော လုပ်ရပ်တိုင်းကို နာဇီယမ် (Nazism) နှင့် တန်းတူပုံဖော်ပြောဆိုခြင်း သို့မဟုတ် (၄) လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) ၏ အရေးပါမှုကို မေးမိန်စေပြီး၊ ၎င်းသည် ခေတ်သစ် ဂျူးဘာသာဝင်များ (modern Jewish) နှင့် ကမ္ဘာ့သမိုင်း၏မရှိမဖြစ်သော အစိတ်အပိုင်းတစ်ခု ဖြစ်သည့် အဓိပ္ပါယ်ကို ဝေဝါးစေခြင်းတို့ ဆိုလိုသည်။

လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) နှင့် အရှေ့ အလယ်ပိုင်း ဒေသပဋိပက္ခများ၌ နာဇီ၏ရက်စက်သတ်သင်မှုများကို နှိုင်းယှဉ်ခြင်းသည် လည်း လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု အမှန်တရားကို ပုံဖျက်ခြင်း (Holocaust distortion) ၏ ဥပမာတစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ ယင်းဖြစ်ရပ်မျိုးသည် အများအားဖြင့် ဂျူးလူမျိုးများအပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု သို့မဟုတ် မလိုမုန်းထားမှု (antisemitism) (ဂျူးလူမျိုးများအပြင် ဂျူးကိုးကွယ်မှု နိုင်ငံတွင်းရှိ အစ္စရေးလူမျိုးများအပေါ် မလိုမုန်းထားမှု) မှ ဖြစ်တည်လာခြင်းဖြစ်ပြီး လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) နှင့် ၎င်း၏ အခြေခံအကြောင်းတရားတို့နှင့် ပတ်သက်သည့်အသိအမြင်ဗဟုသုတမရှိခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ အချို့ဖြစ်ရပ်များ၌ လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု အမှန်တရားအား ပြောင်းပြန်လှန်ခြင်း (Holocaust inversion) ဟူ၍ ခေါ်ဆိုတတ်ကြပြီး ယင်းအဓိပ္ပါယ်အရ ဂျူးလူမျိုးများသည် လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) နှင့် အလားသဏ္ဍာန်တူသော သို့မဟုတ် ပို၍ဆိုးရွားသော ပြစ်မှုများအား ကျူးလွန်နေသည်ဟု မှားယွင်းစွာခံနေရခြင်းကို ဆိုလိုသည်။

လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) နှင့်ပတ်သက်သည့် အမှတ်တရပစ္စည်းများကို အကျိုးအမြတ်ရရှိစေရန်အလို့ငှာ ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် ရောင်းချခြင်း တို့သည်လည်း လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) ကို စီးပွားရေးဆန်ဆန် နှင့် အသေးအဖွဲ့ကိစ္စဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ခြင်း ဖြစ်စဉ်တစ်ခုပင်ဖြစ်သည်။

ဖော်ပြပါအကြောင်းအရာနှင့် အမှန်တရားကိုပုံဖျက်ခြင်း(distortion) အကြောင်း ပို၍ သိရှိလိုပါက [IHRA publication](#) တွင် ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) အကြောင်းအရာများအား အနောက်နိုင်ငံများတွင် ၁၉၇၀ ခုနှစ်များမှစတင်၍ အကျယ်တဝင့် ဆွေးနွေးခဲ့ကြစဉ်တွင် ယင်းအကြောင်းအရာသည် ဥရောပအလယ်ပိုင်းနှင့်အရှေ့ပိုင်းတွင် ကွန်မြူနစ်စနစ် ကျရှုံးမှုနောက်ပိုင်း စိန်ခေါ်မှု အသစ်တစ်ရပ် ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ယင်း၌ ဖိနှိပ်ခံယူခဲ့ပြီးဖြစ်သူများအပြင် လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှုကို အသေးအဖွဲ့ကိစ္စဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ခြင်း (Holocaust trivialization) နှင့် အမှန်တရားကို ပုံဖျက်ခြင်း (distortion)တို့မှ ယခင်က လုပ်ကြံဖန်တီးထားသောနိုင်ငံသမိုင်းကြောင်းကြီး ပျက်စီးသွားပြီးနောက် လိုအပ်နေသော အချက်ကို ဖြည့်ဆည်းခြင်းဖြင့် သမိုင်းအား ပြန်လည်ဆန်းစစ်ရန် ဖြစ်လာခဲ့သည်။

ပါမောက္ခ Michael Shafir သည် ဥရောပအလယ်ပိုင်းနှင့် အရှေ့ပိုင်းရှိ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှု နှင့် လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်ခြင်း (Holocaust) ၏ ဆက်ဆံမှုကို ဦးဆောင်နေသော ပညာရှင်များထဲမှ တစ်ယောက်ဖြစ်ပါသည်။ (မီဒြမ်း ၊ [europalibera.org](#))

ပါမောက္ခ Michael Shafir သည် အလယ်ပိုင်းနှင့် အရှေ့ဥရောပရှိ ဟစ်တလာ၏ ဂျာမနီ နှင့် ပူးပေါင်းထားသော နိုင်ငံများ (ဥပမာ- ရိုမေးနီးယား) သို့မဟုတ် နာဇီများ၏သိမ်းပိုက်ခြင်း ခံရသော နိုင်ငံများတွင် 'ကွက်ကြားမျက်ကွယ်ပြုမှု selective negationism' ပျံ့နှံ့မှု အကြောင်း ရေးသားခဲ့သည် - ယင်းကို ထောက်ခံသူများအနေဖြင့် "တခြားနေရာတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) ကို ငြင်းဆိုခြင်း မပြုသော်လည်း

ငင်းတိုသက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံ၏အဖွဲ့ဝင်များ ပါဝင်နေမှုကို ဖယ်ထုတ်ရန် သို့မဟုတ် အကြီးအကျယ် လျော့ချရန် ကြိုးပမ်းလျက် ရှိကြသည်။" ပါမောက္ခကြီး၏အဆိုအရ အဆိုပါဒေသတွင်း ဖြစ်ရပ်၏နောက်ထပ်ပုံစံတစ်မျိုးမှာ လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) ၏ 'နှိုင်းယှဉ်မှုများဖြင့် အသေးအဖွဲ့ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ခြင်း comparative trivialization' ဖြစ်သည်။ ယင်းအနေနဲ့ လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) သည် သမိုင်းတွင် မကြုံစူးကြုံဖူးတဲ့ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုတစ်ခုကဲ့သို့ မဟုတ်သည့်အပြင် နှစ်ဆယ်ရာစုအတွင်း ရက်စက် ကြမ်းကြုတ်မှုများမှ အဆိုးရွားဆုံးလည်း မဟုတ်ခဲ့" ကြောင်း ပုံဖော်ပြရန် ရည်ရွယ်ပါတယ်။

လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှုကို အသေးအဖွဲ့ဖြစ်ရပ်ကဲ့သို့ ပြုလုပ်ခြင်း (Holocaust trivialization)၏ လတ်တလောဥပမာတစ်ရပ်မှာ နာဇီက ဂျူးလူမျိုးများအပေါ် နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းမှုနှင့် ကိုဗစ်ရောဂါကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းဥပဒေအပေါ် ဆန့်ကျင်မှုနှင့် နှိုင်းယှဉ်၍ ကာကွယ်ဆေး ဆန့်ကျင်သူများအနေဖြင့် လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု (Holocaust)ကာလမှ အမှတ်သင်္ကေတများ - ဥရောပနိုင်ငံသား ဂျူးလူမျိုးများအား အရှက်ရစေရန် နာဇီမှ အတင်းအကြပ် ဝတ်ဆင်ခိုင်းခဲ့သည့် ဒေးဗစ်အမှတ်တံဆိပ် အဝါရောင်ကြယ်ကဲ့သို့သော- ကို အသုံးပြုခြင်းတို့ဖြစ်သည်။ ယင်းသင်္ကေတကို အသုံးပြုခြင်းသည် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းပြည်သူများအနေဖြင့် ကာကွယ်ဆေး မထိုးနှံသောသူများကို ဖိနှိပ်နေမှုအား ပြသရန်ဟု ဆိုကြသည်။

ဖတ်ရှုရန် အကြံပြုစာ -

- ▶ နာမည်ကြီး လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) ပညာရှင်များတစ်ယောက် ၊ the International Holocaust Remembrance Alliance ၏ ဥက္ကဋ္ဌ ပါမောက္ခ Yehuda Bauer သည် အသုံးဝင်သော အတိတ်၏သဘောတရားနှင့် ယင်းမှသည် အမျိုးသားရေးလုပ်ငန်းစဉ်များကို ပံ့ပိုးရန် မည်ကဲ့သို့လုပ်ဆောင်နိုင်သည် ဟူသည့် အယူအဆကို ဆွေးနွေးခဲ့သည့် ဆောင်းပါးကို ဖတ်ရန် - "အသုံးဝင်သည့်" အတိတ်သမိုင်းကို ဖန်တီးခြင်း - လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု အမှန်တရားကို ငြင်းပယ်ခြင်းနှင့် လိမ်လည်တင်ပြခြင်း [Creating a «Usable» Past: On Holocaust Denial and Distortion](#) ။ ပါမောက္ခ Bauer အနေဖြင့် အမှန်တရားကို ငြင်းပယ်ခြင်း နှင့် ပုံဖျက်ခြင်း (denial and distortion) တို့ကြား ကွဲပြားသောလက္ခဏာများ၊ အမှန်တရားကို ငြင်းပယ်ခြင်း (denial) ၏ သမိုင်းဇစ်မြစ်များအကြောင်း ကို ဆွေးနွေးခဲ့သည်။ လက်ရှိ ဖြစ်ပေါ်နေသော လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု အမှန်တရားကို ပုံဖျက်ခြင်း (Holocaust distortion) များ၏ အဓိကနောက်ခံအကြောင်းတရားသည် အာဏာရှင်ဝါဒ၊ လူသားဝါဒ၊ အာဏာရှင်ဆန်သော အုပ်ချုပ်မှုနည်းစနစ်များ၊ အမျိုးသားရေးဝါဒ နှင့် လစ်ဘရယ် ဆန့်ကျင်ရေးဝါဒများ ပေါ်ထွန်းလာခြင်းဖြင့် ကမ္ဘာကြီးအား နှစ်ပေါင်း ၂၀ အထိ နောက်ပြန်ဆွဲနေခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။
- ▶ လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု အမှန်တရားအား ပုံဖျက်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်သည့် သာဓကများကို ပို၍သိရှိလိုပါက - [Understanding Holocaust Distortion - Contexts, Influences and Examples.](#)

ဝေဖန်ပိုင်းခြားတွေးခေါ်မှုဆိုင်ရာ မေးခွန်းများ

- ၁။ နိုင်ငံသမိုင်း၏ အချို့သောအကြောင်းအရာများ/ ရှုထောင့်များအပေါ် နှုတ်ဆိုတင်ပြခြင်းသည် လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) / လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု (genocide)ကို ငြင်းပယ်ရာ ရောက်နိုင်ပါသလား။
- ၂။ လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) နှင့် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုများ(genocide)ကို ပုံဖျက်သူများ၏ ဘုံအင်္ဂါရပ်များ/ငြင်းခုံမှုများကား အဘယ်နည်း။
- ၃။ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု (genocide) ငြင်းဆိုခြင်းနှင့် အမှန်တရားကို ပုံဖျက်ခြင်းများတွင် အမျိုးသားရေးဝါဒ၏ အခန်းကဏ္ဍသည် အဘယ်နည်း။

ဥပမာ ၁။ လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု ဖြစ်ပွားခဲ့စဉ်ကာလ ဥရောပ နိုင်ငံသား ဂျူးလူမျိုးများအား အတင်းအကြပ် ဝတ်ဆင်ခိုင်းခဲ့သည့် ဒေးဗစ်အမှတ်တံဆိပ် အဝါရောင်ကြယ် အမှတ်သင်္ကေတအား ကာကွယ်ဆေး ဆန့်ကျင်ဆန္ဒပြသူများမှ အသုံးပြုထားသည့်ပုံ (မှီငြမ်း - ADL.org)

ဥပမာ ၂။ ပိုလန်တွင် ရောင်းချခဲ့သော "လောဘကြီးသောဂျူး(greedy Jew)" အမည်ရှိ ရုပ်တု : ဂျူးမုန်းတီးရေး ပုံစံများကို စီးပွားဖြစ်ပြုလုပ်မှု၏ ဥပမာတစ်ခု ။ (မှီငြမ်း ၊ NEVER AGAIN ၏ မှတ်တမ်းစု)

၄။ အရှေ့ဥရောပတွင် လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု အမှန်တရားကို ပုံဖျက်ခြင်း (Holocaust distortion)

Jan T. Gross ၏ စာအုပ်များအပေါ် ဝေဖန်ပိုင်းခြားဆွေးနွေးမှု
၂၀၀၀ ခုနှစ် အစောပိုင်းကာလများ

ပိုလန်-အမေရိကန် သမိုင်းပညာရှင် Princeton တက္ကသိုလ် မှ ပါမောက္ခ Jan T. Gross နှင့် သူ၏ ဟောပြောချက် စာအုပ်များ ဖြစ်သော 'Neighbors. The Destruction of the Jewish Community in Jedwabne, Poland' (Princeton, 2001) ; 'Fear: Anti-Semitism in Poland after Auschwitz (Random House, 2006), နှင့် 'Golden Harvest: Events at the Periphery of the Holocaust' (co-authored with Irena Grudzinska-Gross, Oxford University Press, 2012) သည် အတိတ်ကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းပြီး လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) ၏ ပုံဖျက်ခြင်း တန်ပြန်လုပ်ငန်းစဉ်တွင် အရေးကြီးသော အခန်းကဏ္ဍတစ်ခုအဖြစ် ပါဝင်ခဲ့သည်။ သူသည် အတိတ်က လျစ်လျူရှု ခံရသော အကြောင်းအရာတွေကို အရင်က သုတေသန ပြုလုပ်ခဲ့တယ်။ စာအုပ်တစ်အုပ်စီသည် စားပွဲပိုင်း စကားရည်လှပွဲတစ်ခုစီကို ကိုယ်စား ပြုသည်။

၂၀၀၀ခုနှစ်တွင် ပိုလန်ဘာသာဖြင့် ဦးစွာထုတ်ဝေခဲ့ပြီး ၂၀၀၁ ခုနှစ်တွင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ထုတ်ဝေခဲ့သော သူ၏ပထမဆုံးစာအုပ် 'Neighbors' တွင် သူသည် ယေဒ်ဗာနဲ (Jedwabne) ဟုခေါ်သည့် ပိုလန်အရှေ့ဘက်ရှိ မြို့ငယ်လေး၌ ဇူလိုင် ၁၀ ရက်နေ့ ၁၉၄၁ ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော ဂျူး ဆန့်ကျင်ရေး အုပ်စု၏ ဖိနှိပ်သတ်ဖြတ်မှု အကြောင်း ရေးသားခဲ့ပါသည်။ ယေဒ်ဗာနဲမြို့ (Jedwabne) နှင့် အနီးနားရှိဒေသများမှ ပိုလန်မြို့သား များသည် မြို့ထဲမှ ဂျူးလူမျိုးများအား ဈေးရင်ပြင်အထိ အုပ်စုလိုက် စတင်ရွှေ့ပြောင်း စုဝေးစေခဲ့သည်။ ထိုနေရာ၌ ဂျူးလူမျိုးများ ရိုက်နှက် အရှက်ခွဲခံရသည်။ လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်ခံရသည်။ ထို့နောက် ဈေးရင်ပြင်တွင် ကျန်ရှိနေသေးသည့် ဂျူးလူမျိုးအားလုံးကို ရေနံဆီဝန်သည့် စပါးကျီဆီသို့ အတင်းနှင်ခဲ့ပြီးနောက် မီးရှို့သတ်ဖြတ်ခဲ့ပါသည်။ မြို့ထဲ၌ ဂျာမန်လူမျိုးများ ရှိနေခဲ့သော်လည်း ဂျူးဆန့်ကျင်ရေးဖိနှိပ်သတ်ဖြတ်မှုတွင် တိုက်ရိုက်ပါဝင်ခြင်း မရှိခဲ့ပေ။

သူ၏စာအုပ်မှတစ်ဆင့် သမိုင်းပညာရှင်သည် ဂျူးများနှင့် ၎င်းတို့၏ ခရစ်ယာန်အိမ်နီးချင်းများကြား ဆက်ဆံရေး၊ ဂျူးလူမျိုးများအပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု သို့မဟုတ် မလိုမုန်းထားမှု (antisemitism) နှင့် ပိုလန်နိုင်ငံ နှင့် နာဇီသိမ်းပိုက်ထားသော ကျန်ဥရောပနိုင်ငံများရှိ ဂျူးများအပေါ် စစ်အတွင်း အကြမ်းဖက်ခြင်း အကြောင်း အမျိုးသားအဆင့် ဆွေးနွေးပွဲကြီးတစ်ခု အစပြုရန် လှုံ့ဆော်ခဲ့သည်။ ထို့အပြင် စာအုပ်သည် စစ်ပွဲ၊ ဖျက်ဆီးမှု နှင့် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှု (ပိုလန်လူ့အဖွဲ့အစည်း ကိုယ်တိုင်က ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း နာဇီဂျာမနီက ရက်စက်စွာ သိမ်းပိုက်ခံခဲ့ရသည်) အခြေအနေ များအတွင်း သာမန် သီးသန့်နေထိုင်သော လူတစ်စု၏ဇာတ်လမ်းတစ်ပုဒ်ကို အာရုံစိုက်စေသည်။

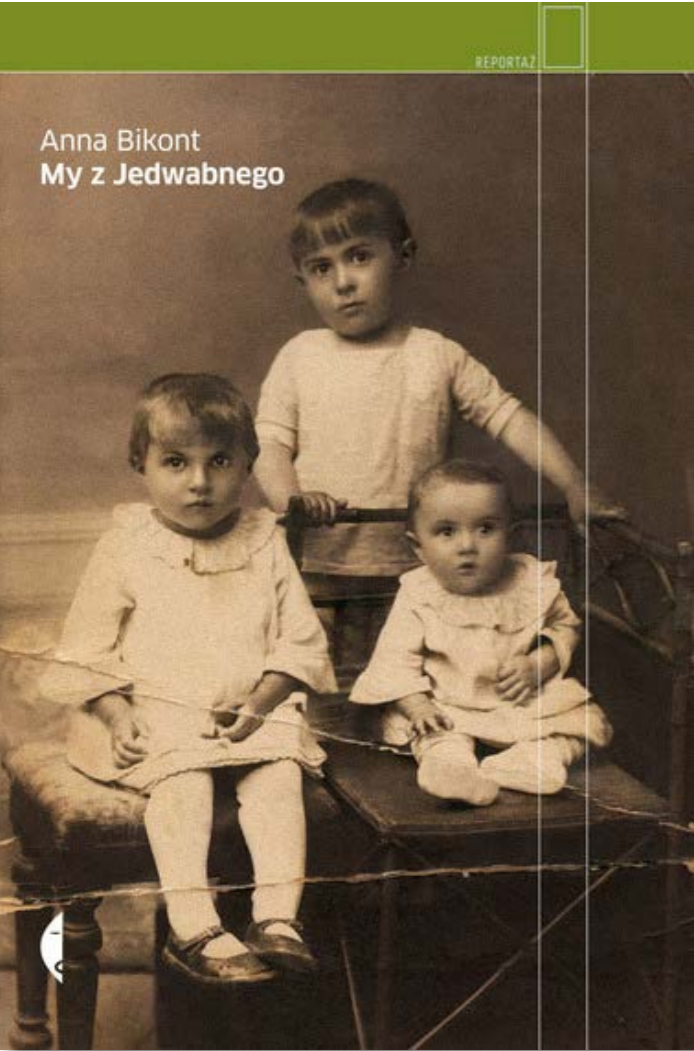
Jan Tomasz Gross (မိုငြိမ်း - ပရင်စတန် တက္ကသိုလ်)

ငြင်းခုံဆွေးနွေးမှုအတွင်း စာအုပ်အပေါ် အပြုသဘောနှင့် အပျက်သဘော တုံ့ပြန်မှုများဖြင့် ပိုလန်လူ့အဖွဲ့အစည်းသည် အဖွဲ့ကွဲခဲ့ရသည်။ ရာနှင့်ချီသော Gross ဆန့်ကျင်ရေး ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေမှုများသည် နောက်နှစ်များတွင် ပေါ်လာခဲ့သည်။ အမှန်တရားကို လိမ်လည်တင်ပြသူများသည် Gross အား ယေဘုယျကောက်ချက်ချခြင်း၊ အဖြစ်မှန်များကို ချဲ့ကားခြင်း၊ ပိုလန်ဝါဒဆန့်ကျင်ခြင်းနှင့် ပညာရှင်မဆန်ခြင်းများအား ပြုလုပ်ခဲ့သည်ဟု စွပ်စွဲခဲ့ကြသည်။ အပြိုင်အဆိုင်ခံရသူ (**competitive victim**) သည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း ပိုလန်လူမျိုးတိုင်းရင်းသားများ၏ ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်ခဲ့ရပုံကို အလေးပေးပြောဆိုခြင်းဖြင့် ဂျူးဆန့်ကျင်ရေး အကြမ်းဖက်မှုတွင် ပိုလန်လူမျိုးတိုင်းရင်းသားများ ပါဝင်ခြင်းကို ငြင်းဆိုခဲ့ကြပြီး ရေဒဗ္ဗာနမ်မြို့ ရှိဖိနှိပ်သတ်ဖြတ်မှု (**selective negation**) ၌ ဂျာမန်လူမျိုးများ၏ပြစ်မှုကို အထူးအာရုံစိုက်ခဲ့သည်(ကွက်ကြားမျက်ကွယ်ပြုခြင်း - **selective negation**)။

မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ ပိုလန်အစိုးရသည် **အမျိုးသားအောက်မေ့ဖွယ်အင်စတီကျု** (IPN) ဦးဆောင်သည့် စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုတစ်ရပ်ကို ပြုလုပ်ရန် တာဝန်ပေးခဲ့ပြီး ယင်းအရ ပိုလန်လူမျိုးများ သည် ဤဂျူးဆန့်ကျင်ရေးအုပ်စုတွင် တိုက်ရိုက်ပါဝင်ကြောင်း အတည်ပြုခဲ့သည်။

ပိုလန်သတင်းထောက် Anna Bikont သည် သူမ၏ကိုယ်ပိုင်သတင်းထောက်လှမ်းစုံစမ်းမှုများကို ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး ရေဒဗ္ဗာနမ်မြို့ (Jedwabne) မြို့တွင် လူတွေ့မေးမြန်းခဲ့ပြီးနောက် **My z Jedwabnego ('Jedwabne: Battlefield of Memory')** စာအုပ်ကို ၂၀၀၄ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

အန်နာဘစ်ကုတ်ဒ် (မှီငြမ်း - ဝီကီမီဒီယာကွန်မန်စ်)

ထိုကျောက်တိုင်သည် ၂၀၀၁ခုနှစ်တွင် ပိုလန်နိုင်ငံရှိ ရေဒဗ္ဗာနမ်မြို့ (Jedwabne) တွင်ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပြီး ပိုလန်သမ္မတ အဲလက်ဇန်းဒါး ကာဗနီရ်စကီ (Aleksander Kwasniewski's) ၏တောင်းပန်ချက်နှင့်အတူပူးတွဲဖော်ပြခဲ့သည်။ ၎င်းအထိမ်းအမှတ်ကျောက်စာတွင် ၁၉၄၁ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၀ရက်နေ့၊ ထိုနေရာတွင် အရှင်လတ်လတ် မြေမြှုပ် သတ်ဖြတ်ခြင်း ခံရသော ရေဒဗ္ဗာနမ်မြို့မှ (Jedwabne) ဂျူးလူမျိုးများ နှင့် ၎င်းပတ်ဝန်းကျင်မှ အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီး၊ ကလေးများနှင့် ပူးတွဲမြေပိုင်ရှင်များ အားအောက်မေ့ခြင်း အထိမ်းအမှတ် အဖြစ် ကမ္ဘာ့ထိုးခံ ခြင်းဖြစ်သည်။ ရေဒဗ္ဗာနမ်မြို့ (Jedwabne) ၊ ၂၀၀၁ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၀ရက်နေ့။ ၎င်းသည် ၁၉၄၁ ခုနှစ်တွင်၊ ရွာရှိဂျူးလူမျိုး ၁၆၀၀ကို အရှင်လတ်လတ် မီးရှို့သတ်ဖြတ်ခံရမှုအတွက် 'ဂက်စတာပိုနှင့် နာဇီစစ်သားများ' အားအပြစ်တင်သည့် ၁၉၆၀ခုနှစ်များ တွင် တည်ဆောက်ခဲ့သော ကျောက်တိုင် အသေးအား အစားထိုး တည်ဆောက်ခဲ့သည်။ (မှီငြမ်း - ဝီကီမီဒီယာကွန်မန်စ်)

၂၀၀၉/ ၂၀၁၀

[Tadeusz Slobodzianek](#) ရေးသားခဲ့ပြီးသည့် နာရှုကလာဆ/ကျွန်ုပ်တို့ရဲ့ အတန်း "Nasza klasa/ Our Class" ပြဇာတ်သည် ၁၉၂၅ခုနှစ် မှ မိမိတို့ခေတ် အထိ "ရေဒဟုန်း" မြို့မှ အတန်းဖော်များ နှင့် အိမ်နီးချင်းများ - ပိုလန် နှင့် ဂျူးလူမျိုးများ-အကြောင်းဖြစ်ကာ ပိုလန်နိုင်ငံရှိ ပြဇာတ်ရုံများ၌ ကပြခဲ့ကြသည်။ အဆိုပါပြဇာတ်သည် "ဂျန် တီ. ဂရိတ်"(Jan T. Gross) ရေးသားသည့် "Neighbors " စာအုပ်ကို မှီငြမ်းထားကာ "ရေဒဟုန်း" မြို့၏ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများကို ဆွေးနွေးရန် ပထမဆုံး ပြဇာတ် ဖြစ်ပါသည်။

၂၀၁၂

Jan T. Gross ၏ "Neighbour" သည် အလားတူ ဝေဖန်ဆွေးနွေးမှုများကို ရိုမန်နီးယား၊ မော်လဒိုဗာ သို့မဟုတ် လစ်သူရေးနီးယားနိုင်ငံများကဲ့သို့ အရှေ့ပိုင်းဥရောပ၏အခြားအပိုင်းများ၌ သမိုင်း နောက်ခံအကြောင်းအရာများ ကွဲပြားသည့်ကြားမှ လှုံ့ဆော်နိုင်ခဲ့သည်။ သာဓကအနေဖြင့် လူအမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှုအကြောင်းကို အသက် ၂၀ နောက်ပိုင်းမှ သူမ၏ မွေးရပ်မြေ ဂျာမနီ၌ လေ့လာသိရှိခဲ့သည့် မော်လဒိုဗာနိုင်ငံသူ စာရေးဆရာမ Nicoleta Esinencu သည် ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် ဟစ်တလာ၏ မဟာမိတ်ဖြစ်သော ရိုမေးနီးယား အာဏာရှင် Ion Antonescu နှင့် ၎င်း၏ အုပ်ချုပ်မှုအောက်ရှိ ဂျူးနှင့်ရိုမေးနီးယား လူမျိုးများ၏ ကြေကွဲဖွယ် ကံကြမ္မာအကြောင်းကို သူမ၏ ပြဇာတ် "Clear History" ၌ ရေးသား တင်ပြခဲ့သည်။

လစ်သူရေးနီးယားတွင် နာမည်ကြီးနာဇီလျှို့ဝှက်ထောက်လှမ်းသူ၊ လူအမြောက်အမြား သတ်ဖြတ် ခံရသူများမှ ဆင်းသက်လာသူ Efraim Zuroff နှင့် စာရေးဆရာ ၊ နာဇီတို့နှင့် ပူးပေါင်းပါဝင်သူများမှ ဆင်းသက်လာသူ Ruta Vanagaite တို့သည် အတူတကွ သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့ပြီး လူအမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှုတွင် ဒေသခံများ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် ပူးပေါင်းပါဝင်သူဒေသခံများ၏ ကြံရာပါခြင်းကို ဖုံးကွယ်ရန် ကြိုးစားခဲ့သည့် လစ်သူရေးနီးယားအရာရှိများ အကြောင်း ရေးသားထားသော 'Our People. Discovering Lithuania's Hidden Holocaust' အမည်ရှိစာအုပ်ကို ထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။

ပိုလန်လူမျိုး ကျောင်းသားများ (ဂျူးဘာသာဝင် နှင့် ခရစ်ယာန် ဘာသာဝင်) နှင့် သူတို့၏ ဆရာ၊ ဆရာမများ၊ ရေဒဟုန်း [Jedwabne](#) မြို့၊ ပိုလန်နိုင်ငံ ၁၉၃၃ခုနှစ်။
(မှီငြမ်း - ဝီကီမီဒီယာကွန်မွန်းစ် , ဓာတ်ပုံ အရင်းအမြစ်- ဂျူးသမိုင်းဌာန)

"Spalatorie" ပြဇာတ်မှတ်တမ်း ၊ Chisinau မြို့, မော်လဒိုဗာနိုင်ငံ။

Gross ၏ ဒုတိယမြောက်စာအုပ်ဖြစ်သော **'Fear. Anti-Semitism in Poland Shortly After the War'** သည် စစ်ပွဲများအပြီး တစ်နှစ်အကြာ၌ ပိုလန်နိုင်ငံ၊ ကီရက်စေးမြို့တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော နောက်ထပ် သွေးထွက်သံယိုဖိနပ်သတ်ဖြတ်မှုတစ်ရပ်ကို အများသိစေရန် ရေးသားဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်သည်။

တစ်ဆယ်ရာခိုင်နှုန်းသော ပိုလန်နိုင်ငံသား ဂျူးဘာသာဝင်များသာ အစုလိုက်အပြုံလိုက်သတ်ဖြတ်မှုမှ လွတ်မြောက်ခဲ့ပြီးနောက် ပိုလန်လူမျိုးများ သိမ်းပိုက်ထားခဲ့သော ၎င်းတို့၏ နေရပ်များသို့ ပြန်လည်စတင်ရောက်ရှိလာခဲ့ကြသည်။

ဂျူးများသည် သွေးထွက်သံယို အသေရေဖျက်မှုများဖြင့် မှားယွင်းစွာပစ်ခတ်ခဲ့ရပြီး၊ အချို့မှာ ရိုက်နှက်သတ်ဖြတ်ခြင်း ခံရကာ၊ အချို့မှာလည်း ပိုလန်နိုင်ငံမှ ထာဝရစွန့်ခွာနေထိုင်ရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြပါသည်။ စာအုပ်သည် ပုံသေပုံစံများ၊ ဂျူးလူမျိုးများအပေါ်ခွဲခြားဆက်ဆံမှု သို့မဟုတ် မလိုမုန်းထားမှု (antisemitism) နှင့် စစ်ပြီးခေတ် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုတို့ကို ဆက်လက်ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းနေဆဲဖြစ်သည်။

ကီရက်စေး မြို့ သွေးထွက်သံယို ဖြစ်မှုများအကြောင်း ပို၍သိရှိလိုပါက - [The USHMM about the Kielce pogrom](#)

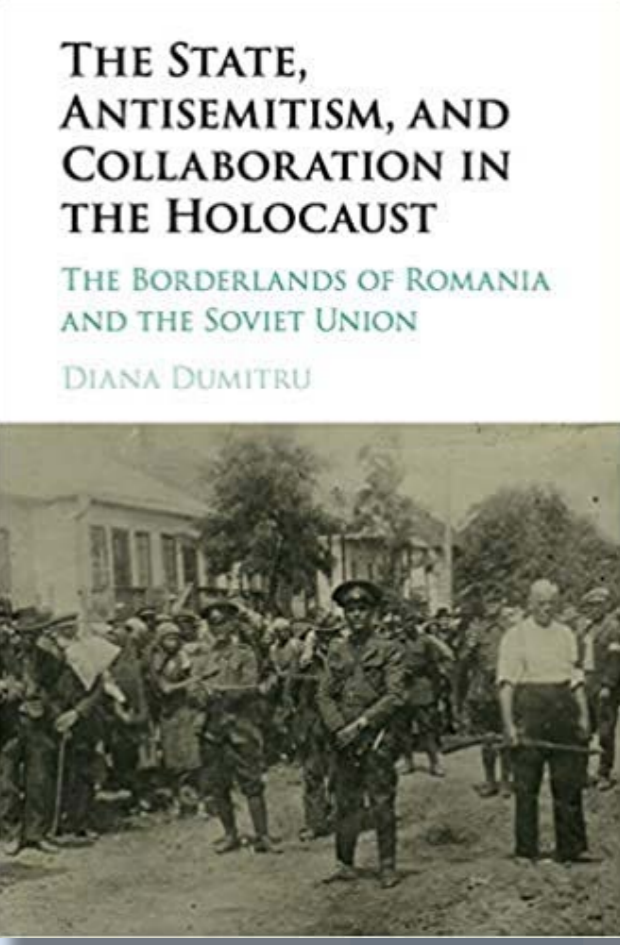
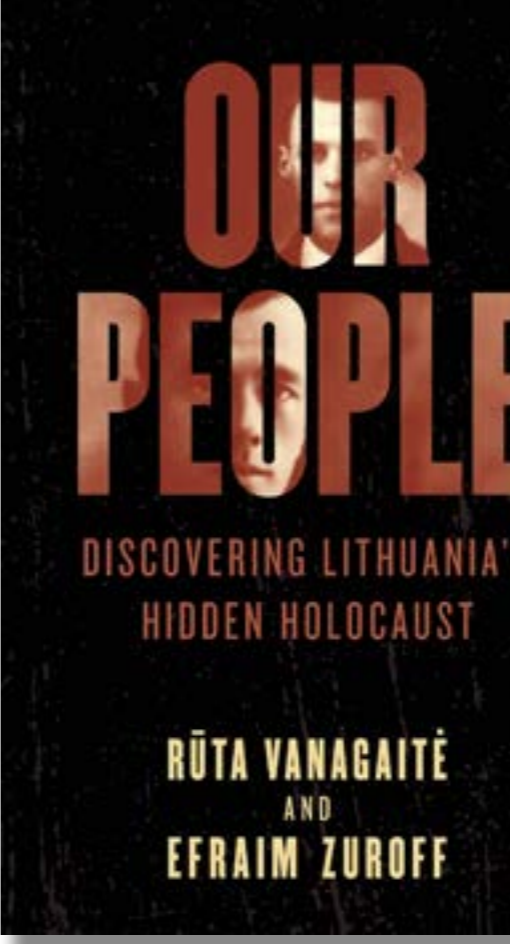
၂၀၁၇

၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင်၊ NEVER AGAIN အဖွဲ့အစည်းအနေဖြင့် ယင်း၏လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များနှင့် ပူးပေါင်း၍ Jan T. Gross ၏ 'Golden Harvest: Events at the Periphery of the Holocaust' (၂၀၁၁) စာအုပ်ကို ရုရှားနှင့် (တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း) ရိုမေးနီးယားဘာသာစကားများသို့ ဘာသာပြန်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ အဆိုပါစာအုပ်သည် Treblinka စခန်းရှိ သတ်ဖြတ်ခံရသူများ၏ အရိုးပြာများမှ ရွှေသွားများနှင့် အခြားရတနာများကို ရှာဖွေကြသော ပိုလန်တောင်သူလယ်သမားများ၏ဇာတ်လမ်းကို ဆွေးနွေးထားသည်။ အမှန်းတရား၊ ဂျူးလူမျိုးများအပေါ်ခွဲခြားဆက်ဆံမှု သို့မဟုတ် မလိုမုန်းထားမှု (antisemitism) ဆက်လက်တည်ရှိနေမှု နှင့် လိုချင်တပ်မက်မှုတို့အကြောင်း ရေးသားထားသော ဇာတ်လမ်းတစ်ပုဒ် ဖြစ်သည်။ ပိုမိုလေ့လာရန် - [NEVER AGAIN support Holocaust awareness in Eastern Europe.](#)

ဘာသာပြန်စာအုပ်မိတ်ဆက်ပွဲကို မော်လဒိုဗားမြို့တွင် ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ မော်လဒိုဗားပြည်သူလူထုအား ၎င်း၏ကိုယ်ပိုင် သမိုင်းကြောင်းအပေါ် ဝေဖန်ပိုင်းခြားနိုင်သော ဆွေးနွေးမှုတစ်ခု ပြုလုပ်ရေး လှုံ့ဆော်ပေးရန် ဖြစ်သည်။

Jan T. Gross ၏အရေးအသားများသည် အရှေ့ဥရောပရှိ ဆရာများ နှင့် ပညာရှင်များအား စိတ်ခွန်အားတက်ကြွစေခဲ့သည်။
ဓာတ်ပုံ- Olanesti ရွာမှ မော်လဒိုဗား သမိုင်းဆရာမ Natalia Caraion သည် ပါမောက္ခ Gross ၏ စာအုပ်မိတ်ဆက်ပွဲတွင် သူ့ အား ပန်းများ ပေးနေပုံ။

ဓာတ်ပုံများတွင်- Jan T. Gross သည် မော်လဒိုဗား ပညာရှင်များ၊ ကျောင်းသားများနှင့် အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများအား ပိုလန်စကားစစ်ထိုးပွဲများ နှင့်ပတ်သက်သည့် ၎င်း၏အတွေ့အကြုံများကို မျှဝေနေသည့်ပွဲ (Chisinau, 2017)။ Friedrich Ebert Stiftung Moldova ၏ပံ့ပိုးမှုဖြင့် NEVER AGAIN အသင်းအဖွဲ့မှ ပွဲများကို ဆက်တိုက်ကျင်းပခဲ့ပါသည်။ (မှီငြမ်း - NEVER AGAIN)

မော်လဒိုဗားပြည်နယ် တက္ကသိုလ်တွင် Jan T. Gross ၏ ဟောပြောပွဲကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် နားထောင်ရန် -
[Lecture of Jan T. Gross at Moldova State University \(with introduction of Rafal Pankowski\), 14.09.17](https://www.nigdywiecej.org/en/multimedia/video-materials/4553-holocaust-and-genocide-distortion-and-hate-speech-co-organised-by-the-never-again-association)

လွတ်မြောက်ရေးစစ်ပွဲပြတိုက် (ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်) နှင့် NEVER AGAIN မှ စီစဉ်ကျင်းပသည့် ညီလာခံတွင် Jan T. Gross ၏ တင်ဆက်မှုကို ကြည့်ရန် -
<https://www.nigdywiecej.org/en/multimedia/video-materials/4553-holocaust-and-genocide-distortion-and-hate-speech-co-organised-by-the-never-again-association>

Gross ရဲ့ စာအုပ်များအကြောင်း ဆွေးနွေးခြင်းသည် အဘယ်ကြောင့် အရေးကြီးသနည်း။

- ▶ ငြင်းခုံဆွေးနွေးမှု၌ ပိုလန်မြေပေါ်တွင် ဂျာမန်လူမျိုးများကျူးလွန်ခဲ့သော လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု(Holocaust)၏ ရှုပ်ထွေးမှုများကို ဖော်ထုတ်ခဲ့ရာ ယင်းကာလ၌ ပိုလန်လူမျိုးများအနေဖြင့် ဂျူးတို့၏ ကံကြမ္မာအပေါ် သနားဂရုဏာသက်ခြင်းမှ ဂရုမစိုက်ခြင်းနှင့် မုန်းတီးခြင်းတို့အထိ အမျိုးမျိုးသော သဘောထားများရှိခဲ့သည်။
- ▶ စစ်ပွဲအကြောင်း ပိုလန်တို့ နားလည်မှုကို ပြောင်းလဲရန်နှင့် အစုလိုက်အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်ခံရသူများ၏ရှုထောင့်မှ ထိုသတ်ဖြတ်ခံရမှုကို အမှတ်ရနေစေရန် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ လိုအပ်ချက်အရ ပံ့ပိုးပေးခဲ့ပါသည်။
- ▶ ထိုအရာသည် ကွန်မြူနစ်စနစ်နောက်ပိုင်း ပိုလန်ရှိ ဂျူး နှင့်ပိုလန်များကြား ပြန်လည်ပေါင်းစည်းရေးကို အထောက်အကူဖြစ်စေခဲ့သည်။ ပိုလန်လူမျိုး အများအပြားသည် သူတို့၏အတိတ်နှင့် ဖြစ်တည်မှု၏ အချို့သော အမြင်ရှုထောင့်များကို စတင်ဝေဖန်သုံးသပ်လာခဲ့ကြသည်။
- ▶ ၎င်းသည် ပိုလန်တွင် မူမတူယှဉ်တွဲနေထိုင်နိုင်မှုဝါဒီများနှင့် သမိုင်းဆိုင်ရာအသိဉာဏ်ရှိသော လူ့အဖွဲ့အစည်း တည်ဆောက်မှုအတွက် စိတ်ဝင်စားမှုများနှင့် အစပျိုးမှုအရေအတွက်ကိုပါ တိုးမြှင့်စေခဲ့သည်။

ဝေဖန်ပိုင်းခြားတွေးခေါ်မှုဆိုင်ရာ မေးခွန်းများ

- ၁။ စစ်အတွင်း လူသားများဆက်ဆံရေး မည်သို့ပြောင်းလဲသနည်း၊ ၎င်းသည် လူမျိုးစုငယ်များအပေါ်မည်သို့အကျိုးသက်ရောက်နိုင်သနည်း။
- ၂။ သုတေသနအသစ်သည် အတိတ်ကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်တွင် မည်ကဲ့သို့ အထောက်အကူဖြစ်စေနိုင်ပြီး ဝေဖန်ပိုင်းခြားနိုင်သည့် ဆွေးနွေးငြင်းခုံမှုများကိုပါ အထောက်အကူ ဖြစ်စေနိုင်သနည်း။ စိန်ခေါ်မှုတွေက ဘာတွေဖြစ်နိုင်လဲ။
- ၃။ 'အိမ်နီးနားချင်း' တွေ အများကြီးရှိပြီး မတူကွဲပြားသော လူဦးရေရှိသော ကမ္ဘောဒီးယား၊ မြန်မာနှင့် ထိုင်းတို့တွင် ယင်းစကားရည်လှပွဲက ဘာကိုဆိုလိုတာလဲ။
- ၄။ ထိုသို့သော ငြင်းခုံမှုသည် လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) နှင့် အခြားသော ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများကို တန်ပြန်ပုံလွဲစေနိုင်ပါသလား။

ဓာတ်ပုံ- Olanesti ရွာမှ မော်လဒိုဗား သမိုင်းဆရာမ Natalia Caraion သည် ပါမောက္ခ Gross ၏ စာအုပ်မိတ်ဆက်ပွဲတွင် သူ့ အား ပန်းများ ပေးနေပုံ။

၅။ လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) နှင့် နှိုင်းယှဉ်ခွင့်ရှိ ပါသလား။ နှိုင်းယှဉ်သည့်အချိန်၌ သာမန်ကိစ္စကသိပြုမှုခြင်း၊ နှစ်နာသူများကို သရုပ်ဖော်ခြင်း၊ အသေးအဖွဲ့ဖြစ်အောင်ပြုလုပ်ခြင်း ကိစ္စများကို ကျွန်ုပ်တို့ မည်သို့ရောင်ရှားနိုင်မည်နည်း။

လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) သည် အခြားသော လူမျိုးတုံး သတ်ဖြတ်မှု များနှင့် အစုလိုက်အပြုံလိုက် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများကို ဆရာများနှင့် ကျောင်းသားများ နားလည် နိုင်ရန် ကူညီပေးသည်ဟု ယူဆကြသည့်အတွက် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု စံနမူနာအဖြစ် သတ်မှတ် လေ့ ရှိသည်။ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ သို့မဟုတ် အခြားသော မျက်မှောက်ခေတ် ထိလွယ်ရှလွယ် ကိစ္စရပ်များကို အမျိုးမျိုးသောအခြေအနေ များ၌ ကိုးကားဆွေးနွေးရန် ၎င်းကို စမှတ်အဖြစ် အသုံးပြုလျက်ရှိသည်။ လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) ထိပ်တန်း ပညာရှင်တစ် ဦးဖြစ်သည့် ပါမောက္ခ Yehuda Bauer က လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) သည် အခြား လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုများတွင် မြင်တွေ့ နေကျဖြစ်သည့် အင်အားကြီးမားသော လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု ဗဟိုအာဏာ၊ သာလွန်ကြီးမြတ်သောစစ်အင်အား၊ စစ်ပွဲအခြေအနေနှင့် ဂျူးလူမျိုး ကျေးကျွန်များကို သတ်ဖြတ်မှု မပြုမီ စီးပွားရေးအရ အသုံးချမှု ကဲ့သို့သော လက္ခဏာရပ်အချို့ ရှိသော်လည်း ထူးခြားပြီး မကြုံစဖူးဖြစ်ရပ်တစ်ခု ဖြစ်ကြောင်း ငြင်းခုံဆွေးနွေးခဲ့သည်။ Bauer က ရှင်းပြခဲ့သည့် အကြောင်းပြချက် များမှာ-

- ▶ **ဦးစွာပထမအနေဖြင့် လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) ဖြစ်စဉ်၌ အလောင်းများ ထုတ်ပေးသော စက်ရုံများကို တည်ဆောက်ခဲ့ကြပြီး ဟိုးယခင်က ယင်းကဲ့သို့သော စက်ရုံမျိုး မရှိခဲ့ဖူးခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုစက်ရုံများ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဂျူးလူမျိုးများကို သတ်ဖြတ်ရန်သာဖြစ်သည်။**
- ▶ **နာဇီ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာလည်း တစ်ကမ္ဘာလုံးရှိ ဂျူးလူမျိုးများကို တစ်ယောက်မကျန် သတ်ဖြတ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။**
- ▶ **ယင်းသည် နိုင်ငံရေးအယူဝါဒစေ့ဆော်မှု သက်သက်အတွက် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုကို ကျူးလွန်သော အစောဆုံး သာဓကဖြစ်လာခဲ့ ပါသည်။ ဂျူးလူမျိုးများအားလုံးကို သတ်ဖြတ်မှု နောက်ကွယ်မှ နိုင်ငံရေးအတွေးအခေါ်သည် လက်တွေ့မဆန်သော နိုင်ငံရေးသဘောတရားသာ ဖြစ်ခဲ့သည်။ ထိုအရာများမှာ စီးပွားရေးရည်ရွယ်ချက်များအပေါ် မူတည်နေခြင်းမဟုတ်ပါ။**

ပါမောက္ခ Bauer က လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု(Holocaust) ကို လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု ဖြစ်စဉ်တစ်ရပ်အဖြစ် အခြားလူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု များ နှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်သင့်ပြီး ထိုနှိုင်းယှဉ်မှု၏ ရှုထောင့်အားလုံးကို လူတိုင်းမှ သတိပြုသင့်သည် ဆိုသည်။ နှိုင်းယှဉ်ခြင်းမရှိဘဲ အခြားသော လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုများအပေါ် နားလည်မှုမရနိုင်ပါ။ နှိုင်းယှဉ်ခြင်းမှသည် သတိမမူမိသေးသော အခြားလူမျိုးတုံး သတ်ဖြတ်မှုများကို သတိပြုမိရန် အထောက်အကူ ဖြစ်စေနိုင်သည်။ ဥပမာ- ရိုဟင်ဂျာလူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု သို့မဟုတ် ၁၉၇၁ ခုနှစ် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု။ ၎င်းဖြစ်ရပ်သည် "ကျွန်ုပ်တို့" ဆီ၌သာ မတွေ့ကြုံခဲ့ရကြောင်း နားလည်ရန်လည်း အရေးကြီးပါသည်။ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်ခြင်းခံရမှု ကျူးလွန်ခံရသူများသည် ၎င်းတို့၏အတွေ့အကြုံများက ထူးခြားသည်ဟု နားလည်လက်ခံထားကြသည်။ လူမျိုးတုံး သတ်ဖြတ်မှု ကျူးလွန်ခံရသူများသည် အမည်မသိလူတစ်စုမဟုတ်ဘဲ ကိုယ်ပိုင်ဘဝ ဇာတ်လမ်းများရှိကြသော လူသားများသာဖြစ်ပါသည်။

သို့သော် ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်ရခြင်းအား အဆင့်သတ်မှတ်ရန် (နှစ်နာသူချင်းပြိုင်ဆိုင်မှု-competitive victimhood) ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် တစ်ဦးတစ် ယောက်သည် ဆင်းရဲဒုက္ခခံစားရမှုပမာဏ သို့မဟုတ် ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်ခဲ့ရသူ အရေအတွက်တို့အား နှိုင်းယှဉ်ခြင်းသည် အန္တရာယ်ရှိလာနိုင်သည်။ ကိန်းဂဏန်းများသည် ဤအရာကို ရည်ညွှန်းသည့် အဓိကအချက်မဟုတ်သင့်ပါ။

ပိုလန်-ဂျူးနိုင်ငံသား ပညာရှင် Konstanty Gebert က လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုတိုင်းတွင် အာရုံစိုက်လာအောင် ဖန်တီးနိုင်သော တမူထူးခြားမှုကို ဖော်ပြသည့် ကိုယ်ပိုင်အမည်များရှိသည်ဟု ဆိုသည်။ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု များသည် ကွဲပြားသောဖြစ်ရပ်များ ဖြစ်သည့်အတွက် ထူးခြားနေခြင်း ဖြစ်သည်- ဥပမာ ရှိုဟ (Shoah) သည် ဂျူးလူမျိုးများအား လူမျိုးတုံး သတ်ဖြတ်ခြင်းဖြစ်ပြီး၊ ဖိုရိုင်းမက်စ် (Porajamos) ဆိုသည်မှာ ရောမလူမျိုးများ အား လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်ခြင်း ဖြစ်သည်။³

3 ဝေါဟာရကို ကြည့်ပေးပါ။

Professor Yehuda Bauer သည် လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) ကို ဦး ဆောင်နေသည့်ကျွမ်းကျင်ပညာရှင် နှင့် IHRA ၏ ဂုဏ်ထူးဆောင်ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်ပါသည်။ (မီငြိမ်း ၊ Yad Vashem)

- ▶ **NEVER AGAIN မှ စီစဉ်သည့် Konstanty Gebert ၏ စာပို့ချမှု (အင်္ဂလိပ် ဘာသာဖြင့်) ကြည့်ရန် - [The Holocaust and Other Genocides. Is Comparison Possible?](#)**
- ▶ **လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) နှင့် အခြားသော လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ် မှုအကြောင်း ပို၍သိရှိလိုပါက - <https://www.holocaustremembrance.com/resources/educational-materials/holocaust-and-other-genocides>**
- ▶ **စစ်တမ်းရလဒ်အဖြေများကို ကြည့်ခြင်းဖြင့် အဖွဲ့အစည်းအမျိုးမျိုးသည် လူ့အမြောက် အမြားသတ်ဖြတ်မှု(Holocaust) နှင့်ပတ်သက်သည့် သင်ခန်းစာများကို အခြားသော လူမျိုး တုံးသတ်ဖြတ်မှုနှင့် အကြမ်းဖက်မှုများနှင့်ဆက်နွယ်သည့်လုပ်ဆောင်မှုများတွင် မည်ကဲ့သို့ နားလည်ပြီးအသုံးပြုနေသည်ကို လေ့လာရန် - [IHRA: A Matter of Comparison: The Holocaust, Genocides and Crimes against Humanity](#)**

ဝေဖန်ပိုင်းခြားတွေးခေါ်မှုဆိုင်ရာ မေးခွန်းများ
 ၁။ ကျွန်ုပ်တို့သည် လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) နှင့် အခြားသော လူမျိုးတုံး သတ်ဖြတ်မှုများကို အဘယ်ကြောင့် နှိုင်းယှဉ်ဖို့ လိုသနည်း။အခြားသော လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု များကို အဘယ်ကြောင့် နှိုင်းယှဉ်ဖို့ လိုသနည်း။
 ၂။ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုတိုင်းသည် အဘယ်ကြောင့် ပြိုင်ဘက်ကင်း ဖြစ်နေသနည်း။

၆။ လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု ငြင်းဆိုသူများ (Holocaust deniers)ကို မည်ကဲ့သို့ ခုခံပြောဆိုနိုင် သနည်း။

ဥပဒေအရ အများအပြားတွင် လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု ငြင်းဆိုခြင်း (Holocaust denial)ကို ဥပဒေအရ တားမြစ်ထားပြီး နိုင်ငံအများစု၌ လူမျိုးရေးနှင့် မျိုးနွယ်စု မှန်းတီးမှုများကို တားဆီးသည့် နယ်ခြားစောင့်ဥပဒေများ ရှိပါသည်။ လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု အမှန်တရားကို ငြင်းပယ်ခြင်း (Holocaust Denial) ကို ပိတ်ပင်ရှုတ်ချရန် လွယ်ကူသော်လည်း၊ လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု အမှန်တရားကို ပုံဖျက်ခြင်း (Holocaust distortion) နှင့် အသေးအဖွဲ့ကိစ္စဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ခြင်း (trivialization) သည် ပို၍စိန်ခေါ်မှုများသော ဖြစ်စဉ် ဖြစ်ကာ ၎င်း၏ သိမ်မွေ့နက်နဲသည့်ပုံစံများကို ဦးစွာသတ်ပြုမိရန်လိုအပ်သည်။

ထို့ပြင် ယင်းဖြစ်စဉ်အား ဥပဒေအရအရေးယူရန် သို့မဟုတ် အလားတူ အစီအမံများဖြင့် အပြစ်ပေးရန် မဖြစ်နိုင်သည့်ပုံစံမျိုးဖြင့် ပုံဖော်လာနိုင်သည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် ၎င်းတို့ကိုယ်ပိုင်အတိတ်ကို ရင်ဆိုင်ရန် ရုန်းကန်လှုပ်ရှားနေပြီး အမျိုးသားရေးပေါင်းစုသိမှတ်မှုအတွက် အခေါ်အဝေါ်အသစ်များကို ရှာဖွေနေကြသည့် ဥပဒေအလယ်ပိုင်း နှင့် အရှေ့ပိုင်းပုံစံမျိုးနှင့် အထူးသဖြင့် သက်ဆိုင်လျက်ရှိသည်။ လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှုကို ပြန်လည်ဆန်းစစ်ခြင်း (Holocaust revisionism)အပေါ် အငြင်းပွားမှု များသည် လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) ဖြစ်စဉ်အတွင်း အဆိုပါသူ များ၏ ကိုယ်ပိုင်အခန်းကဏ္ဍအမျိုးမျိုးအတွက် အပြစ်ရှိသကဲ့သို့ခံစားနေရမှုကို ဖြေရှင်းနိုင်ရန် ကူညီပံ့ပိုးပေးခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ သမိုင်းအချက်အလက်မှန်များအား လွှဲပြောင်းစွာအသုံးပြုမှုမှ ကာကွယ်ပေးသည့် လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု အမှန်တရားကို ငြင်းပယ်ခြင်း မှုရင်းဥပဒေများ (Holocaust denial laws)အား လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) နှင့်ပတ်သက်ပြီး နိုင်ငံရေးပုံဖော်ရေးသားမှုများကို တားဆီးရန် ဟူသော အကြောင်းပြချက်ဖြင့် အစိုးရများမှ ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရေးသားခြင်းမှာလည်း အန္တရာယ်ရှိသောလုပ်ရပ်ဖြစ်သည်။

လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု အမှန်တရားကို ပုံဖျက်ခြင်း (Holocaust distortion)ကို ဝေဖန်ပိုင်းခြားမှု အတွေးအခေါ်များ တိုးတက်စေခြင်းအပြင် လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည့်နေရာများရှိ သုတေသနနှင့် သုတေသနသမားများကို ထောက်ပံ့ အားပေးခြင်းနှင့် ယခင်က လစ်လျူရှုခဲ့သည့် ကိစ္စရပ်များကို စုံစမ်းဖော်ထုတ်ခြင်းများတွင် ထောက်ခံအားပေးသည့် Jan T. Gross' စာအုပ်များအပေါ် ဝေဖန်ဆွေးနွေးငြင်းခုံခြင်းကဲ့သို့ ဝေဖန်ဆွေးနွေးမှုများ မှတစ်ဆင့် ချေပနိုင်သည်။ "NEVER AGAIN Association" မှ ဦးဆောင်သည့် ပညာရေးနှင့် အသိပညာပေး လှုပ်ရှားမှုများ သည်လည်း အလွန်အရေးကြီးပါသည်။

IHRA ၏ ဝဘ်ဆိုဒ် (websites)များတွင် လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု အမှန်တရားကို ငြင်းပယ်ခြင်း (Holocaust denial) နှင့် အမှန်တရားကို ပုံဖျက်ခြင်း (distortion)တို့ကို တန်ပြန်ချေပရန် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ကြိုးပမ်းမှုများအကြောင်း ပို၍သိရှိလိုပါက - <https://www.holocaustremembrance.com/task-force-against-holocaust-denial-and-distortion>

ပါမောက္ခ Deborah Lipstadt သည် ဂျူးဘာသာ လေ့လာရေး၊ ဘာသာရေး ဌာန နှင့် လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) ၊ ခေတ်သစ် ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှုဆိုင်ရာ ကျော်ကြားသော ပညာရှင်တစ်ယောက်အတွက် Emory's Tam အင်စတီကျုရှိ ခေတ်သစ်ဂျူးသမိုင်း နှင့် လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) ဘာသာရပ်၏ ပါမောက္ခ Dorot တစ်ယောက် ဖြစ်ပါသည်။ (မိုငြိမ်း - ဝီကီမီဒီယာကွန်မန်စ်)

Irving ကို ရုံးတင်စစ်ဆေးခြင်း

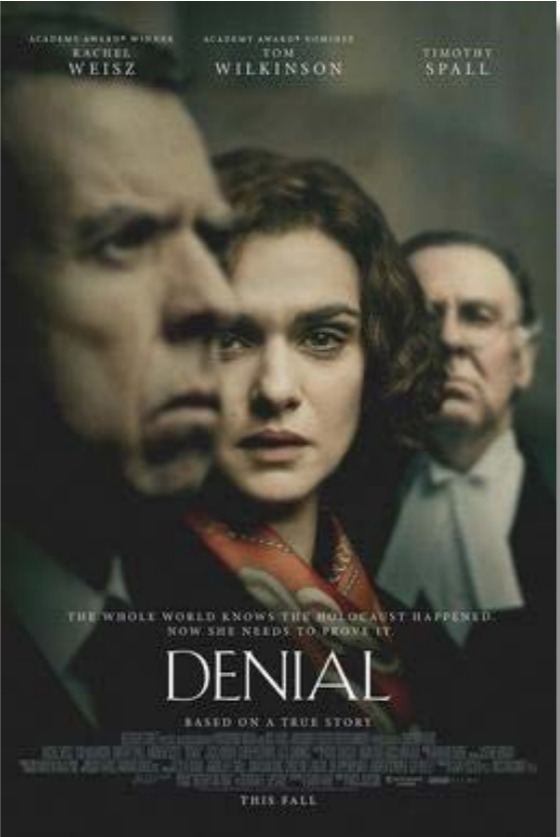
၁၉၉၈ခုနှစ်တွင် လူသိအများဆုံး လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု ငြင်းပယ်သူ (Holocaust denier) David Irving သည် အမေရိကန် ပညာရှင် Deborah Lipstadt နှင့် Penguin စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးဌာနကို သူမ၏ "Denying the Holocaust" စာအုပ်တွင် သူ့ကို အသရေဖျက်ခဲ့သည်ဟု ဆိုကာ တရားစွဲဆိုခဲ့သည်။ သူသည် ဂုဏ်သိက္ခာညှိုးနွမ်းစေမှုဖြင့် တရားစွဲဆိုရန် မြီတိန်၏ အသရေဖျက်မှု ဥပဒေများကို အသုံးပြုခဲ့သည်။ သူမ၏စာအုပ်တွင် Lipstadt သည် Irving ကို သက်သေအထောက် အထားများ လွဲမှားစွာတင်ပြခဲ့သည်ဟု စွပ်စွဲခဲ့သည့်အပြင် သူ့အား "လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှုအမှန်တရားကို ငြင်းပယ်ခြင်း (Holocaust denial) ၏ ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူများအနက် အန္တရာယ်အရှိဆုံးလူ" ဟုခေါ်ဆိုခဲ့သည်။ သူနှင့် နာဇီလက်သစ်ပုဂ္ဂိုလ်များ ၊ အဖွဲ့အစည်းများ၏ ချိတ်ဆက်နေမှုများကို သူမက မီးမောင်းထိုးပြခဲ့သည်။ David Irving ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဝေဖန်မှုများကို နှုတ်ဆိတ်ရန်နှင့် တရားရုံးအမှုမှတစ်ဆင့် သူ၏အယူအဆများကို အကျယ်တဝင့် လူသိရှင်ကြားဖြစ်စေရန် ဖြစ်သည်။ လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု ငြင်းပယ်သူ (Holocaust denier) များသည် အခြားသူများနှင့် တန်းတူရည်တူ ၎င်းတို့၏ အယူအဆများကို တင်ပြမှုနှင့် ဆွေးနွေးမှုအပေါ် ငြင်းဆိုခံခဲ့ရလျှင် လွတ်လပ်စွာပြောဆိုခွင့် ရရှိရေး အယူခံဝင်ခဲ့ကြသည်။ Lipstadt နှင့် အခြားသော သမိုင်းပညာရှင်များ၏ ကြိုးစားမှုများကြောင့် Irving ၏ တရားစွဲခြင်းကို ပယ်ချနိုင်ခဲ့သည်။ ၂၀၀၅ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် လက်ယာစွန်းကျောင်းသားအဖွဲ့အား ဟောပြောပွဲတစ်ခု ပြုလုပ်ရန် ဩစတြီးယားသို့ သွားရောက်သောအခါ David Irving အဖမ်းခံခဲ့ရသည်။ ၁၉၈၉ ခုနှစ် ဩစတြီးယားတွင် ပြောကြားခဲ့သော ၎င်း၏မိန့်ခွန်းနှင့် အင်တာဗျူးတို့၌ အောက်ရှ်ဗစ် (Auschwitz) တွင် ဓာတ်ငွေ့ခန်းများရှိကြောင်း ငြင်းဆိုခဲ့သည်ဟု စွပ်စွဲခံခဲ့ရသည်။ သူသည် မလွတ်မြောက်မီ ထိုနေရာရှိ ထောင်ထဲတွင် တစ်နှစ်နေခဲ့သည်။

Deborah Lipstadt ၏ ၂၀၀၅ ခုနှစ်ထုတ် **"History on Trial: My Day in Court with a Holocaust Denier"** စာအုပ်ကို အခြေခံ၍ David Hare မှ ဇာတ်ညွှန်း ရေးသားပြီး Mick Jackson မှ ရိုက်ကူးထားသော ၂၀၀၆ ခုနှစ် **'Denial'** အတ္ထုပ္ပတ္တိရုပ်ရှင်ကို ကြည့်ရှုပါ။ ၎င်းသည် လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) ဆိုင်ရာပညာရှင် Lipstadt ကို လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု ငြင်းဆိုသူ (Holocaust denier) David Irving က အသရေဖျက်မှုဖြင့် တရားစွဲဆိုခြင်း ဆိုသည် အကြောင်းအရာပါသည့် Irving v Penguin Books Ltd ၏ အမှုတွဲကို တင်ပြထားပါသည် -

<https://bleeckerstreetmedia.com/denial>

ဓာတ်ပုံ - David Irving ကို ၂၀၀၆ ခုနှစ်တွင် Vienna ရုံးတင်စစ်ဆေးခဲ့သည်။ မှီငြမ်း ဝီကီမီဒီယာကွန်မန်စ်

ဝေဖန်ပိုင်းခြားတွေးခေါ်မှုဆိုင်ရာ မေးခွန်းများ

- ၁။ သင့်နိုင်ငံတွင် ရက်စက်ယုတ်မာမှုများကို တန်ပြန်ရန် ငြင်းပယ်ခြင်း နှင့် အမှန်တရားကို ပုံဖျက်ခြင်းတို့၏ ဖြစ်ရပ်ဥပမာကို သင်သိပါသလား။
- ၂။ ငြင်းပယ်ခြင်းကို တန်ပြန်ရာတွင် အဓိကစိန်ခေါ်မှုများက အဘယ်နည်း။ ၎င်းကို မည်သို့ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းနိုင်မည်နည်း။
- ၃။ ငြင်းပယ်ခြင်း နှင့် အမှန်တရားကို ပုံဖျက်ခြင်းတို့ကို တန်ပြန်ချေပရန် သင့်ကိုယ်ပိုင်နည်းလမ်းမှာ အဘယ်နည်း။

Opening shot

DAVID IRVING MET WITH OUTRAGE IN POLAND

DAVID IRVING, the Holocaust revisionist writer, claimed he was surprised by the outraged reaction in Poland to the tour of Holocaust and Nazi sites he led last month.

The trip, for which enthusiasts from Britain, Germany, Australia and America paid £1,500 each excluding flights, was billed as an opportunity to experience "real history".

However officials at the former Treblinka extermination camp said they would not let Irving enter. And the director of the State Museum at Auschwitz said Irving cannot lead a tour group there because he is not a licensed guide.

Poland's Chief Rabbi Michael

Schudrich said: "Mr Irving is not a historian but a charlatan and a vicious liar". Dr Rafal Pankowski, of the Never Again Association, which campaigns against racism and antisemitism and has a close relationship with Searchlight, described Irving's presence in Poland as "unacceptable and offensive to the memory of the victims" of the war.

Irving claimed the Polish people should be grateful for his visit as he was "setting the record straight". He now claims to accept that Treblinka was a "real death camp", but still denigrates Auschwitz as a reconstructed "tourist attraction".

He went on to describe people who

branded him a Holocaust denier as "criminal, lying lunatics". That would presumably include Mr Justice Gray who, ruling against Irving in his libel action against the American academic Deborah Lipstadt, described him as an "active Holocaust denier", an antisemite and racist who "associates with right-wing extremists who promote neo-Nazism" and who "for his own ideological reasons persistently and deliberately misrepresented and manipulated historical evidence".

It would also include the Austrian judges who imprisoned Irving in 2006 for denying the Holocaust and "glorifying and identifying with the German Nazi Party".

David Irving met with [outrage in Poland](#). "Searchlight", 10.2010
[Irving Leads Death Camp Tours](#)

[Back to the Table of contents](#)

နိုင်ငံအလိက်အချက်အလက် များ (ကိုယ်ရေးအကျဉ်းများ)

ကမ္ဘောဒီးယား

၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် လုံခြုံရေးစင်တာ S-21 တွင်ကျဆုံးသွားသော ဒုက္ခသည်များအတွက် အောက်မေ့ဖွယ်အထိမ်းအမှတ် အဆောက်အဦးကို ဆောက်လုပ်ခဲ့သည်။
(ခရက်ဒစ်၊ NEVER AGAIN အသင်းအဖွဲ့၊ ဝီကီမီဒီယာကွန်မန်စ်)

၁။ နောက်ခံဖြစ်ရပ်နှင့် အကြောင်းအရာများ
ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၏ ခေတ်သစ်သမိုင်းကြောင်းနှင့် အစုလိုက်အပြုံလိုက်အကြမ်းဖက်မှုများ၏ အခြေခံ
အကြောင်းအရာ အချက်အလက်များ

ဧပြီလ ၁၇၊ ၁၉၇၅ - ဇန်နဝါရီ ၇၊ ၁၉၇၉ : ခမာနီအစိုးရနှင့် ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု : ခမာလူမျိုးများ၊ ဗီယက်နမ်လူမျိုးများ၊ ချမ် (မွတ်စလင်) လူမျိုးများ၊ အခြားလူနည်းစုများနှင့် နိုင်ငံခြားသားများကို စနစ်တကျညှင်းပန်းကာနှိပ်စက်သတ်ဖြတ်ခြင်း။

၅ နှစ်ကြာပြည်တွင်းစစ်အပြီး ၁၉၇၅ ခုနှစ်ဧပြီလတွင် ပေါ့ပေါ့ (Pol Pot) ဦးဆောင်သော ခမာနီလှုပ်ရှားမှုသည် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံတွင်အာဏာသိမ်း ခဲ့ပြီးဒီမိုကရက်တစ်ကမ်ပူချာဟု လူသိများခေါ်တွင်သော အာဏာရှင်အစိုးရတစ်ရပ်ကိုထူထောင်ခဲ့သည်။ အချိန်တိုအတွင်း ပုဂ္ဂလိကပိုင်ပစ္စည်း များ၊ ဈေးများ၊ ယဉ်ကျေးမှုအခင်းအကျင်းများ၊ ပညာရေးနှင့် နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းများကို ဖယ်ထုတ်ဖျက်သိမ်းပြီး မြို့နေပြည်သူလူထုအား ခက်ခဲ ကြမ်းတမ်းသောအခြေအနေအောက်တွင် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းကိုလုပ်ကိုင်ခိုင်းစေခဲ့သည်။ လူသတ်အစိုးရသည် ကြီးမားသောလူဦးရေ ပြောင်းရွှေ့ မှုများကိုဖြစ်စေခဲ့သည်။ မြို့ပေါ်နေလူတန်းစားများကိုကျေးလက်ဒေသသို့ ရုတ်တရက်ရွှေ့ပြောင်းစေခဲ့သည်။ လူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှု၏ပထမ အဆင့်တွင် ခမာနီအစိုးရသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းကို 'သူတို့' နှင့် 'ကျွန်ုပ်တို့' ဟူ၍ ခွဲခြားသတ်မှတ်ခဲ့သည်။ သူတို့သည် မသန်စင်သော၊ မတူညီကွဲပြား သော၊ တိုင်းတစ်ပါးသားအဖြစ်ပုံဖော်ကာ ပြည်တွင်းပြည်ပရန်သူများအယူအဆကို ဖန်တီးခဲ့ကြပြီး အန်ခါ (အဖွဲ့အစည်း) ကို သစ္စာဖောက်သည်ဟု စွပ်စွဲကာ ခြိမ်းခြောက်မှုများပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ခမာနီများသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် သဘောထားကွဲမှုများပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြင့် လူအများကြားတွင် စည်းလုံးညီညွတ်မှု အမျိုးမျိုးကို ဖျက်ဆီးခဲ့ပြီး အဆက်မပြတ်ကြောက်ရွံ့မှုနှင့် သံသယအငွေ့အသက်တို့ကို ဖန်တီးခဲ့သည်။ မကြာမီတွင်ကမ္ဘောဒီးယားလူဦးရေ လေးပုံတစ်ပုံ၏လူနှစ်သန်းအထိ အဓမ္မလုပ်အားပေးခိုင်းစေမှု၊ ခေါင်းပုံဖြတ်မှု၊ အစာရေစာငတ်မွတ်ခေါင်းပါးမှု နှင့် လုံခြုံရေးစင်တာ S-21 (ယခုလက်ရှိ တူအိုဆန်လူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှုပြတိုက်) ကဲ့သို့သုတ်သင်ရှင်းလင်းရေးနေရာများတွင် သုတ်သင်ရှင်းလင်း ခံခဲ့ရသည်။ ထို့အပြင်သတ်ကွင်းများ (Killing Fields) ဟုလူသိများသော နေရာများတွင်လည်း သုတ်သင်ခံခဲ့ရသည်။

အသေးစိတ်လေ့လာရန်: [Chronology of key events](#).

ဝေဖန်ပိုင်းခြားတွေးခေါ်မှုဆိုင်ရာမေးခွန်းများ

- ၁။ ခမာနီလူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု၏အဓိကအင်္ဂါရပ်များသည် အဘယ်နည်း။
- ၂။ ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုသည်နိုင်ငံတကာတွင် လုံလောက်စွာလူ သိများပြီး အသိအမှတ်ပြုခြင်းခံရပါသလား။

သမိုင်းမှတ်တမ်း : အဓိကအကြောင်းအရာများနှင့် အောက်မေ့ဖွယ်ရာအစိတ်အပိုင်းများ

ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုအပြီးတွင် ယခင်ဖျက်ဆီးရေးနေရာများ - လုံခြုံရေးစင်တာ S-21 (ယခုလက်ရှိ တူအိုဆန်လူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှုပြတိုက်) နှင့် ချောင်ရပ် (Choeung Ek) ရှိ လူသတ်ကွင်းများသည် အောက်မေ့ဖွယ်ရာမှတ်တမ်းအဓိကနေရာများဖြစ်လာခဲ့သည်။ တူအိုဆန်နှင့် ချောင်ရပ်ရှိ သတ်ကွင်းများသည် အဓိကသက်သေများဖြစ်ခဲ့သည်။

သို့သော်လည်း ရစ်သီပန် (Rithy Panh) ၏ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာအတ္ထုပ္ပတ္တိ မှတ်တမ်းတွင် ရေးသည့် လူသတ်ခမာနီအစိုးရ ပပျောက်ရေးသည် ခမာနီအစိုးရ လက်ထပ်တွင် ဆိုးရွားပြင်းထန်သော အခြေအနေများအောက် လူသားများရှင်သန်ရပ်တည်နိုင်ရေးကို အာရုံစိုက်ထားသော်လည်း ကမ္ဘောဒီးယားဒုက္ခသည်များနှင့်ပက်သက်ပြီး တစ်ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အရေးပါမှုကိုလည်း ပြသနေသည်။ သူ၏ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုဆိုင်ရာ မှတ်တမ်းရှင်များတွင် S-21: The Khmer Rouge Killing Machine and Rice People တို့ ပါဝင်ပြီး အော်စကာဆုအတွက် စကားတင်ဆုချိတ်သော ပထမဆုံး ကမ္ဘောဒီးယား ဇာတ်ကားဖြစ်ခဲ့သည်။ ဟောလိဝုဒ်မင်းသမီးနှင့် လူ့အခွင့်အရေးလှုပ်ရှားသူ အိန်ဂျလီနာဂျီလီ၏ Netflix တွင်ပြသသည့် ရုပ်ရှင်ဖြစ်သော First They Killed My Father သည် ခမာနီအစိုးရလက်ထက် အသက်ငါးနှစ်မှ ဆယ်နှစ်ကြားလွတ်မြောက်ခဲ့သည့် လောင်အွန် (Loung Ung) ၏ ထွက်ဆိုချက်ကို အခြေခံထားသည်။ ယင်းဇာတ်ကားသည် ခမာနီများနှင့်လူသတ်အစိုးရ၏ ဇာတ်ကြောင်းကို ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ပရိသတ်ထံသို့ယူ ဆောင်လာသည်။

အထိမ်းအမှတ်နေရာစာရင်းစာရင်းတည်ဆောက်ပြီးဖြစ်သည်။ စုပြုမြှုပ်နှံထားသည့် သင်္ချိုင်းများနှင့် ရုပ်ကြွင်းပေါင်း ၂၀၀၀၀ ခန့်ကို ထိန်းသိမ်းထားသည်။

၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ ဖန္ဒမ်းပင်၌ နိုင်ငံတကာလူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှုဆိုင်ရာပညာရှင်များအသင်း မှ ကျင်းပပြုလုပ်သည့် “ပျောက်ဆုံးနေသောပုံရိပ်များ၊ လူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှုအား လေ့လာခြင်း နှင့် တားဆီးခြင်းဆိုင်ရာ ပြန်လည်အောက်မေ့ခြင်း” အခမ်းအနားတွင် NEVER AGAIN ၏ ပူးတွဲတည်ထောင်သူ ရာဖယ်ပန်ကော်ဖ်စကီ (Rafal Pankowski) နှင့် ရစ်သီပန် (Rithy Panh) အားတွေ့ရပုံ။ (မှီငြမ်း၊ NEVER AGAIN အသင်းအဖွဲ့)

တူအိုဆန်သည် လူသားမျိုးနွယ်ကိုဆန့်ကျင်သည့် ခမာနီအာဏာရှင်စစ်အုပ်စုမှ ကျူးလွန်သည့် အရက်စက်ဆုံးသော လူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှုများ၏ရက်စက်ယုတ်မာမှုအထောက်အထားများကိုပြသသည့် အမှတ်ရစရာနေရာတစ်ခုအဖြစ် သယ်ဆောင်လာခဲ့သည်။
၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် လုံခြုံရေးစင်တာ အက်စ်-၂၁ (S-21) တွင် ကျဆုံးခဲ့ရသူ များအတွက် အောက်မေ့ဖွယ် အထိမ်းအမှတ် မော်ကွန်းကျောက်တိုင် စိုက်ထူခဲ့သည်။ (မှီငြမ်း၊ ဂျင်းစီ ယန်ကင်၊ တူအိုဆန် လူမျိုးတုန်း သတ်ဖြတ်မှုပြတိုက်)

THE SECURITY OF REGULATION

- 1- You must answer accordingly to my question-Don't turn them away .
- 2- Don't try to hide the facts by making pretexts this and that
You are strictly prohibited to contest me .
- 3- Don't be a fool for you are a chap who dare to thwart the revolution .
- 4- You must immediately answer my questions without wasting time to reflect .
- 5- Don't tell me either about your immoralities or the essence of the revolution.
- 6- While getting lashes or electrification you must not cry at all .
- 7- Do nothing, sit still and wait for my orders . If there is no order , keep quiet . When I ask you to do something , you must do it right away without protesting
- 8- Don't make pretext about Kampuchea Krom in order to hide your secret or traitor .
- 9- If you don't follow all the above rules , you shall get many many lashes of electric wire .
- 10- If you disobey any point of my regulations you shall get either ten lashes or five shocks of electric discharge .

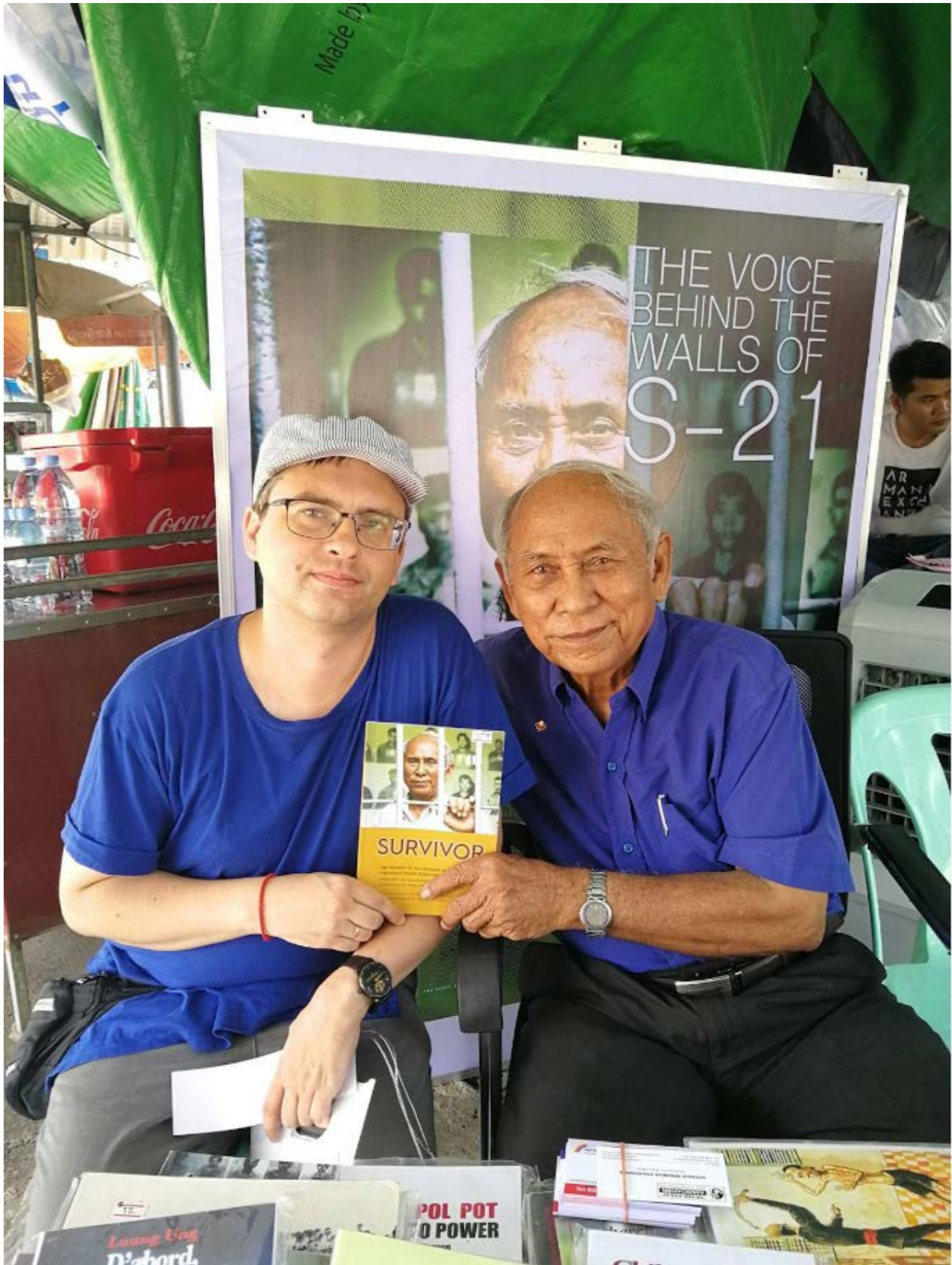
အကျဉ်းထောင်၏ ကွန်ကရစ် အဆောက်အဦများ၊ အကျဉ်းအခန်းငယ်များ၊ နံရံများ၊ ဂရပ်ဖစ်တီများ၊ သံကုတင်များ၊ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှုများအတွက် အသုံးပြုသည့် စက်ကရိယာများ သည် နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းမှုနှင့် အရှက်ရမှုများ၊ ပြည်သူများ၏ ဆင်းရဲဒုက္ခများ၊ နှင့် လူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှုများ ဖြစ်ပွားခဲ့သည့်အခြေအနေများကိုပြသနေပါသည်။ လုံခြုံရေးစင်တာ အက်စ်-၂၁၊ တူအိုဆန်။ (မှီငြမ်း၊ ဂျင်းစီယန်ကင်၊ တူအိုဆန် လူမျိုးတုန်း သတ်ဖြတ်မှုပြတိုက်)

တူအိုဆန်သည် လူသားမျိုးနွယ်ကိုဆန့်ကျင်သည့် ခမာနီအာဏာရှင်စစ်အုပ်စုမှ ကျူးလွန်သည့် အရက်စက်ဆုံးသော လူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှုများ၏ရက်စက်ယုတ်မာမှုအထောက်အထားများ ကိုပြသသည့် အမှတ်ရစရာနေရာတစ်ခုအဖြစ် သယ်ဆောင်လာခဲ့သည်။ (မိုးငြိမ်း ၊ ဂျင်းစီယန်ကင်၊ တူအိုဆန် လူမျိုးတုန်း သတ်ဖြတ်မှုပြတိုက်)

တူအိုဆန် လူမျိုးတုန်းပြတိုက်ဝင်ပေါက် သည်ဖျက်ဆီးခံရသည့်နေရာဟောင်းနှင့် ခေတ်ပြိုင်ပြတိုက်ဖြစ်ပြီး မြို့တော်ရှုခင်း၏ အစိတ်အပိုင်း တစ်ခုဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် ပထဝီဝင်အနေအထား နှင့် သင်္ကေတအရ တစ်ခုတည်းသော ပြတိုက်ဖြစ်သည်။ ခမာနီခေါင်းဆောင်များ၏ ၎င်းတို့ အုပ်ချုပ်စဉ်ကာလအတွင်း ကျူးလွန်ခဲ့သော ရာဇဝတ်မှုများကိုစုံစမ်းစစ်ဆေးရန် ကမ္ဘောဒီးယား အစိုးရနှင့် ကုလသမဂ္ဂတို့မှ ကမ္ဘောဒီးယား တရားရုံးများတွင် ထူးကဲတရားရုံးများ (ECCC) သို့မဟုတ် ခမာနီခုံရုံးများကို တည်ထောင်ခဲ့သည်။ (မိုးငြိမ်း ၊ ဂျင်းစီယန်ကင်၊ တူအိုဆန် လူမျိုး တုန်း သတ်ဖြတ်မှုပြတိုက်)

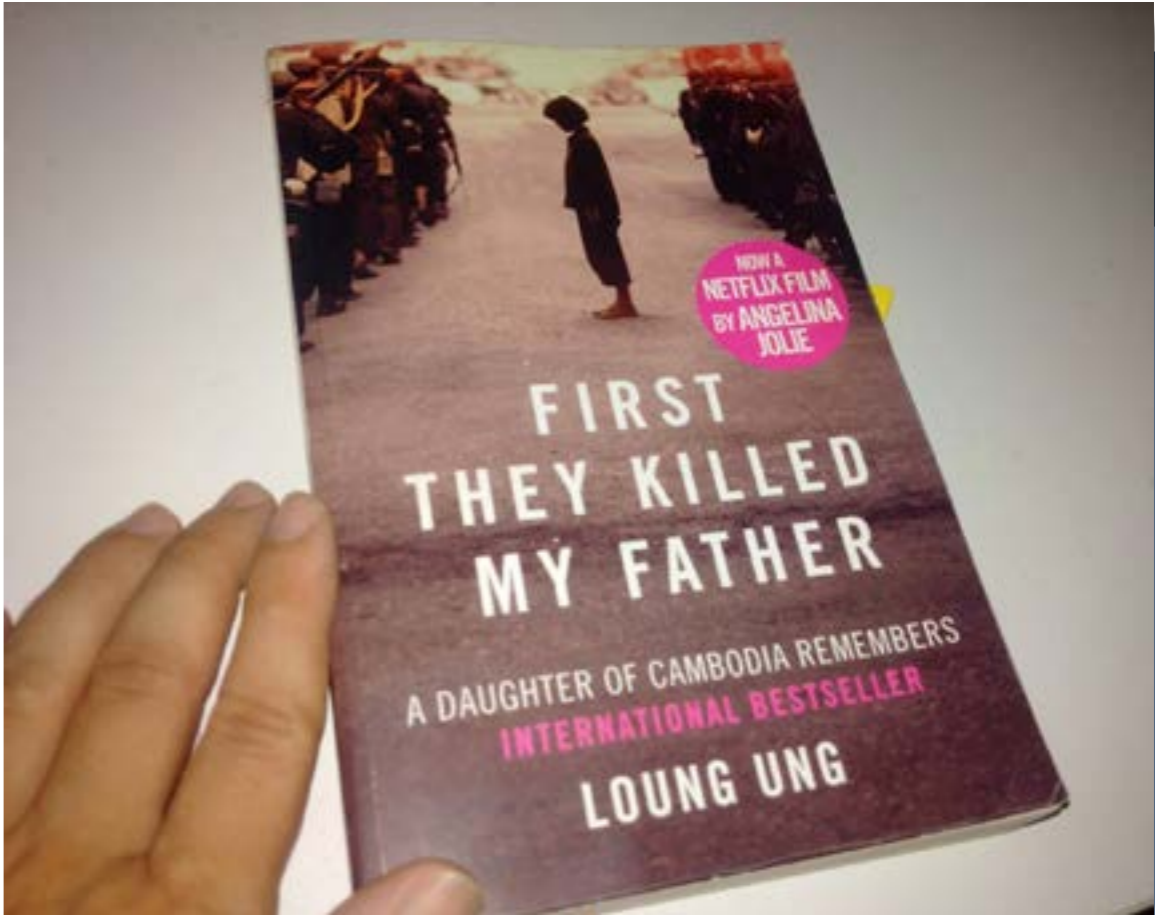

အထက်တွင်ဖော်ပြထားသော NEVER AGAIN ပူးတွဲတည်ထောင်သူ၏ဘေးမှ ချမ်မေ (Chum Mey) သည် S-21 တွင် အကျဉ်းချခံခဲ့ရသော ထောင်ပေါင်းများစွာထဲမှတစ်ဦးဖြစ်ပြီး လွတ်မြောက်လာသူ အနည်းငယ် အတွင်းမှ တစ်ဦးဖြစ်ပါသည်။ ချမ်မေသည် အကျဉ်းချခြင်းမခံရမှီက စက်ပြင်ဆရာတစ်ဦးဖြစ်ပါသည်။ သူသည် ခမာနီများအတွက်အသုံးဝင်ပြီး သူတို့၏ စစ်ကြောရေးမေးမြန်းမှုများတွင် အသေးစိတ် အချက်များ မှတ်သားရန် အသုံးပြုသည့် လက်နှိပ်စက်များကို ပြုပြင်ပေးခြင်းဖြင့် လွတ်မြောက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ တူအိုဆန် Tuol Sleng) ၊ ၂၀၁၈။ (မိုငြိမ်း၊ NEVER AGAIN အသင်းအဖွဲ့)

ဒုက္ခသည်များမှ အသက်ရှင်သန်ရစ်သူများသည် ပါးစပ်ရာဇဝင်အပြင်ကွဲပြားသော အနုပညာ၊ ကဗျာနှင့် ပြဇာတ်များ၏ ဖျော်ဖြေမှုပုံစံများဖြင့် အတိတ်မှရက်စက်ယုတ်မာမှုအမှတ်တရများကို ရင်ဆိုင်ခဲ့ကြရသည်။

ဂီတမှတစ်ဆင့် ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုးတိုးသတ်ဖြတ်မှု အထိမ်းအမှတ်ကိုအဖိုးတန်သော လုပ်ဆောင်ချက်များဖြင့်စတင်ခဲ့သည်။ ခမာနီတို့သည် ခမာဂီတနှင့် အကတို့၏ ရိုးရာဓလေ့များကို ဖျက်ဆီးရန်ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။

ငယ်စဉ်ကလေးဘဝမှ လူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှုမှလွတ်မြောက်ခဲ့သော အန်ချွန်ပေါ့ (Arn Chorn-Pond) တည်ထောင်ခဲ့သည့်ကမ္ဘောဒီးယားလူနေမှုအနုပညာလက်ရာများမှတစ်ဆင့် အဆိုပါဓလေ့များကို ပြန်လည်ဖန်တီးကာဂုဏ်ပြုခဲ့ကြသည်။ <https://www.youtube.com/watch?v=UHd8-zseEaU>

ဂီတမှတစ်ဆင့် ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုးတိုးသတ်ဖြတ်မှု အထိမ်းအမှတ်ကိုအဖိုးတန်သော လုပ်ဆောင်ချက်များဖြင့်စတင်ခဲ့သည်။ ခမာနီတို့သည် ခမာဂီတနှင့် အကတို့၏ ရိုးရာဓလေ့များကို ဖျက်ဆီးရန်ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။

အန်ချွန်ပေါ့ နှင့် ခမာနီအစိုးရ (မှီငြမ်း: Bostonglobe.com)

အန်ချွန်ပေါ့ (Arn Chorn-Pond) (မှီငြမ်း: Wikimedia Commons)

ကတ်ချန်သီ (Kak Channthy) (မှီငြမ်း: Julien Poulson, Cambodian Space Project)

ရော့ခ်ဂီတအဖွဲ့ဖြစ်သည့် The Cambodia Space Project သည် ၁၉၆၀ နှင့် ၁၉၇၀ ခုနှစ်များအတွင်း ထွန်းကားခဲ့သော ကမ္ဘောဒီးယားရော့ခ်အန်
ရိုးလ် (Rock 'n' Roll) နှင့် ပေါ့ပီ (Pop) ဂီတမြင်ကွင်းကို ပြန်လည်အသက်သွင်းကာ ဂုဏ်ပြုရန်ကြိုးပမ်းခဲ့ပြီး ခမာနီလက်ထပ်တွင်ကွယ်လွန်သွား
ခဲ့သော အဆိုတော် ရိုစ့်ဆယ်ရီဆိုသီယာ (Ros Serey Sothea) ကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်များ ပါဝင်ခဲ့သည်။ The Cambodia Space Project ဦးဆောင်
တေးသံရှင် ကတ်ချန်သီ (Kak Channthy) သည် ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် မတော်တဆမှုတစ်ခု၌ ကွယ်လွန်သွားခဲ့သည်။ သူမ၏အမွေအနှစ်များကို
ဆက်လက် ထိန်းသိမ်းထားခဲ့ကြသည်။

The Cambodian Space Project ကိုနားဆင်ရန် : <https://www.youtube.com/watch?v=noM82VINHRE>

ဝေဖန်ပိုင်းခြားတွေးခေါ်မှုဆိုင်ရာမေးခွန်း

၁။ ပြင်သစ်ကမ္ဘောဒီးယားအနုပညာရှင် ဆေရာ (Séra) ဖန်တီးထားသည့် ဤ
နေရာတွင်မရှိတော့သော သူများအတွက် (To Those Who Are No Longer
Here) နှင့် ဗီယက်နမ်မှ ခမာနီများ ဖြုတ်ချခြင်းကိုဂုဏ်ပြုသည့် အဝိုင်းပုံ ရုပ်တု
(Roundabout Statue Celebrating the Overthrow of the Khmer
Rouge by Vietnam) ဖြစ်သော အထိမ်းအမှတ်ကျောက်တိုင်များ၏ဓါတ်ပုံ
များကိုကြည့်ပါ။ ခမာနီများနှင့် ၎င်းတို့၏ ရက်စက်ယုတ်မာမှုများအကြောင်း
စုပေါင်းအမှတ်တရ တည်ဆောက်ရာတွင် ဤအထိမ်းအမှတ်များသည် မည်
သည့်အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်သနည်း။ ပိုမိုလေ့လာရန်၊ To Those Who Are No
Longer Here: [https://dkmemosis.wordpress.com/2018/04/01/
seras-memorial-to-those-who-are-no-longer-here](https://dkmemosis.wordpress.com/2018/04/01/seras-memorial-to-those-who-are-no-longer-here)

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်တွင် ကမ္ဘောဒီးယား၏အခန်းကဏ္ဍသည် အောက်မေ့ဖွယ်ရာ အဖြစ်တည်ရှိပါသလား။ မည်ကဲ့သို့ပုံစံဖြင့် တည်ရှိသနည်း။

ဆယ်ကိုးရာစုနှောင်းပိုင်းမှ နှစ်ဆယ်ရာစုအလယ်ပိုင်းအထိ ကမ္ဘောဒီးယားသည် ပြင်သစ်တို့၏ ကိုလိုနီပြုခြင်းခံခဲ့ရသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း ပြင်သစ် ဗစ်ချီ (Vichy) အစိုးရ (နာဇီဂျာမနီလက်အောက်ခံဖြစ်ခဲ့သည်) သည် ကမ္ဘောဒီးယားနှင့် အင်ဒိုချိုင်းနား၏ အခြားဒေသများကို ပြင်သစ်ပိုင်အဖြစ်အမည်ခံကာထိန်းသိမ်းခဲ့သည်။ ဖက်ဆစ်နိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှုပုံစံကို ပြင်သစ်ကိုလိုနီအာဏာပိုင်များသည်ထိုအချိန်က ကမ္ဘောဒီးယားတွင် စတင်ခဲ့သည်။ ဖက်ဆစ်ဝါဒသည် ခေတ်မီသော အယူဝါဒတစ်ခုအဖြစ်ရှုမြင်သော ကမ္ဘောဒီးယား တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများကြားတွင် ထောက်ခံမှုများရရှိခဲ့သည်။ ပြင်သစ်ဘုရင်ခံ ဂျင်းဒီကော့စ် (Jean Decoux) မှဦးဆောင်ကာ ယူဗန် (Yuvan) (ဥရောပပုံစံကိုအခြေပြု၍ 'ရိုမန်အလေးပြုခြင်း') ကဲ့သို့သောသင်္ကေတများနှင့်ခမာလူငယ်လှုပ်ရှားမှုကိုဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်။ ကိုလိုနီခေတ်တွင် ဂျူးလူမျိုးများအား ဖယ်ထုတ်ခြင်းမှာ ဆန့်ကျင်ဘက်ဝါဒဖြန့်ခြင်းနှင့်အတူမြို့တော်တွင်းလွှမ်းမိုးနေသော ပြင်သစ်လက်ရာစွန်း၏ ဟောပြောချက်များသည်ပဲ့တင်စေခဲ့သည်။

ပြင်သစ်ကိုလိုနီလက်အောက်ခံပြီးနောက် ဂျပန်တို့သိမ်းပိုက်မှုကြောင့်အောင်မြင်ခဲ့သည့် ပေါ်ပေါက်လာသောအစွန်းရောက် အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားမှုသည် ကြီးထွားရန် အခွင့်အရေးရရှိခဲ့သည်။ ဂျပန်ကိုအားကိုးထောက်ခံသော အစွန်းရောက်များသည် ၎င်းတို့၏ သြဇာကို တဖြည်းဖြည်းချဲ့ထွင်လာခဲ့ပြီး ၁၉၄၅ ခုနှစ် သြဂုတ်လတွင် အာဏာသိမ်းမှု ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ၎င်းတို့၏အာဏာသည် ပြင်သစ်၏ထိန်းချုပ်မှု ပြန်လည်စတင်သော ၁၉၄၅ အောက်တိုဘာလအထိတည်မြဲခဲ့သည်။ ဤသည်မှာ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်၏ နောက်ဆုံးရက်များအတွင်း ဖက်ဆစ်လိုလားသော လှုပ်ရှားမှုတစ်ခု၏ ထူးခြားသောကိစ္စရပ်ဟုဆိုနိုင်ပေသည်။

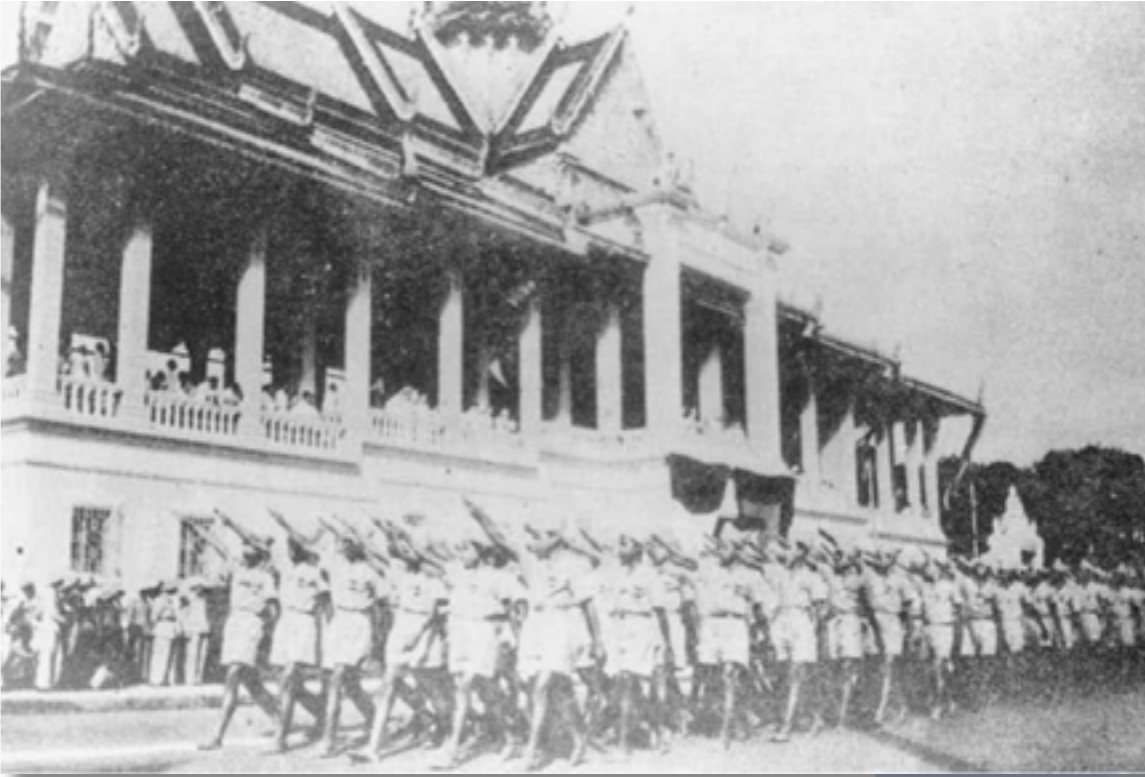
ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကို ကမ္ဘောဒီးယားတွင် ကျယ်ပြန့်စွာအမှတ်ရခြင်းမရှိပဲ ထိုခေတ်ကာလ၏ အောက်မေ့ဖွယ် အထိမ်းအမှတ်များကိုနိုင်ငံတွင်း၌မတွေ့ရပေ။ ပဋိပက္ခအမှတ်တရအဖြစ် ဥပမာများထဲမှလူသိနည်းသော တစ်ခုကိုခမာဘာသာစကားဖြင့် အန်နီဖရန် (Anne Frank) ၏ဒိုင်ယာရီကိုထုတ်ဝေခဲ့သည်။

နောက်ပိုင်း ကမ္ဘောဒီးယားတွင် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အမှတ်တရအဖြစ် အခြားသော ကြေကွဲဖွယ်ဖြစ်ရပ်များက လွှမ်းမိုးခဲ့သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားပြည်တွင်းစစ်နှင့် ခမာနီလူမျိုးတိုးသတ်ဖြတ်မှုတို့က လွှမ်းမိုးခဲ့သည်။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ခမာနီခေါင်းဆောင် ပေါလ်ပေါ့ (Pol Pot) သည်သူ၏မိန့်ခွန်းများနှင့် သီးသန့် ဟောပြောချက်များတွင် အဒေါ့ဖ်ဟစ်တလာ (Adolf Hitler) အပေါ် စွဲလမ်းမှုအနည်းငယ်ရှိကြောင်း ၁၉၈၀ခုနှစ်တွင်ထုတ်ဝေခဲ့သော ဘုရင်နီရာဒွန်စီဟာနောက်၏အမှတ်တရ (King Norodom Sihanouk's Memoir) အရသိရသည်။

ဝေဖန်ပိုင်းခြားတွေးခေါ်မှုဆိုင်ရာမေးခွန်း

၁။ ပြင်သစ်-ကမ္ဘောဒီးယားအနုပညာရှင် ဆေရာအင် (Séra Ing) ထုလုပ်ထားသည့် ဗီယက်နမ်မှ ခမာနီများ ဖြုတ်ချခြင်းကိုဂုဏ်ပြုသည့် အဝိုင်းပုံ ရုပ်ထုနှင့် တူအိုဆန် (Tuol Sleng) မှ သားကောင်ရုပ်တု နှစ်ခု၏ ဓာတ်ပုံများကို ကြည့်ပါ။ ခမာနီများနှင့် သူတို့၏ ရက်စက်ယုတ်မာမှုများအကြောင်း အမှတ်တရများစုပေါင်း တည်ဆောက်ရာတွင်ဤအထိမ်းအမှတ်များက မည်သည့်အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်သနည်း။

ယူဗန်လူငယ်အဖွဲ့အစည်းမှ အဖွဲ့ဝင်များသည် ပြင်သစ်၏ ဗစ်ချီအစိုးရ ထောက်ခံခြင်းများချီတက်ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ (ဂျွန်ထူလီ၊ ကမ္ဘောဒီးယား သမိုင်းကြောင်းဇာတ်လမ်းတို၊ အင်ပါယာ မှ လွတ်မြောက်ရှင်သန်ခြင်းသို့ (၂၀၀၆)၊ အယ်လန် နှင့် အန်ဝန်) (John Tully, A Short History of Cambodia: From Empire to Survival. (2006). Allen & Unwin)

ပြင်သစ်-ကမ္ဘောဒီးယားအနုပညာရှင် ဆေရာအင် (Séra Ing) ၏ တူအိုဆန်(Tuol Sleng) ပြတိုက်မှ သားကောင် ရုပ်တု နှင့် ဗီယက်နမ်မှ ခမာနီများ ဖြုတ်ချခြင်းကိုဂုဏ်ပြုသည့် အဝိုင်းပုံ ရုပ်တု (ခရက်ဒစ်၊ ဝီကီမီဒီယာ ကွန်မွန်း)

လူမှုရေး ကွဲပြားမှုများ၏ ရှုထောင့်များ၊ နိုင်ငံ၏ အဓိကလူနည်းစုများ၊ ၁၉၄၅ခုနှစ် နောက်ပိုင်း ဖိနှိပ်မှုများ။

တိုင်းပြည်တွင် လူနည်းစု လူမျိုးများရှိသော်လည်း ကမ္ဘောဒီးယားလူဦးရေ၏ အများစုမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာကို ကိုးကွယ်သည့် ခမာလူမျိုးများဖြစ်သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားတွင်လူဦးရေအများဆုံး လူနည်းစုလူမျိုးမှာချမ်မွတ်ဆလင်အသိုင်းအဝိုင်းဖြစ်ပြီး တရုတ်လူမျိုးနှင့် ဗီယက်နမ်လူမျိုးစုများအပြင် ခမာကွမ်နှင့် ကူတိုကဲ့သို့သော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးငယ်များ အများအပြားရှိသည်။ ခမာနီအစိုးရလက်ထက်တွင် အထူးသဖြင့် ချမ်မွတ်ဆလင်လူမျိုးများနှင့် ဗီယက်နမ်လူမျိုးများသည် သုတ်သင်ရှင်းလင်းရန် အဓိကပစ်မှတ်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ခမာနီခေါင်းဆောင်ဟောင်း ဒီဆမ်ဖန် (Khieu Samphan) သည် ကမ္ဘောဒီးယားရှိ ချမ်မွတ်ဆလင်နှင့် ဗီယက်နမ်လူမျိုးတို့ကို လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုဖြင့်၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် ခမာနီရာဇဝတ်မှုများအတွက် နိုင်ငံတကာ ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာခုံရုံးမှစီရင်ချက်ချခဲ့သည်။

ပိုမိုစူးစမ်းလေ့လာရန်: [Minorities and indigenous people in Cambodia](#)

ကမ္ဘောဒီးယားတွင် ဗလီပေါင်း ၈၈၄ လုံးနှင့် အစ္စလာမ့်ဘာရေးကျောင်း ၃၁၄ ကျောင်းရှိကြောင်း ကမ္ဘောဒီးယားရှိ သာသနာရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန၏ ကိန်းဂဏန်းများအရ သိရှိရသည်။ (မှီငြမ်း၊ Sayana Ser)

Gathering of Muslim men in Cambodia (Credit: Sayana Ser)

ဝေဖန်ပိုင်းခြားတွေးခေါ်မှုဆိုင်ရာမေးခွန်းများ

- ၁။ စစ်ပွဲသည် လူနည်းစုလူမျိုးများအပေါ် မည်ကဲ့သို့သက်ရောက်မှုရှိသနည်း။ အထူးသဖြင့် ထိုသူများသည်ထိခိုက်လွယ်ပါသလား။
- ၂။ ပဋိပက္ခဖြစ်ချိန်များအတွင်း လူနည်းစုလူမျိုးများကို ဘယ်လို ကြိုတင်ကာကွယ်မှုများ ပြုလုပ်မလဲ။

၂။ မီးလောင်တိုက်သွင်းခြင်း၊ လူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှုကို ငြင်းဆိုခြင်းနှင့် လိမ်လည်ထွက်ဆိုမှုများ ၏ တည်ရှိနေသော အမျိုးအစားများ အကြိမ်ကြိမ် ငြင်းပယ်ကြသူများ

ဟိုလိုကော့စ် ခေါ် မီးလောင်တိုက်သွင်းခြင်းအား ငြင်းဆိုများ၏ ဟောပြောချက် ဗျူဟာများသည် ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုးတုံး သတ်ဖြတ်မှုကို ငြင်းဆိုသူများအသုံးပြုသည့် နည်းလမ်းများနှင့် ဆင်တူသည်။ အချို့သော ကိစ္စရပ်များတွင် ငြင်းဆိုခြင်း (သို့မဟုတ်) လိမ်လည်ထွက်ဆိုခြင်းများသည် ငြင်းပယ်ကြသူများအဖြစ် ပုံဖော်ခြင်းခံခဲ့ရသည့် တူညီသော သရုပ်ဆောင်များကပင် တွန်းအားပေးမြှင့်တင်ပေးပါသည်။ အဆိုပါဖြစ်စဉ်သည် ကမ္ဘောဒီးယားနှင့် အထူးသဖြင့် ပတ်သက်သည်။

(၁)

ခီဆမ်ဖန် (Khieu Samphan) သည် ခမာနီအစိုးရလက်ထက်တွင် အမည်ခံနိုင်ငံတော်အကြီးအကဲ ဖြစ်ခဲ့သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် သူ့ကို လူသားမျိုးနွယ်အပေါ် ကျူးလွန်သည့် ရာဇဝတ်မှုများအတွက် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခဲ့သည်။ သူ၏ ရေးသားချက်များသည် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုကို ငြင်းဆိုခြင်း (သို့မဟုတ်) လိမ်လည်ထွက်ဆိုခြင်း၏ ဂန္ထဝင်ဥပမာတစ်ခုဖြစ်သည် ။ စာရေးသူသည် ဥရောပရှိ မီးလောင်တိုက်သွင်း သတ်ဖြတ်ခြင်းကို ငြင်းဆိုခြင်း (သို့မဟုတ်) ကမောက်ကမ ဖြစ်အောင် လုပ်သူကို ဖော်ပြရာတွင် အလွန်ပုံမှန်ဖြစ်သော အကြောင်းပြချက်များကို အသုံးပြုသည်။ ဆမ်ဖန်သည် မိုက်ကယ် ရှာဖီးယား (Michael Shafir) ကဲ့သို့သော ပညာရှင်များမှ သတ်မှတ်ထားသည့် မီးလောင်တိုက်သွင်းခြင်းကို ငြင်းဆိုခြင်း၊ လိမ်လည်ထွက်ဆိုခြင်းများ၏ အပြစ်နှင့် ပက်သက်သော ယေဘုယျ ကျသည့် ဗျူဟာများကို ရှောင်လွှဲခဲ့သည်။ ဆမ်ဖန် သည် အဆိုးဆုံးသော ရာဇဝတ်မှုများနှင့် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများကို ခမာနီအစိုးရမှ မကျူးလွန်ဘဲ ဗီယက်နမ်စစ်တပ်မှ ကျူးလွန်သည်ဟု ဆိုကာ ပေါ့ပေါ့ (Pol Pot) နှင့် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံတို့ကဲ့သို့ အခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်များတွင် အပြစ်ရှိကြောင်း ဖော်ပြရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ ဤကဲ့သို့ အပြစ်တင်ခြင်းမျိုးသည် ဥရောပရှိ မီးလောင်တိုက်သွင်း သတ်ဖြတ်ခြင်းကို ငြင်းဆိုသူများနှင့် လိမ်လည်ထွက်ဆိုသူများ၏ ကြီးမားသော လက္ခဏာရပ်များ ဖြစ်ပေသည်။

ခီဆမ်ဖန် ၊ ကမ္ဘောဒီးယား ခမာနီခေါင်းဆောင် ၊ ၁၉၇၈ (ခရက်ဒစ်၊ ဝီကီမီဒီယာ ကွန်မွန်းစ်) (မှီငြမ်း၊ Wikimedia Commons)

အမှုတွဲ ၀၀၂ ၊ ခီဆမ်ဖန် (Khieu Samphan) ၏ ကနဦး ကြားနာမှု (မှီငြမ်း၊ Wikimedia Commons)

(၂)

ခီဆမ်ဖန်၏ပြင်သစ်ရှေ့နေ ယာခ်ဗက်ခ် (Jacques Verges) ထိုင်းနွယ်ဖွား Jacques Verges သည် ရာဇဝတ်ကောင်များနှင့် အာဏာရှင်များကဲ့သို့ ပြဿနာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်များစွာကို အကာအကွယ်ပေးခဲ့သည်။ ခမာနီခေါင်းဆောင်များကိုကိုယ်စားပြုသည့်အပြင်၊ ပြင်သစ်ဂျူးများကိုသုတ်သင် ရှင်းလင်းရေးတွင် သူ၏အခန်းကဏ္ဍကြောင့်အဆုံးသတ်တွင် ၁၉၈၀ခုနှစ်များအတွင်း ဖမ်းဆီးခံရကာ ထောင်ဒဏ်ချမှတ် ခံခဲ့ရသည့် နာမည်ဆိုးဖြင့် ကျော်ကြားသော နာဇီရာဇဝတ်ကောင် ခလောက်စ် ဘာဘီ (Klaus Barbie) ကိုလည်း ကာကွယ်ပြောဆိုခဲ့သည်။ ခမာနီခေါင်းဆောင်များကို ခုခံ ကာကွယ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်တွင် Verges သည် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုကိုငြင်းဆိုခြင်း (သို့မဟုတ်) အသေးအဖွဲ့မျှသဘောထားခြင်း (သို့မဟုတ်) အပြစ် လျော့ချခြင်းမျိုးနှင့်တူညီသော ဆွေးနွေးမှုပျူဟာများကို အသုံးပြုခဲ့သည်။

(၃)

ဂျန်မာဒယ်လ် (Jan Myrdal) သည် ဆွီဒင်လူထုခေါင်းဆောင်၊ စာရေးဆရာနှင့် တက်ကြွလှုပ်ရှားသူတစ်ယောက် ဖြစ်သည်။ မာဒယ်လ်သည် ဂျူးများအပေါ် ပြတ်ပြတ်သားသား အာယာတရှိကြောင်း နှင့်အထူးသဖြင့်အစွရေးကို ဆန့်ကျင်ကြောင်းပြသခဲ့သည်။ သူသည် ခမာနီအစိုးရကို စိတ်ဝင်စားခဲ့ပြီး ကမ္ဘောဒီးယားရှိရာဇဝတ်မှုများကို ငြင်းဆိုကာ အစွန်းရောက်ဇီယွန်နစ်ဆန့်ကျင်ရေးပုံစံကို မြှင့်တင်ပြီး အစွရေးကင်း၏ကိုယ်ကျိုး အတွက် အစုလိုက်အပြုံလိုက် မီးလောင်တိုက်သွင်းခြင်းအား ချဲ့ကားနေသည်ဟုဆိုပြီးနှစ်ပေါင်းများစွာ ပါဝင် ပတ်သက်ခဲ့သည်။

နိုဝင်ဘာလ ၂၁ ရက်၊ ၂၀၁၁ ခုနှစ် - အမှုတွဲ၀၀၂ အတွက်အဖွင့်ထွက်ဆိုချက်ပထမနေ့တွင် တွေ့ရသော ခီဆမ်ဖန်၏ နိုင်ငံတကာရှေ့နေ Jacques Verges။ (မှီငြမ်း: Wikimedia Commons)

ဂျန်မာဒယ် (မှီငြမ်း: ဝီကီမီဒီယာကွန်မန်) (မှီငြမ်း: Wikimedia Commons)

(၄)

အစ်စရေး ရှာမီးယား (Israel Shamir) သည် ရုရှားဂျူးနွယ်ဖွားဖြစ်ပြီး အစ္စရေးနှင့် ဆွီဒင်တို့အပါအဝင် နိုင်ငံအများအပြားတွင် နေထိုင်ခဲ့ပြီး ဆီး မိုက်လူမျိုးများ ဆန့်ကျင်ရေး ခေတ်ပြိုင်လှုပ်ရှားမှု၏ သင်္ကေတတစ်ခုဖြစ်သည်။ ဂျူးများနှင့် အစ္စရေးတို့သည် ၎င်းတို့၏ကိုယ်ပိုင်အကျိုးအတွက် မီးလောင်တိုက်သွင်း ခြင်းအား ချဲ့ကားပြောဆိုသည်ဟုစွပ်စွဲခဲ့သည်။ ခမာနီတို့ လူသားမျိုးနွယ်အပေါ် ကျူးလွန်သည့် ရာဇဝတ်မှုများသည် မည်သည့် အခါမျှ ဖြစ်ပွားခဲ့ခြင်းမရှိကြောင်း ဆောင်းပါးများ ရေးသားခဲ့သည်။ သူသည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းနှင့် ၁၉၇၀ ခုနှစ်များအတွင်း ကမ္ဘောဒီးယား တွင် လူမျိုးတုံး သတ်ဖြတ်မှုများနှင့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို ငြင်းဆိုခြင်း သို့မဟုတ် အပြစ်နည်းအောင် လျှော့ချပေးသည့် လူတန်းစား ပေါင်းစုံ၏ အဓိကဥပမာဖြစ်သည်။

(၅)

နိုအမ်ချမ်စကီ (Naom Chomsky) သည် ကျွန်ုပ်တို့ခေတ်၏ အထူးခြားဆုံးသော ပညာတတ်များထဲမှ တစ်ဦးဖြစ်သည်။ သူသည် လူမျိုးတုံး သတ်ဖြတ်မှုအား ငြင်းဆိုသူမဟုတ်ပါ။ သို့သော်၊ အထူးသဖြင့် ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်များနှောင်းပိုင်းတွင် သူပြောခဲ့သော သူ၏ထုတ်ပြန်ချက်အချို့ကို ခမာနီများ၏ ရာဇဝတ်မှု အနည်းဆုံးဖြစ်အောင် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုနိုင်သည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ၎င်းထုတ်ပြန်ချက် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအချို့ကို ပြန်လည် ရုပ်သိမ်းခဲ့သည်။ သို့သော် ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုနှင့် ပတ်သက်ပြီး ထိုအချိန်အတွင်း ၎င်း၏အခန်းကဏ္ဍသည် ပြဿနာရှိနေဆဲဖြစ် ပြီး ဟိုလိုကော့စ်ထဲ (Holocaust) ငြင်းဆိုမှုနှင့်ပတ်သက်သည့် ၎င်း၏ထုတ်ပြန်ချက်အ များအပြားတွင်လည်း ပြဿနာ ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ ချမ် စကီ (Chomsky) သည်နာဇီဓာတ်ငွေခန်းများ မရှိဟု ငြင်းဆိုသဖြင့် တက္ကသိုလ် သင်ကြားရေး ရာထူးမှ ရပ်စဲခံခဲ့ရသူ ဖြစ်သောပြင်သစ်လူမျိုး ဟို လိုကော့စ်ထဲငြင်းဆိုသူ ရောဘတ် ဖိုရစ်စွန် (Robert Faurisson) ရေးသားသော နာမည်ဆိုးဖြင့်ကျော်ကြားသော စာအုပ်တစ်အုပ်၏ နိမိတ်ဖတ် နိဒါန်းကို ရေးသားခဲ့သည်။ ချမ်စကီ (Chomsky) က သူသည် လွတ်လပ်စွာ ပြောဆိုခွင့် အမည်ဖြင့် နိဒါန်း တင်သွင်းခဲ့သည်။ လွတ်လပ်စွာ ပြောဆို ခွင့် အမည်ဖြင့် နိဒါန်းကို ကမ်းလှမ်း ခဲ့သည်ဟု ဆိုသည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ၊ ဟိုလိုကော့စ်ထဲ (Holocaust) ငြင်းဆိုခြင်းနှင့် ပုံပျက်ခြင်း ပုံစံ အချို့ကို တရားဝင်ဖြစ်စေရန်၊ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုကို ပုံပျက်စေခြင်းအပြင် ကမ္ဘောဒီးယား လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုပုံစံအချို့ကို တရားဝင်ဖြစ်စေ ရန်အတွက်၎င်း ပါဝင် လုပ်ဆောင်မှုအတွက် ပြင်းပြင်းထန်ထန်ဝေဖန်ခံခဲ့ရသည်။

နာအွမ်ချမ်စကီ (မိုငြမ်း၊ အော်ဂက်စ်စတို စတာရီးယား၊ ယဉ်ကျေးမှု နှင့် လူမျိုးရေးရာ ဝန်ကြီးဌာန၊ ဝီကီမီဒီယာကွန်မန်စ်) Noam Chomsky (မိုငြမ်း၊ Augusto Starita / Ministerio de Cultura de la Nación/Wikimedia Commons)

အစ်စရေး ရှာမီးယား (မိုငြမ်း၊ ဝီကီမီဒီယာကွန်မန်စ်) (မိုငြမ်း Wikimedia Commons)

ဝေဖန်ပိုင်းခြားတွေးခေါ်မှုဆိုင်ရာမေးခွန်း
၁။ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုပုံစံတစ်မျိုးတည်းကို ငြင်းဆိုခြင်းနှင့် ပုံပျက်ခြင်းပုံစံက အခြားပုံစံများဆီသို့ ဦးတည်သွားနိုင်ပါသလား။
၂။ ကမ္ဘာတဝှမ်းတွင် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု ငြင်းဆိုခြင်းနှင့် ပုံပျက်ပန်းပျက် ပုံစံ အမျိုးမျိုးကြားတွင် မည်သည့်တူညီချက်များ ရှိပါသနည်း။

ကမ္ဘောဒီးယားအတွက် တန်ပြန်ငြင်းဆိုခြင်းဆိုင်ရာ ဒေသသုံးကိရိယာများ၊ ခမာနီ ပြန်လည်ချေပခြင်းနှင့် တာဝန်ယူခြင်းဆိုင်ရာပြဿနာ

ခမာနီအစိုးရလက်ထက်တွင် ကမ္ဘောဒီးယား လူမျိုးများသည် အတိတ်ကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရာတွင် ရှုပ်ထွေးသော လုပ်ငန်းစဉ်များမှတစ်ဆင့် ၎င်းတို့၏ကိုယ်ပိုင်တာဝန်၊ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုအတွင်း လူထု၏ခံစားမှုကဲ့သို့သော ခက်ခဲသောအကြောင်းအရာများကို ဆွေးနွေးနိုင်ကြသည်။ ဟိုလိုကော့စ်ထ် (Holocaust) အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သူများ၏ ခံနိုင်ရည်ရှိမှုသည် ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုးများအတွက် ၎င်းတို့၏ခက်ခဲသောအတိတ်ကို ကျော်လွှားရန်အတွက် အကိုးအကားနှင့် လှုံ့ဆော်မှုတစ်ခုအဖြစ် ဖြစ်လာခဲ့သည်။

ခမာနီအစိုးရလက်ထက်တွင် ခုခံမှုများ ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး အချို့မှာ ရက်စက်ယုတ်မာမှုများအတွင်း နှုတ်ဆိတ်နေရန် ငြင်းဆိုခဲ့သည်။ ထောင်ထဲမှာ တားမြစ်စာတွေရေးပြီး ခမာနီက ကွပ်မျက်ခံခဲ့ရတဲ့ အသက်နှစ်ဆယ့်ငါးနှစ်အရွယ် အမျိုးသမီး ဘိုဖနာရဲ့ (Bophana)

[Bophana](#) ဇာတ်လမ်းကို ဖတ်ကြည့်ပါ။

အမျိုးသမီး ဘိုဖနာရဲ့ (မှီငြမ်း၊ Bophana Audiovisual Resource Center)

ခမာနီလက်အောက်ရှိ လူနည်းစု အမျိုးသမီးများ၏ ခံနိုင်ရည်နှင့် ခုခံမှု ဇာတ်လမ်းများ

ကမ္ဘာ့ဒီးယားတွင် ခမာနီအစိုးရမှ လွတ်မြောက်လာသူ ခုနစ်ဆယ်ရာခိုင်နှုန်းခန့်မှာ အမျိုးသမီးများဖြစ်သည်။ အများစုမှာ မုဆိုးမများဖြစ်သည်။ ၁၉၇၉ ခုနှစ် စစ်အစိုးရ ပြုတ်ကျပြီးကတည်းက လူ့အဖွဲ့အစည်းကို စည်းရုံးပြီး နိုင်ငံတော်ကို ပြန်လည်တည်ဆောက်ရာတွင် အမျိုးသမီးများသည် အဓိကကျသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ခဲ့သည်။ ခမာနီတွေနဲ့ ပြည်တွင်းစစ်တွေ အရှိန်ပြင်းလာပြီး စီးပွားရေး ပိတ်ဆို့အရေးယူမှုတွေက ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အခွင့်အလမ်းတွေကို ကန့်သတ်လိုက်တဲ့အခါ ဖရိုဖရဲဖြစ်နေသော ၁၉၈၀ နှင့် ၁၉၉၀ ခုနှစ်များအတွင်း ကမ္ဘာ့ဒီးယားရဲ့ စီးပွားရေးကို ပြန်လည် ပုံဖော်ပေးခဲ့ပါတယ်။

ထို့အပြင် အမျိုးသမီးများ၏ မယိမ်းယိုင်သော ကြိုးပမ်းမှုများကြောင့် ကမ္ဘာ့ဒီးယား ယဉ်ကျေးမှု၊ ပညာရေးနှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းများကို နေ့စဉ်လူနေမှုဘဝ၏ လူမှုဖွဲ့စည်းပုံထဲသို့ ပြန်လည်ထည့်သွင်းခဲ့သည်။ ဒီလိုခက်ခဲတဲ့အခြေအနေတွေအောက်မှာ ကမ္ဘာ့ဒီးယားအမျိုးသမီးတွေက အထင်ကြီးလောက်တဲ့ ခွန်အားနဲ့ ခံနိုင်ရည်တွေကို ပြသခဲ့ကြပါတယ်။

အတိတ်ကိုရင်ဆိုင်ခံစားနေရသည့် အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သူ ကမ္ဘာ့ဒီးယားအမျိုးသမီး ဖြစ်ရပ်များစွာထဲမှ ခမာနီခေတ်ကာလအတွင်း ဆုံးရှုံးမှုများ၊ ဝေဒနာများနှင့်အတူ ကျန်ရစ်သော သားသမီးများနှင့် ဆွေမျိုးများအတွက် တာဝန်ဝတ္တရားဖြင့် ရှင်သန်ရုန်းကန်ရသော မုဆိုးမအမျိုးသမီး နှစ်ဦး၏ ဇာတ်လမ်းဖြစ်သည်။

ဆမ်မာရီ (Sim Maryyah) ၇၃ သည် မလေး-ဂျာဗားနောက်ခံရှိ ကမ္ဘာ့ဒီးယားမွတ်စလင်အမျိုးသမီးဖြစ်သည်။ သူမသည် ကုန်သည်မိသားစုတွင် မွေးချင်းဆယ်ယောက်တွင် ပထမဆုံးမွေးဖွားသူဖြစ်သည်။ သူမသည် ကမ္ဘာ့ဒီးယား-တရုတ်လူမျိုး လောင်ဆဲ (Long Sae) နှင့် လက်ထပ်ခဲ့သည်။ သူတို့တွင် သားလေးယောက် သမီးတစ်ယောက်ရှိတယ်။

ခမာနီကာလတွင် မေရီယာသည် ဝက်သားစားရန် အတင်းအကြပ်ခိုင်းစေခံရမည်ကို စိုးရိမ်ခြင်းကြောင့်၎င်း၊ အခြားအယူခံများကို စိုးရိမ်သောကြောင့် ဘာသာရေးယုံကြည်ချက် ဆက်လက်ဆုပ်ကိုင်ထားရန် မေရီယာသည် ၎င်း၏အမည်ကို ဆမ်မေရီ(Sem Mary) ဟု ပြောင်းလဲခဲ့ရသည်။ ထိုခေတ်ကာလက အခြား အမျိုးသမီးများ ကဲ့သို့ပင်၊ သူမနှစ်သက်သော အနက်ရောင်ဆံပင်ရှည်အား အတိုညှပ်ထားရသည်။ အတိုညှပ်ထားရသည်။ သူမ ၏မွေးချင်းများဖြစ်သော အသက် ၁၃နှစ် မှ ၁၈နှစ်ကြား ဆယ်ကျော်သက်အမျိုးသမီးများသည် အိမ်ထောင်သည်များ ဖြစ်ကြောင်း လိမ်လည်ရပြီး ၎င်းတို့ခင်ပွန်းများသည် အခြားတပ်မများသို့ စေလွှတ်ခြင်း ခံရထားကြောင်းလိမ်လည်ရသည်။

ခမာနီတို့သည် ကိုယ်ပိုင်ယုံကြည်ချက်၊ တစ်ဦးတစ်ယောက်၏ ကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်းများ သို့မဟုတ် ပိုင်ဆိုင်မှုကို ခွင့်မပြုရန် ငြင်းဆိုခဲ့ပြီး ကလေးများ အပါအဝင် အရာအားလုံးသည် အန်ဂေါ်(Angkar) နှင့်သက်ဆိုင်သည်။ ကလေးများသည် သမဝါယမနှင့် လယ်ကွင်းများတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရပြီး ရှေ့တန်းစစ်မျက်နှာရှိ စစ်သည်များအား စားနပ်ရိက္ခာများ သယ်ဆောင်ပို့ပေးရသည်။ ၎င်းတို့၏ ရသင့်ရထိုက်သော အခွင့်အရေးအားလုံးကို ဆုံးရှုံးပြီး ၎င်းတို့၏ မိဘများနှင့် ကွဲကွာခဲ့သည်။

မေရီ၏ဖခင်သည် ခမာနီကာလတွင် ဆေးကုသမှုမခံယူဘဲ နာမကျန်းဖြစ်ပြီး သေဆုံးသွားခဲ့သည်။ သူမသည် အာဟာရချို့တဲ့မှုနှင့် ဖျားနာမှုများကြောင့် သားနှစ်ယောက်နှင့် သမီးတစ်ဦး ဆုံးရှုံးခဲ့ရသည်။ ခမာနီတွေက လောင်ဆဲ (Long Sae) ကို စပါးစိုက်ခင်းများနှင့်အတူ ဆည်ဆောက်ခြင်း၊ ရေသွင်းစနစ်များတွင် လိုတာထက်ပိုမိုခိုင်းစေခဲ့သည့်အတွက် လုပ်ကိုင်နိုင်စွမ်းကျဆင်းလာသောကြောင့် ကန်းဒယ်ခရိုင်ရှိ တွင်းတစ်ခုအနီးတွင် ကွပ်မျက်ခြင်းခံခဲ့ရသည်။

ခမာနီတို့က လယ်လုပ်ရန် အားနည်းသူများ သို့မဟုတ် ဖျားနာသူများ သို့မဟုတ် ဆန်စပါး မည်သို့ စိုက်ပျိုးရမည်ကို မသိသောသူများကို မြို့ပြ လူများဖြစ်သည့် အသားဖြူသူ သို့မဟုတ် မျက်မှန်တပ်သူများသည် လူမှုရေးပိုးကောင်များ၊ အရင်းရှင်များ သို့မဟုတ် ရန်သူများဟု သတ်မှတ်ယူဆကြသည်။ ခင်ပွန်းဖြစ်သူ၏ အခြေအနေအား စုံစမ်းမေးမြန်းခြင်းကြောင့် ခမာနီတို့သည် မေရီအား သတ်ရန်ကြိုးစားခဲ့သည်။

ဆမ်မာရီ Sim Maryyah (သို့မဟုတ်) ဆမ်မေရီ Sem Mary (လက်ဝဲ) နှင့် သူမ၏ညီမအငယ် ဆုံးဖြစ်သူ ဆိုသီယာဆမ်။ ၁၉၇၄ခုနှစ် ခမာနီလက်ထက်မတိုင်ခင် ရိုက်ကူးခဲ့သောဓာတ်ပုံ ဖြစ်သည်။ (ခရက်ဒစ်၊ ဆာရာနာဆာ၏ မိသားစုမှတ်တမ်း)

“အသတ်ခံရဖို့ ဆွဲခေါ် ခံရတယ်။ ငါ့ခင်ပွန်းအကြောင်းမေးဖို့ကြိုးစားတဲ့အတွက် သေမယ်လို့ထင်ခဲ့ပေမယ့် ခြောက်နှစ်နဲ့ ရှစ်နှစ်သားလေးနှစ်ယောက်က ငိုယိုပြီး ခြေထောက်တွေကို ပွေဖက်ကာ ခမာနီကိုလွှတ်ပေးဖို့ တောင်းဆိုခဲ့တယ်- “ကျေးဇူးပြုပြီး အမေ့ကို လွှတ်လိုက်ပါ။ သူမကိုခေါ်သွားရင် ငါတို့ကို ဘယ်သူမှ စောင့်ရှောက်မှာ မဟုတ်ဘူး၊ ကျေးဇူးပြုပြီး ငါတို့ကို သနားပါ...”

ရိုင်းဖယ်နှင့် သွေးထွက်သည်အထိ ထုရိုက်ပြီး သတိပေးခြင်းခံခဲ့ရသလို ခမာနီ ကေဒါများ သို့မဟုတ် စစ်သားများက သူမအား ဆံပင်မှ ဆွဲကာ တွင်းထဲသို့ပြစ်ချခြင်းခံခဲ့ရသည်။

စစ်အာဏာသိမ်းပြီးနောက် မေရီသည် မိခင်နှင့် မောင်နှမများနှင့် ပြန်လည်ဆုံတွေ့ခဲ့သည်။ မေရီသည် ၎င်း၏ မိခင်မှဆိုးမနှင့်အတူ သားနှစ်ယောက်၊ မောင်တစ်ဦး၊ ညီမ လေးဦး၊ စစ်အစိုးရ၏ သတ်ဖြတ်ခြင်းကြောင့် မိဘများသေဆုံးသွားသော တူမငယ် အပါအဝင်မိသားစု ကိုးဦးအား ပြုစုစောင့်ရှောက်ခဲ့ရသည်။ မေရီ သည် အဖေထံမှ အမွေဆက်ခံထားသော အရောင်းသမားကုန်သည်တစ်ဦးအဖြစ် အလုပ်ကြိုးစားခဲ့သည်။ သူမသည် ဆေးဖက်ဝင်အပင်များနှင့် တိုင်းရင်းဆေးများအပြင် အဝတ်အထည်များကို အဓိကရောင်းချခဲ့သည်။ သူမသည် ပြည်နယ်များသို့ ခရီးထွက်ကာ တစ်အိမ်မှတစ်အိမ် လမ်းလျှောက်ကာ မိတ်ဆွေများအဖြစ် မိတ်ဆက်ပြီး ညအနည်းငယ်နားခိုရန် ယဉ်ကျေးစွာ တောင်းဆိုခဲ့သည်။ မေရီ (Mary) သည်အခက်အခဲများစွာနှင့် ရုန်းကန်ခဲ့ရသော်လည်း သူမချစ်ခင်မြတ်နိုးရသော သူမအားမှီခိုနေသော မိဘမှ ငယ်ရွယ်သော ကလေးများအားအတွက် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းဝင်ငွေရှာပြီး ပြုစုစောင့်ရှောက်ပြီးအရာအားလုံးကိုကျော်ဖြတ်ခဲ့သည်။ သူမ၏သားများနှင့် အငယ်ဆုံးမောင်လေးအား ကျောင်းတက်ကာ ဘွဲ့ရပြီး နိုင်ငံခြားတွင် အဆင့်မြင့်ပညာ ဆက်လက်သင်ယူခဲ့သည်။ သူမရဲ့ ကြိုးစားအားထုတ်မှုကြောင့် သူမ၏ မောင်နှမများနှင့် တူမလေးတို့သည် သူတို့၏ ကိုယ်ပိုင် မိသားစုဝင်များရရှိသွားကြသည်။

ယနေ့တွင် မေရီသည် သားကြီး၊ ချွေးမ၊ မြေးတို့မိသားစုနှင့်အတူ လွတ်လပ်ပေါ့ပါးစွာ နေထိုင်နေရသော်လည်း တုန်လှုပ်ချောက်ချားဖွယ်ရာ အတိတ်အရိပ်များကြောင့်သူမ၏ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေးမှာ အားနည်းလာကာ သူမ၏ အတိတ်အမှတ်တရများတွင် နစ်မြုပ်နေဆဲ ဖြစ်သည်။

“ကျွန်မခင်ပွန်းက လူကောင်းတစ်ယောက်ပါ။ သူသည် တရုတ်နွယ်ဖွား ဖြစ်သောကြောင့် ဖြူစင်ပြီး လှပသော အသားအရေ ရှိသည်။ တစ်ယောက်ကိုတစ်ယောက် ချစ်ခဲ့ကြတယ်။ ဒီနေ့တောင် သူနဲ့ တွေ့တယ်ဆိုပြီး အိပ်မက်မက်တယ်။ သူ့ကိုတွေ့ချင်တယ်။ သူ့အသက်ရှင်နေသေးရင် သူ့ရုပ်ရည် ဘယ်လိုရှိမလည်းရယ် ငါတို့ဘဝတွေ ဘယ်လိုဖြစ်မလည်းဆိုတာ တွေးကြည့်မိတယ်။”

မေရီ (ပထမလက်ဝဲ)၊ ဆိုသီယာ (ပထမလက်ယာ) တို့သည် ၎င်းတို့၏တူဖြစ်သူ မင်္ဂလာပွဲ ၌ မိခင်ဖြစ်သူ နှင့် မောင်နှမများ။ (မှီငြမ်း၊ ဆာရာနာဆာ၏ မိသားစုမှတ်တမ်း)

မေရီနှင့် သူမ၏မြေးများအား ၎င်းတို့အိမ်ရှေ့တွင်တွေ့ရပုံ။ သူမသည် ခါးနာခြင်းနှင့် အဆစ်အမြစ်ရောင်ခြင်းဝေဒနာအား ခံစားနေရသည်။ (မှီငြမ်း၊ ဆာရာနာဆာ၏ မိသားစုမှတ်တမ်း)

နိမ်တီရီယမ် (အူးရီအမ်) ၇၀ ခမာနီကျဆုံးပြီးနောက် တီရီယမ် သည် ၎င်း၏မေးချင်း၊ တူ၊ တူမများနှင့် ပြန်လည်ဆုံတွေ့ပြီး အခြားမိသားစုဝင်များ အား ဆက်လက်ရှာဖွေခဲ့သည်။ သူမသည် ခမာနီများ၏ သတ်ဖြတ်မှုကြောင့် မိဘများဆုံးရှုံးသွားသော မိဘမဲ့ကလေး ခုနစ်ဦးအား ပြုစုစောင့်ရှောက် ခဲ့သည်။

တီရီယမ်၏ခဲအိုသည် လွန်နီလ် အစိုးရလက်ထက်တွင် စစ်ဆေးရေးအရာရှိအဖြစ် လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ သူနှင့် တီရီယမ်၏အစ်မ နှစ်ယောက်လုံးသည် ခမာနီများ၏ သတ်ဖြတ်ခြင်းခံရပြီး ၎င်းတို့၏သမီးနှစ်ဦးလုံးမှာ မိဘမဲ့များဖြစ်ခဲ့ကြသည်။ အစိုးရ ဟောင်းတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ကြသော အခြားသောမေးချင်း သုံးဦးအားခြေရာခံသတ်ဖြတ်ခဲ့သည်။ ကျောင်းသားတစ်ဦးဖြစ်သော တီရီ ယမ်၏ညီငယ်မှာလည်း ခမာနီများ၏ ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင်သွားခြင်းကို ခံခဲ့ရသည်။

“ဒီပလိုမာတွေမရှိဘူး၊ ဒီပလိုမာတွေဘဲမြင်ယောင်နိုင်တယ်” ဟု ခမာနီအစိုးရ ဆန့်ကျင်ရေး အသိပညာပေး ဆောင်ပုဒ်တွင် ဖော်ပြထားသည်။ ဘွဲ့ တစ်ခုခုရချင်ရင်တော့ ဆည်မြောင်းနှင့် တူးမြောင်းတွေမှာ တူးယူရလိမ့်မယ်။ “လေ့လာတာက အရေးမကြီးဘူး။ အရေးကြီးတာက အလုပ်နဲ့ တော်လှန်ရေး” ဟုနောက်တစ်ဦးမှဖွင့်ဆိုခဲ့သည်။ ရလဒ်အနေဖြင့် ခမာနီ၏အာဏာရှင်နှင့် လူသတ်အုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင် တရားဝင်ကျောင်းများကို လုံးဝတားမြစ်ထားသည်။ အစိုးရကျောင်းများနှင့် ဘုရားပုထိုးများကို အကျဉ်းထောင်များ၊ နွားတင်းကုပ်များနှင့် ဂိုဒေါင်များအဖြစ် အသွင်ပြောင်းလဲခဲ့သည်။

ထိုအချိန်မှစ၍တီရီယမ်သည် မွေးကဆည်းကပင် ဆွံ့အနားမကြားသော မိန်းကလေးတစ်ဦးအပါအဝင် မိန်းကလေးငါးယောက် နှင့် ယောက်ျား လေးနှစ်ယောက်အား ပြုစုစောင့်ရှောက်ခဲ့သည်။ သူမသည်ကလေးတွေအား ရေးတတ် ဖတ်တတ်စေရန် ကျောင်းပို့ခဲ့သည်။ သူမသည် ဖန္ဒမ်းပင် မြို့ဆင်ခြေဖုံးရှိ နေအိမ်နှင့် ကွမ်ချန်းပြည်နယ်ရှိ ချနော့ထရီ အကြား သွားလိုက်လာလိုက်ဖြင့် ခရီးအမြဲထွက်နေခဲ့သည်။ သူမသည် (Tonlé Sap rive) တိုးနလေးစပ်မြစ်မှ ကောက်ယူသော ရေချိုခရုများနှင့် ဂုံးများအား ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားခြင်းအလုပ်ဖြင့် ထိုနေရာတွင်အသက်မွေးဝမ်း ကြောင်းပြုခဲ့သည်။

တီရီယမ်သည် အလုပ်အလွန်ကြိုးစားပြီး ကလေးများအား ကျွေးမွေးစောင့်ရှောက်ခဲ့သည်။ သူမသည် သူမကိုယ်သူမဂရုစိုက်ရန်အချိန်မပေးနိုင် သောကြောင့် သူမသည် ယောက်ျားလေးကဲ့သို့ ဘောင်းဘီရှည်ဝတ်တာ ဆံပင်အတိုထားခဲ့သည်။ သူမ၏ မွေးချင်းများအဆိုအရ တီရီယမ်သည် အခြားညီအစ်မများထက် ဖြူစင်လှပသော အသားအရည်နှင့် လှပသောဆံပင်အား တစ်ချိန်တွင်ပိုင်ဆိုင်ဖူးခဲ့သော ပြေပြစ်လှပသည့် အမျိုးသမီး တစ်ဦးဖြစ်ခဲ့သည်။

လက်ရှိတွင်ဆွံ့အသောမိဘမဲ့ကလေးမှလွဲ၍ မိဘမဲ့ကလေးများ အားလုံး ကြီးပြင်းလာကြပြီး အိမ်ထောင်ကျ သားသမီးများရှိပြီး ထိုဆွံ့အသူ အမျိုးသမီးသည် အကြီးဆုံးအစ်မနှင့်အတူနေထိုင်သည်။ တီရီယမ်သည် ယခုချိန်ထိ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းအတွက် ထိုနေရာနှစ်ခုအား ရံဖန်ရံခါ ခရီးသွားနေဆဲဖြစ်သည်။ လေဖြတ်သွားသည့် အတွက် သူမရဲ့ ကျန်းမာရေးအခြေအနေဟာ ဆိုးရွားလာခဲ့ပြီး မျက်နှာနဲ့ နှုတ်ခမ်းတွေကို တစ်ဖက်ကို စောင်းသွားစေခဲ့ပါတယ်။ သူမသည် သူမ၏ကိုယ်ပိုင် ခွန်အား၊ လှုံ့ဆော်မှုနှင့် ရဲစွမ်းသတ္တိတို့ကို အသုံးပြု၍ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာလှုပ်ရှားမှုများ ပြုလုပ်ရန် ဆက်လက်ကြိုးစားနေပါသည်။

တီရီယမ်သည် ခမာနီများလက်ထက်တွင် ညဘက်တွင်ခေါင်းအုံးအဖြစ်သုံးရန် သို့မဟုတ် ညဘက်မြေကြီးပေါ်တွင်ခင်းအိပ်ရန်အသုံးပြုသည့်စောင် တစ်ထည်နှင့် လည်ပင်းတွင်ပျောက်ဆုံးခြင်း သို့မဟုတ် ခိုးယူခံရခြင်းမှ ကာကွယ်ရန် ချည်ထားသည့် ဇွန်းတစ်ချောင်းဖြစ်သော ပိုင်ဆိုင်မှုနှစ်ခုသာ တတ်နိုင်ခဲ့သည်။

နိမ်တီရီယမ် (အူးရီအမ်) (လက်ဝဲ) နှင့် သူမ၏အရင်းနှီးဆုံးသူငယ်ချင်း လောင်ရဲ၊ ခမာနီခေတ်မ တိုင်မီ။ (မှီငြမ်း၊ ဆာရာနာဆာ၏ မိသားစုမှတ်တမ်း)

နိမ်တီရီယမ် မက်ကာသို့သွားစဉ်၊ ဖန္ဒမ်းပင်အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလေဆိပ်တွင် မိသားစုနှင့်အတူ တွေ့ရပုံ။ (မှီငြမ်း၊ ဆာရာနာဆာ၏ မိသားစုမှတ်တမ်း)

၃။ အစိုးရနှင့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများအနုစေငြင်းဆိုခြင်းကို ကာကွယ်ရေး/ တန်ပန်ရေး နိုင်ငံတော်၏ကြိုးပမ်းမှုဥပဒေများ

- ▶ ၁၉၇၉ခုနှစ် ခမာနီ ဖြုတ်ချပြီး ခုနစ်လအကြာမျက်ကွယ်တွင် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု ကျူးလွန်ရန်သည့် ပေါပေါနှင့် အိန်ဆာရီ (Pol Pot and Ieng Sary)ကို စုံစမ်းရန် ပြည်သူ့တော်လှန်ရေးခုံရုံးကို တည်ထောင်ခဲ့သည်။
- ▶ The Renakse စာတမ်းများ- ခမာနီများ၏ ရက်စက်ယုတ်မာမှုများကို အသိအမှတ်ပြုရန် ကုလသမဂ္ဂအား ၁၉၈၃ နှင့် ၁၉၈၄ ခုနှစ်ကပြုတွင် ကမ္ဘာ့ဒေသဒိယားမှ အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သူများသည် အသနားခံစာ ၁.၆ သန်းခန့် ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ထို အသနားခံစာများတွင် ကမ္ဘာ့ဒေသဒိယားလူမျိုးများအပေါ် ရက်စက်ကမ်းကြပ်မှုများ၊ ရက်စက်မှုနည်းလမ်းများနှင့် သေဆုံး သူအရအေတွက်၊ သတ်ဖြတ်ခံရသည့်နရာများနှင့် ပြည်သူများ၏ ခံစားနစ်နာမှုများကို ဖော်ပြထားပါသည်။
- ▶ အမျိုးသားနှင့် အမှတ်တရနှင့် (မလေ ၂၀ရက်) သည် အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သူများအား ပြန်လည်သင့်မပြုရေးရှာဖွေရန် နှင့် ၎င်းတို့၏ နာကျင်စရာအတွေးအကံများကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရန် ၁၉၈၄ ခုနှစ်တွင် စတင်တည်ထောင်ခဲ့သည်။
- ▶ **The Tuol Sleng Genocide Museum** တို့အိဆန် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုပြတိုက် နှင့် ချောင်ရပ် (Choeung Ek) သတ်ကင်းများသည် လူသတ်မှုနှင့် ဖျက်ဆီးခြင်းဆိုင်ရာ အထောက်အထားများအပြင် စုပေါင်းအမှတ်တရအတွက် အရေးကြီးသော နေရာများဖြစ်သည်။
- ▶ ကမ္ဘာ့ဒေသဒိယားတရားရုံးများ၏ ထူးခြားသောတရားရုံးများ (ECCC) သို့မဟုတ် ကမ္ဘာ့ဒေသဒိယား ခမာနီခုံရုံးကို ကမ္ဘာ့ဒေသဒိယားအစိုးရနှင့် ကုလသမဂ္ဂတို့က ၂၀၀၃ ခုနှစ်တွင် ခမာနီတို့ စိုးစံစဉ်အတွင်း ကျူးလွန်ခဲ့သော ရာဇဝတ်မှုများ အတွက် ခမာနီခေါင်းဆောင်ပိုင်းကို စုံစမ်းရန်တည်ထောင်ခဲ့သည်။

နိမ်တီရီယမ် နှင့် သူမ၏ယောင်းမအားတွေ့ရစဉ်။ (မှီငြမ်း၊ ဆာရာနာဆာ၏ မိသားစုမှတ်တမ်း) (Credit: Family archive of Sayana Ser)

နိမ်တီရီယမ်၏ ခမာခေတ်မှစောင် (မှီငြမ်း၊ ဆာရာနာဆာ) (မှီငြမ်း၊ ဆာရာနာဆာ၏ မိသားစုမှတ်တမ်း)

နိမ်တီရီယမ် (အလယ်) ၊ ဆာရာနာဆာ (ပထမလက်ယာ) နှင့် သူမ၏မိသားစု။ (မှီငြမ်း၊ ဆာရာနာဆာ၏ မိသားစုမှတ်တမ်း)

အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ၏ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်မှုဥပမာများ

▶ **The Khmer Rouge History Application** ကို ဘီဖားနားစင်တာ (Bophana Center) မှ နိုဝင်ဘာလ ၁ရက် ၂၀၁၇ခုနှစ်တွင်စတင်မိတ်ဆက်ခဲ့ပါသည်။ ၎င်းကို စမတ်ကိရိယာများ (Smart Devices) မှ ဝင်ရောက်ကြည့်ရှုနိုင်သည်။ ၎င်းသည်လူငယ်များအတွက် လွတ်မြောက်လာသူများထံမှ တရားမျှတမှု၊ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးတို့အပြင် ခမာနီများ၏ သမိုင်းကြောင်းကိုလေ့လာရန်ကူညီပေးသည်။

▶ **The Diary of a Young Girl** ၊ အန်နီဖရန်ခ်၏ဒိုင်ယာရီ (The Diary of Anne Frank) ဟု လူသိများသော ဒတ်ချ်ဘာသာစကား ဒိုင်ယာရီသည် ဂျူးလူမျိုး အသက်ဆယ်သုံးနှစ်အရွယ်၊ **Anne Frank** ၏ နယ်သာလန်၏နာဇီသိမ်းပိုက်မှုအတွင်း **Nazi occupation of the Netherlands** မိသားစုနှင့်အတူ နှစ်နှစ်ကြာ ပုန်းအောင်းနေချိန်အကြောင်း ဖြစ်သည်။ သမမိသားစုကို ၁၉၄၄ ခုနှစ်တွင်ဖမ်းဆီးခဲ့ပြီး (အန်ကာဝရ်) Auschwitz - Birkenau ချွေးတပ်နှင့် သုတ်သင်ရေး စခန်းသို့ပို့ခဲ့သည်။ အန်နီဖရန်ခ်သည် ၁၉၄၅ခုနှစ်တွင် အူရောင်ငန်းဖျားရောဂါဖြင့် သူမသေဆုံးသွားခဲ့သော Bergen - Belsen ချွေးတပ်စခန်းသို့ တစ်ဖန်ပြန်ပို့ခံခဲ့ရသည်။ သူမ၏စာများကို ကူညီသူများမှ ထိန်းသိမ်းထားပြီး မိသားစု၏ တစ်ဦးတည်းသော အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သူ သူမ၏ဖခင် အော်တိုဖရန်ခ် (Otto Frank) ထံသို့ တင်ပြခဲ့သည်။ အန်နီဒိုင်ယာရီကို ဘာသာစကား ခုနစ်ဆယ်ကျော်ဖြင့် ထုတ်ဝေခဲ့ပြီး ၂၀၀၂ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘောဒီးယား မှတ်တမ်းဌာနမှ **Documentation Center of Cambodia** ခမာဘာသာစကားဖြင့် ဒိုင်ယာရီကို ထုတ်ဝေခဲ့ပြီး ကျောင်းနှင့် စာကြည့်တိုက်ပေါင်း ၂၀၀၀ တို့တွင် ဖြန့်ဝေခဲ့သည်။ ဒိုင်ယာရီကိုကမ္ဘောဒီးယားရှိ ချမ်မွတ်ဆလင်အသိုင်းအဝိုင်းမှ အသက် ဆယ်ခြောက်နှစ်ရှိပြီဖြစ်သည့် ဆာရာနာဆာ **Sayana Ser** မှ ဘာသာပြန်ဆိုထားခြင်း ဖြစ်သည်။

▶ ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် NEVER AGAIN Association နှင့် Heinrich Böll Stiftung Cambodia တို့သည် ဖန္ဒမ်းပင်၊ ကမ္ဘောဒီးယားတွင် ခမာနှင့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ပထမဆုံးသော ဟိုလိုကော့စ်ထံ ဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးပွဲများကို ဆက်တိုက်ကျင်းပခဲ့ပါသည်။ နောက်ဆက်တွဲအနေဖြင့် Heinrich Boell Stiftung Cambodia သည် ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် ခမာဘာသာစကားဖြင့် Anne Frank ဒိုင်ယာရီ၏ ဒုတိယအကြိမ်ထုတ်ဝေမှုကိုပြုလုပ်ခဲ့သည်။

<https://www.nigdywiecej.org/en/our-news/177-articles-from-2019/4226-the-missing-picture-rethinking-genocide-studies-and-prevention>

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ ချမ်မွတ်ဆလင်အမျိုးသမီးများ (မှီငြမ်း၊ Sayana Ser)

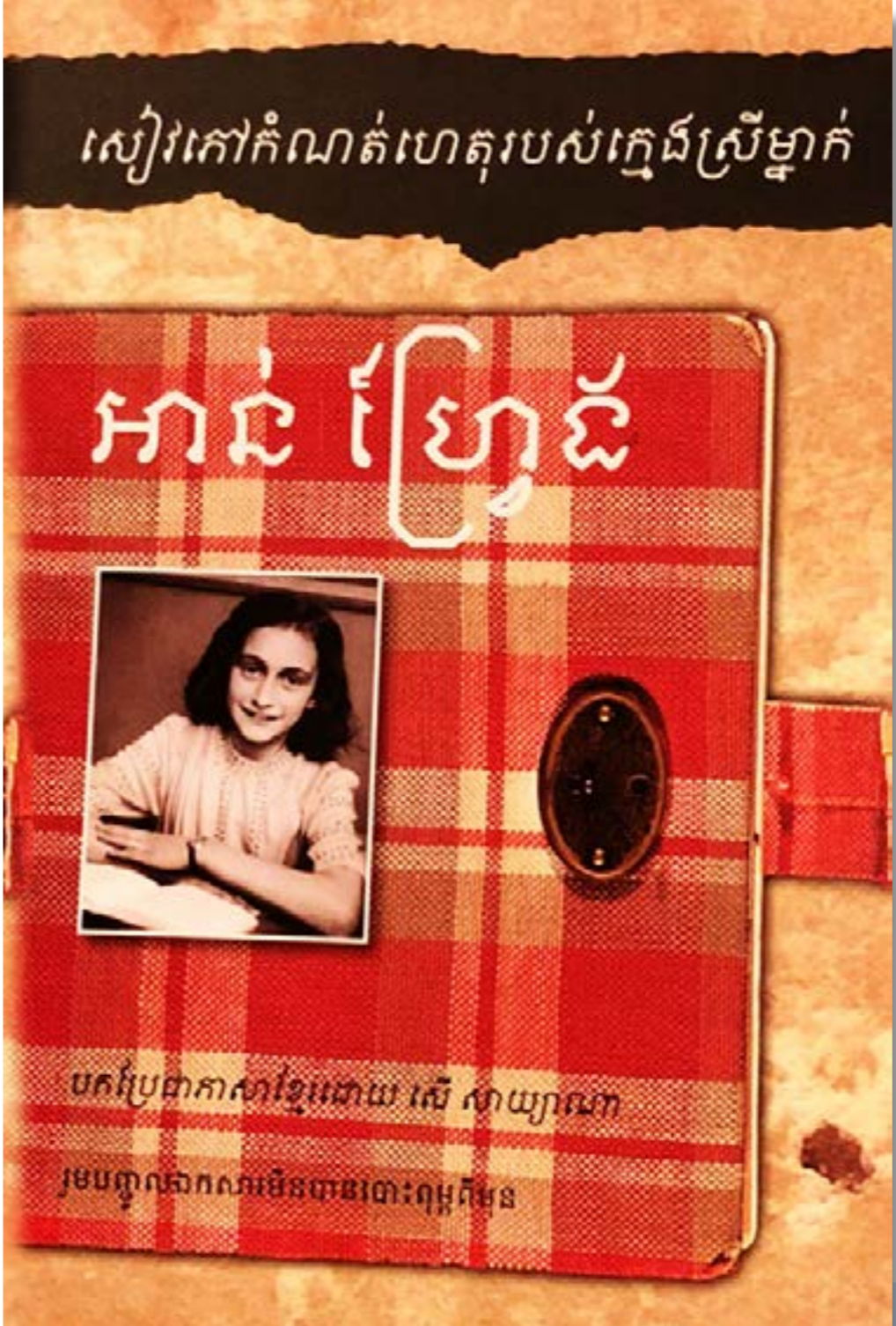

၂၀၁၉ခုနှစ် ဇူလိုင်၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ NEVER AGAIN အဖွဲ့သားများနှင့် ဟိန်းနရစ်ချ်ဘိုလ်စတီဖန် (Heinrich Böll Stiftung) မှ ဖန္တမ်းပင်တွင် ပူးပေါင်းကျင်းပသော ဟိုလိုကော့စ်ဆိုင်ရာ နှီးနှောဖလှယ်ပွဲမှ ပါဝင်ကြသူများ။
(မှီငြမ်း၊ NEVER AGAIN အသင်းအဖွဲ့)

ဝဖေန်ပိုင်းအပြဲတွဲဒေခါမူဆိုင်ရာမဒေခွန်းများ

၁။ The Diary of a Young Girl မိန်းကလေးတစ်ဦး၏ ဒိုင်ယာရီ သည်ကမ္ဘာဒေဒီးယားစာဖတ်သူများနှင့် သက်ဆိုင်ပါသလား။

၂။ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာဇာတ်လမ်းများသည် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု၏ မတူညီသောသားကောင်များကြားတွင် စာနာနားလည်မှုကိုမည်ကဲ့သို့မြှင့်တင်ပေးနိုင်သနည်း။

ခမာဘာသာဖြင့်ထုတ်ဝေခဲ့သော အန်နီဖရန်၏ဒိုင်ယာရီ (Anne Frank's Diary) ပထမအကြိမ် နှင့် ဒုတိယအကြိမ် ထုတ်ဝေမှုများ၏ မျက်နှာဖုံးများ (၂၀၀၂၊ ၂၀၂၁)

ម៉ុនៈកាលះតង់ដ្រីនា ប៊ុនយារី [The Diary of a Young Girl](#) ខ្មែរ៖ ឧបនិយាយអំពីជីវិតរបស់អ្នកស្រីកំពុងកំណើតថ្មី ក្នុងអំឡុងពេលសង្គ្រាមលោកទី២ (ម៉ូស្កូ ៖ ឆាតាណា)

Back to the Table of contents

နိုင်ငံအလိုက်အချက်အလက် များ (ကိုယ်ရေးအကျဉ်းများ)

မြန်မာ (ဗမာ)

မြန်မာ-စီယမ် 'သေမင်းတမန် မီးရထားလမ်း'၊ မြန်မာ (ဗမာ)
(ခရက်ဒစ်၊ ဝီကီမီဒီယာ ကွန်မွန်းစ်)

၁။ နောက်ခံဖြစ်ရပ်နှင့် အကြောင်းအရာများ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ခေတ်သစ်သမိုင်းကြောင်းနှင့် အစုလိုက်အပြုံလိုက်အကြမ်းဖက်မှုများ၏ အခြေခံ အကြောင်းအရာ အချက်အလက်များ

၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင်ဗမာ(ယခု မြန်မာ) နိုင်ငံသည် ဗြိတိသျှကိုလိုနီလက်အောက်မှ လွတ်လပ်ရေးရခဲ့ပြီး ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီစနစ်ကိုထူထောင်ရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံတကာ ပိတ်ဆို့ အရေးယူမှုများ ရုတ်သိမ်းသွားချိန်အထိ စစ်အုပ်ချုပ်ရေးနှင့်ရာစုဝက်နီးပါးအထိကျန်ဆန် စွာ နေထိုင် ခဲ့ရသည်။ ထိုဇာတ်လမ်းသည် ယဉ်ကျေးမှုများနှင့် ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာတရားများ ကွဲပြားသည့်နိုင်ငံတစ်ခုအဖြစ် ကိုလိုနီခေတ်၊ ဂျပန် ခေတ်၊ စစ်အေး တိုက်ပွဲ၊ သီးသန့်ခွဲထွက်ခြင်းနှင့် ဒီမိုကရေစီတစ်ပိုင်းတစ်စအဖြစ်မှ ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် စစ်တပ်အာဏာ သိမ်းမှု အထိရွှေ့ပြောင်းလာ ခြင်းဖြစ်သည်။

အတိုချုပ်ဆိုရလျှင် မြန်မာနိုင်ငံရင်ဆိုင်နေရသော စိန်ခေါ်မှုများမှာ -

- ▶ တပ်မတော်နှင့် အတိုက်အခံများအကြား နိုင်ငံရေး ပဋိပက္ခများ
- ▶ မတူညီသော သမိုင်းဆိုင်ရာ အထောက်အထားများနှင့် အတိတ်ကိုကွဲပြားသော အမြင်များအကြား လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခများ ၊ ပျက်စီး လွယ်သော နိုင်ငံတော် (အမျိုးသား) လက္ခဏာ
- ▶ အမျိုးသားရေး သဘောထားများ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များနှင့် မွတ်စလင်များကြား ဘာသာရေး တင်းမာမှုများ၊ အမုန်းစကားများနှင့် မွတ် ဆလင်အများစုနေထိုင်သော ရိုဟင်ဂျာအသိုင်းအဝိုင်း အပေါ်လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုတို့ ပါဝင်ပြီး ၊ အစိုးရဖွဲ့စည်းပုံများတွင် ယခင်က လူ့ အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှု ကျူးလွန်သူများ ရှိနေခြင်း တို့ဖြစ်သည်။

စစ်အစိုးရ လက်ထက် တပ်မတော် (မြန်မာ့ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့) နှင့် သီးသန့်ခွဲခြားခြင်းခံခဲ့ရပြီး လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများဖြစ်ပေါ် လာခဲ့ သည်။ ၁၉၈၈ ခုနှစ်တွင် အစိုးရဆန့်ကျင်ရေး ဆန္ဒပြပွဲများကို စစ်တပ်မှ အကြမ်းဖက် ဖြိုခွင်းခဲ့သည်။ အနည်းဆုံး လူဦးရေ၃၀၀၀ခန့်အသက် ဆုံးရှုံးခဲ့ပြီး အများအပြား ဖမ်းဆီးခံခဲ့ရသည်။ အသစ်ဖွဲ့စည်းလိုက်သော နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုတည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့ (နဝတ) ကစစ်အုပ်ချုပ် ရေးကြေညာခဲ့ပြီး မာရှယ်လောထုတ်ကာ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုအားလုံးကို တားမြစ်ခဲ့သည်။ ၁၉၉၀ ရွေးကောက်ပွဲတွင် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ ချုပ် (NLD) က အနိုင်ရခဲ့သော်လည်း နဝတက အာဏာလွှဲပြောင်းပေးရန် ငြင်းဆိုခဲ့သည်။ ၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံတွင်း လူထုဆန္ဒပြပွဲများကျင်းပခဲ့ သည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဘုန်းကြီးများ အပါအဝင် လူအများအပြားသည် စစ်အစိုးရ၏ဆုံးဖြတ်ချက်ဖြစ်သော ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ဈေးနှုန်းများ မြှင့် တင်ခြင်းအား ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်ကြပြီး ဒီမိုကရေစီလိုလားသူများ၏ တောင်းဆိုချက်များကို အခိုင်အမာပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ တစ်ဖန်စစ်တပ်သည် ဆန္ဒပြပွဲများကို လူစုခွဲပြီး နှိမ်နင်းရန် စီစဉ်ခဲ့သည်။ ထိုဖြစ်ရပ်များကို 'ရွှေဝါရောင်တော်လှန်ရေး' (ရွှေဝါရောင်သည် ဘုန်းကြီးများ၏ ရိုးရာသင်္ကန်း အရောင်) ဟုခေါ်သည်။

၂၀၁၇ခုနှစ်တွင် ရိုဟင်ဂျာများအပေါ် မြန်မာစစ်တပ်ကကြီးမားသော တိုက်ခိုက်မှုများဖြစ်အောင်လုပ်ဆောင် ခဲ့သည်။ ရိုဟင်ဂျာ ထောင်ပေါင်းများ စွာ အသတ်ခံခဲ့ရပြီး ဒုက္ခသည် ၇၀၀,၀၀၀ ကျော်သည် ပြည်ပကို ထွက်ပြေးခဲ့ ကြပြီး အဓိကအားဖြင့် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံသို့ထွက်ပြေးခဲ့ကြသည်။ ၂၀၂၀ခုနှစ် တွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တရားရုံးမှ မြန်မာနိုင်ငံ၏ရိုဟင်ဂျာလူနည်းစုများအပေါ်လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု တားဆီးရန် နှင့် ယခင်အစော ပိုင်း တိုက်ခိုက်မှုများ၏ အထောက်အထားများကို ထိန်းသိမ်းရန် အမိန့်ပေးခဲ့သည်။

၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် NLD ၏ ရွေးကောက်ပွဲအနိုင်ရမှုကို တပ်မတော်မှ အသိအမှတ်ပြုရန် ငြင်းဆန်ပြီး အာဏာသိမ်းလိုက်သည့် အကြမ်းဖက်မှုတစ်ခုအသစ်တစ်ဖန် ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် ကရင်၊ ရှမ်း၊ ရခိုင်၊ မွန်၊ ချင်း၊ ကချင် အပါအဝင် လူမျိုးစုအဖွဲ့အစည်းများ ၁၃၅ မျိုးနှင့် ဘာသာရေး လူမျိုးစုခွဲများ ပါဝင်သော ကမ္ဘာပေါ်တွင် လူမျိုးစုပေါင်းများစွာစုစည်းနေထိုင်သော နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံလူဦးရေ၏ ၄၀ ရာခိုင်နှုန်းမှာ လူနည်းစုများဖြစ်ကြပြီး အများစုမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဗမာလူမျိုးများဖြစ်ကြသည်။ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်နှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်အတွက် တိုက်ပွဲ ဝင်နေသော ဗဟိုအစိုးရနှင့် အင်အားအကြီးဆုံး တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များကြားတွင် လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခများ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားလျက်ရှိနေပါသည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်၊ ချင်းပြည်နယ်၊ ကရင်နီ(ကယား)ပြည်နယ်၊ ကရင်ပြည်နယ်၊ မွန်ပြည်နယ်၊ ကချင်ပြည်နယ်နဲ့ ရှမ်းပြည်နယ်တို့တွင် ထိုပဋိပက္ခများ ဖြစ်ပေါ် ခဲ့သည်။

သမိုင်းကြောင်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်ဖြစ်သော အောက်မေ့ဖွယ်ရာ အဓိကအစိတ်အပိုင်းများ

အောက်မေ့ဖွယ်ဖြစ်သော ကြေကွဲဝမ်းနည်းဖွယ် ဖြစ်ရပ်များကို မြန်မာ့သမိုင်းတွင် ရှာဖွေတွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။ အစိုးရမဟုတ်သော လှုပ်ရှားမှုများတွင် ပါဝင်သည့် အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သူများနှင့် အတိတ်က အကြမ်းဖက်မှု များ၏ မျက်မြင်သက်သေများအကြောင်း မှတ်တမ်းပြုစုခြင်းနှင့် တရားမျှတမှုအတွက် တောင်းဆိုခြင်းတို့ ပါဝင်ပါသည်။ ၈၈ မျိုးဆက် ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုလူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်း များသည် ၁၉၈၈ ခုနှစ် မတ်လ ၁၃ ရက်နေ့သည်ဆန္ဒပြသူ လူငယ်တစ်ဦး သေဆုံးသည့်နေ့ကို အကြမ်းဖက် မှုများနှင့် ကျောင်းသားဆန္ဒပြပွဲများ နှစ်ပတ်လည် အထိမ်းအမှတ်အဖြစ်ကျင်းပပြီး လူ့အခွင့်အရေးနေ့ အဖြစ် သတ်မှတ်ခဲ့သည်။ မကြာသေးမီနှစ်များအတွင်း၊ ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းရှိ ရိုဟင်ဂျာအုပ်စုများနှင့် ၎င်းတို့၏ မဟာမိတ်များသည် ရိုဟင်ဂျာလူမျိုးတိုးသတ်ဖြတ်မှုဆိုင်ရာ အထိမ်းအမှတ်ပွဲများပြုလုပ်ခဲ့ပြီး (ဥပမာ- သြဂုတ်လ ၂၅ ရက်နေ့ ကို) “ရိုဟင်ဂျာ လူမျိုးတိုးသတ်ဖြတ်မှု အောက်မေ့ဖွယ်နေ့” ဟု သတ်မှတ်ကြေညာခဲ့ ပြီးမှ ၂၀၁၇ ခုနှစ် အလားတူနေ့တွင်ပင် မြန်မာစစ်တပ်က ရိုဟင်ဂျာ အရပ်သားများအပေါ် ရက်ရက်စက်စက် ဖြိုခွဲခဲ့ရာ ရက်အနည်းငယ်အတွင်း လူပေါင်း ၇၅၀,၀၀၀ ကျော် အိမ်နီးချင်း ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံသို့ ထွက်ပြေးခဲ့ရသည်။

မြန်မာဂျပုလ္လိတသမိုင်းအပိုင်းမှ ဟိုလိုကော့စ်ဆိုင်ရာအထိမ်းအမှတ်ပွဲများအား အစပျိုးစီစဉ်ကျင်းပရန် လုပ်ဆောင်မှုများလည်း ရှိပါသည်။

ဝေဖန်ပိုင်းခြားတွေးခေါ်မှုဆိုင်ရာမေးခွန်းများ

၁။ ဘယ်လိုအခြေအနေတွေကြောင့် မတူညီကွဲပြားမှုတွေက ပဋိပက္ခဖြစ်စေနိုင်သလဲ။ ဘယ်လိုအရင်းအမြစ် များသည် အေးချမ်းသာယာပြီး ငြိမ်းချမ်းရေး တိုးတက်လာနိုင်စေရန် လုပ်ဆောင်နိုင်သနည်း။

၂။ ယုံကြည်နိုင်သမျှခေါင်းဆောင်များ (ဥပမာ ဗုဒ္ဓဘာသာရဟန်းတော်များ) သည် လူမှုရေးပြောင်းလဲမှုနှင့် ဒီမိုကရေစီ အသွင်ပြောင်းလဲရေးတွင် အပြုသဘောဆောင် ပါဝင်နိုင်ပါသလား။

၃။ လူမျိုးရေး တင်းမာမှုများနှင့် အကြမ်းဖက်မှုများ (ဥပမာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ ကျူးလွန်သော ရိုဟင်ဂျာအသိုင်းအဝိုင်းအပေါ် အကြမ်းဖက်မှု) ၏ အကြောင်းပြချက်အဖြစ် ဘာသာရေးကို မကြာခဏ အဘယ်ကြောင့် ကိုးကားရသနည်း။ ဘာသာရေးကွဲပြားမှုများအကြား ငြိမ်းချမ်းစွာ အတူယှဉ်တွဲ နေထိုင်ရေး၊ တူညီသောကတိကဝတ်များဖြင့် ပြန်လည်သင့်မြတ်နိုင်ပါသလား။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း တိုင်းပြည်၏အခန်းကဏ္ဍ၊ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အမှတ်တရ ၊ ၎င်းသည် မည်သို့သောပုံစံ များဖြင့် တည်ရှိသနည်း။

၁၉၄၂ ခုနှစ်မှ ၁၉၄၅ ခုနှစ်အတွင်း မြန်မာနိုင်ငံသည် ဟစ်တလာ၏ မဟာမိတ်ဖြစ်သော ဂျပန်အင်ပါယာမှ သိမ်းပိုက်အုပ်ချုပ်ခံခဲ့ရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ပဋိပက္ခများ၏ အပြင်းထန်ဆုံး ပြဇာတ်များထဲမှ တစ်ခု အပါအဝင် ဖြစ်သည်။ လူနည်းစုများ အပါအဝင် မြန်မာအရပ်သား ပြည်သူများသည် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှု များ နှင့် စီးပွားရေးကပ်ဘေးဒုက္ခများကို ခံစားခဲ့ရသည်။ စစ်ပွဲအစတွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏လမ်းညွှန်မှု အောက်တွင် ဗမာလူများစုနှင့် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်တို့က သူတို့ကိုလေ့ကျင့်သင်ကြားပေးသော ဂျပန်များကို ထောက်ခံအားပေးခဲ့ကြသည်။ မြန်မာ့အရေး တက်ကြွလှုပ်ရှားသူ အချို့အတွက် ၎င်းအရာသည် ဗြိတိသျှ လက်အောက်မှလွတ်မြောက်ပြီးလွတ်လပ်ရေး ရရှိနိုင်ရန် အခွင့်အရေးတစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ သို့သော် လည်း နောက်ပိုင်းတွင် ဤအရာသည် လုပ်သင့်လုပ်ထိုက်ရန်မသင့်ကြောင်း သိရှိလာပြီး တောခိုကာ ဂျပန် တို့ကို ဆန့်ကျင်ခဲ့ကြသည်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းသည် ၁၉၄၄ ခုနှစ်တွင် ပြည်သူ့လွတ်လပ်ရေး အဖွဲ့ချုပ် (ဖဆပလ) ကို ဖွဲ့စည်းပြီး မြေအောက်လှုပ်ရှားမှုကို ဦးဆောင်ခဲ့သည်။

စစ်ပွဲအတွင်း တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများသည် ယေဘုယျအားဖြင့် မဟာမိတ်ဘက်မှပူးပေါင်း တိုက်ခိုက် ခဲ့ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်မတိုင်မီ (၁၉၄၈ ခုနှစ်အထိ) ဗြိတိသျှကိုလိုနီ၏ လက်အောက် ခံဖြစ်ခဲ့သည်။ ဗြိတိသျှကိုလိုနီနယ်ချဲ့သမားများသည် ရာထူးအမျိုးမျိုး အတွက် လူနည်းစုများကို မျက်နှာသာ ပေးခဲ့ကြပြီး နောင်နှစ်များတွင် ဗမာလူများစုနှင့် လူနည်းစုများကြား တင်းမာမှုများဖြစ်ခဲ့သည်။ အရှေ့တောင်အာရှတွင် မြန်မာနိုင်ငံသီးသန့် ကိုယ်ပိုင်ကောင်းမွန်စွာ တည်ထောင်ထားသော ဂျပန်လူမျိုးများ ရှိပါသည်။ ဂျပန်တို့သည် နိုင်ငံအတွင်း နေထိုင်ကြသောဂျပန်လူမျိုးများအပေါ် လွန်လွန်ကဲကဲ လူမျိုးရေး ခွဲခြားမှုများကိုဆန့်ကျင်မလုပ်ဆောင်သော်လည်း ဗြိတိသျှကို သစ္စာစောင့်သိသူများအဖြစ် သဘောထားသေး သောကြောင့် ဂျပန်အများအပြား နိုင်ငံမှ ထွက်ခွာခဲ့သည်။

လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံတွင် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အောက်မေ့ဖွယ်ရာများနှင့်ပတ်သက်ပြီးပြည်တွင်းရှိ မြန်မာ့ အတွေ့အကြုံများကို မသုံးဘဲ ဗြိတိသျှ စစ်တပ်၏သမိုင်းကြောင်းကိုသာ အာရုံစိုက်ကြသည်။ လက်ရှိ ပဋိပက္ခများကို ရည်ညွှန်းသော ဒုတိယကမ္ဘာစစ်နှင့် ပတ်သက်ပြီးအမှတ်ရစရာ အဖြစ် အမှတ်ရနေသော တိုင်းရင်းသားလူများစုများနှင့် ကရင်ကဲ့သို့လူနည်းစုတွေ့ဘက်မှလည်း မတူညီသော အမှတ်တရများ ရှိပါသည်။ အဆိုပါ အကြောင်းအရာကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် မဆွေးနွေးရသေးသလို ရန်ကုန်မြို့ရှိ ပင်မ အမျိုးသားပြတိုက်တွင်လည်း ယခုအချိန်အထိတင်ပြထားခြင်း မရှိသေးပေ။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်မှဖြစ်ရပ်များသည် ဥရောပရှိဟိုလိုကော့စ် နှင့်စိတ်ဝင်စားဖွယ် ဆက်စပ်မှုများရှိနိုင်သည်။

ဗမာ့ကြယ်စင်ကျောက်တိုင် ဗမာ့ကြယ်စင်အသင်းကို ၁၉၅၁ ခုနှစ်တွင် စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းမှ ဗမာ့စစ်မှုထမ်းဟောင်းများအတွက်ရည်ရွယ်သည်။ (ခရက်ဒစ်၊ ဝီကီမီဒီယာ ကွန်မွန်းစ်)

မြန်မာ-ထိုင်း ရထားလမ်း

၁၉၄၂-၄၃ တွင် ဂျပန်တို့သည် မြန်မာ-ထိုင်း မီးရထားလမ်းဟု လူသိများသော မြန်မာ-စီယမ် ရထားလမ်းကို တည်ဆောက်ခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ရှိဂျပန်တပ်များကို ထောက်ပံ့ရန်နှင့် ပင်လယ် ရေလမ်းကြောင်းများကို ရှောင်ရှားရန် ဗျူဟာအတွက်ရည်ရွယ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဂျပန်စစ်တပ်က မဟာမိတ်စစ်သို့ပန်း ၆၀,၀၀၀ ခန့်မှ သြစတြေးလျနိုင်ငံသား ၁၃,၀၀၀၊ ဒတ်ချ်အများအပြားနှင့် အရပ်သားအများစုဖြစ်သည့် ဗမာနှင့် မလေးလူမျိုး ၂၀၀,၀၀၀ ခန့်အပါအဝင် ဆောက်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ရန် အတင်းအကြပ် ခိုင်းစေ ခဲ့သည်။ ခက်ခဲသောအခြေအနေများနှင့်ရောဂါများကြောင့် လူအများအပြားသေဆုံးခဲ့ရသည်။ အများစုသည် အောက်မေ့ဖွယ်အခမ်းအနားကို၎င်းတို့၏ အစိုးရများနှင့် မိသားစုဝင်များကြောင့် သြစတြေးလျနှင့် ဒတ်ချ်စစ်သို့ပန်းများကို အဓိကထား လုပ်ဆောင်ကြသော်လည်း အာရှအကျဉ်းသားများကိုမူ သုတသနပြုခြင်းမရှိသောကြောင့် လူသိနည်းခဲ့သည်။

<https://www.nma.gov.au/defining-moments/resources/burma-thailand-railway>

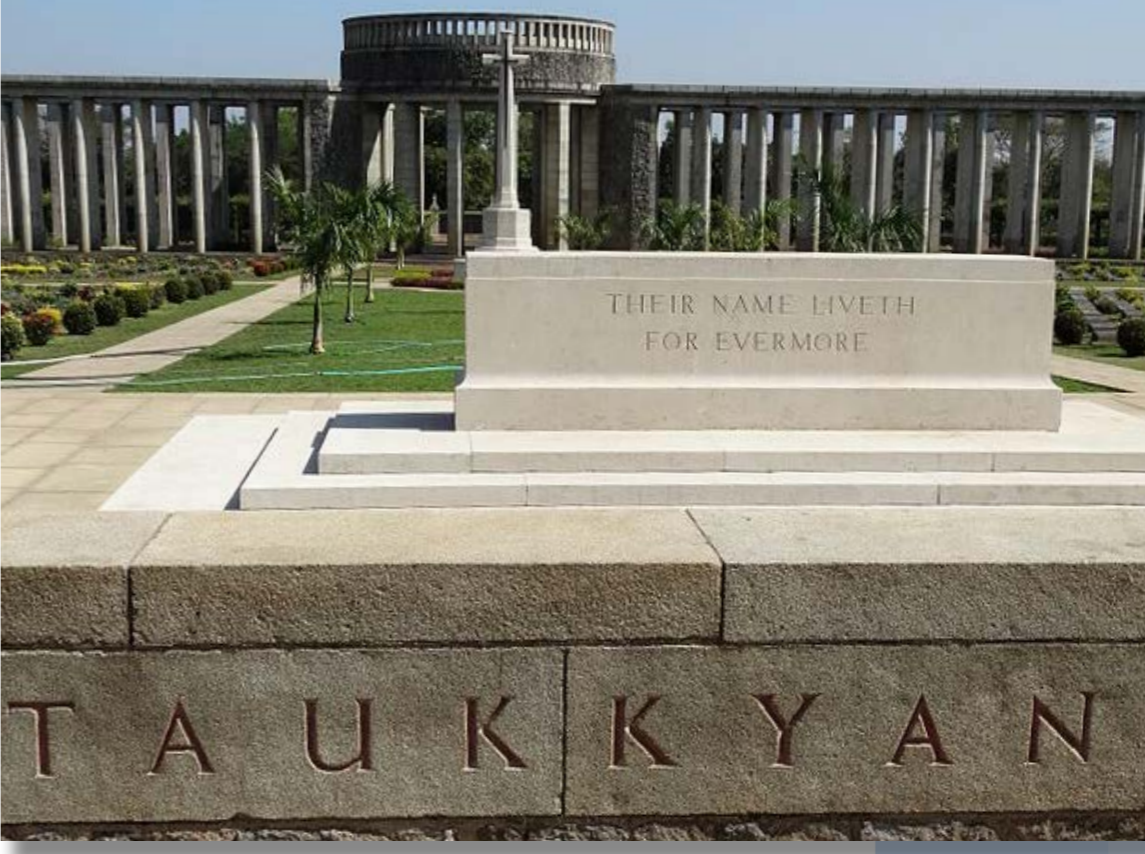
မြန်မာနိုင်ငံရှိ အနည်းငယ်သောဂျပူးအသိုက်အဝန်းသည် ရန်ကုန်မြို့တွင် ဟိုလိုကော့စ် နှင့် နစ်နာသူများကို အောက်မေ့ဂုဏ်ပြုသည့်အနေဖြင့် အန်နီ ဖရန်ခ်၏ဒိုင်ယာရီ (**Anne Frank's Diary**) ကို မြန်မာဘာသာဖြင့် ဘာသာပြန်ပြီးထုတ်ဝေခဲ့သည်။ အရင်ကအန်နီဖရန်ခ်ဟောကိစ္စသည် ရန်ကုန် မြို့မှာ သင်ကြားရေးနှင့် ဆွေးနွေးပွဲကို ဦးဆောင်နေသော ဦးသန်းဟောကိစ္စ **U Thant House** နဲ့ ပူးပေါင်းပြီး ဒီကနေ့ မြန်မာနိုင်ငံ ရင်ဆိုင်နေရတဲ့ အဓိကစိန်ခေါ်မှုတွေကို အာရုံစိုက်ပြီး ရန်ကုန်မြို့ရှိလူငယ်များ အတွက် အလုပ်ရုံ ဆွေးနွေးပွဲ များ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ယခင်ကလည်း မြန်မာ အစိုးရ၊ ကုလသမဂ္ဂနှင့် ရတ်ဗ်ရှမ် (Yad Vashem) တို့ ပူးပေါင်း၍ ဟိုလိုကော့စ်အထိမ်းအမှတ် အစီအစဉ်ကိုကျင်းပခဲ့ပြီး ရန်ကုန်မြို့ရှိ လူငယ် များအတွက် ဟိုလိုကော့စ်ဆိုင်ရာနီးနောဖလှယ်ပွဲများ ပါဝင်ခဲ့သည်။

ဝေဖန်ပိုင်းခြားတေးခေါ်မှုဆိုင်ရာမေးခွန်းများ

- ၁။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး၏ ဘုံအမှတ်တရအဖြစ်မြန်မာနိုင်ငံသည် စည်းလုံးညီညွတ်သော အမျိုးသားရေး လက္ခဏာ တည်ဆောက်ရေးကိုအထောက်အကူ ပြုပါသလား။
- ၂။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်ကိုလိုနီခေတ်လွန် ပဋိပက္ခများကို ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ နားလည်နိုင်စေရန် သမိုင်းကြောင်း အမှတ်တရများမှ အထောက်အကူပြုနိုင်ပါသလား။
- ၃။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်၏အောက်မေ့ဖွယ်ရာ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာပဋိပက္ခများသည် ယနေ့မြန်မာ့ဒီမိုကရေစီ ယဉ်ကျေးမှုအတွက် မည်သို့သောအဖိုးတန်ပုံစံမျိုးနှင့် အမှတ်တရဖြစ်စေသနည်း။

မြန်မာ-စီယမ် 'သေမင်းတမန် မီးရထားလမ်း'၊ မြန်မာ (ဗမာ) (ခရက်ဒစ်၊ ဝီကီမီဒီယာ ကွန်မန်း)

ထောက်ကြံ့စစ်သင်္ချိုင်းသည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း မြန်မာနိုင်ငံတိုက်ပွဲတွင်ကျဆုံးခဲ့သော ဗြိတိသျှမဟာမိတ်တပ်သားများအား ဂူသွင်းမြှုပ်နှံခဲ့သော သင်္ချိုင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းသုသာန်သည် ရန် ကုန်မြို့၏မြောက်ဘက် ၂၅ကီလိုမီတာအကွာတွင်ရှိသော ထောက်ကြံ့ကျေးရွာတွင်တည်ရှိသည်။ (ခရက်ဒစ်၊ ဝီကီမီဒီယာ ကွန်မန်း)

၂။ လက်ရှိဟိုလိုကော့စ်အမျိုးအစားများ၊ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု ငြင်းဆိုခြင်းနှင့် လိမ်လည်ထွက်ဆိုခြင်း ရိုဟင်ဂျာလူမျိုးများကိုလက်မခံခြင်း နှင့် ၎င်းတို့အပေါ် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများကို ငြင်းဆိုခြင်း၏ လက်ရှိအဖြစ်အပျက်

“ရိုဟင်ဂျာ” *Rohingya* ဟူသော စကားလုံးသည် ရခိုင်ပြည်နယ်တွင်ဘိုးဘွားစဉ်ဆက် နေထိုင်ကြသောမူဆလင် လူမျိုး အနည်းစုများကိုခေါ်ဝေါ်သောဝေါဟာရဖြစ်သည်။ ၁၉၇၄ ခုနှစ် အရေးပေါ်လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေ နှင့် ၁၉၈၂ ခုနှစ် နိုင်ငံသား အက်ဥပဒေကြောင့် နောက်ဆုံးတွင် ရိုဟင်ဂျာများသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင်နိုင်ငံသား ဖြစ်ခွင့် ငြင်းပယ်ခြင်းခံခဲ့ရသည်။ ရိုဟင်ဂျာအုပ်စုအဖြစ် ၎င်းတို့၏ သမိုင်းဝင်တည်ရှိမှုကို ငြင်းဆိုထားပြီး ဘင်္ဂါလီ (ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်) ဟု မှားယွင်းစွာခေါင်းစဉ်တပ်ခံရသည်။

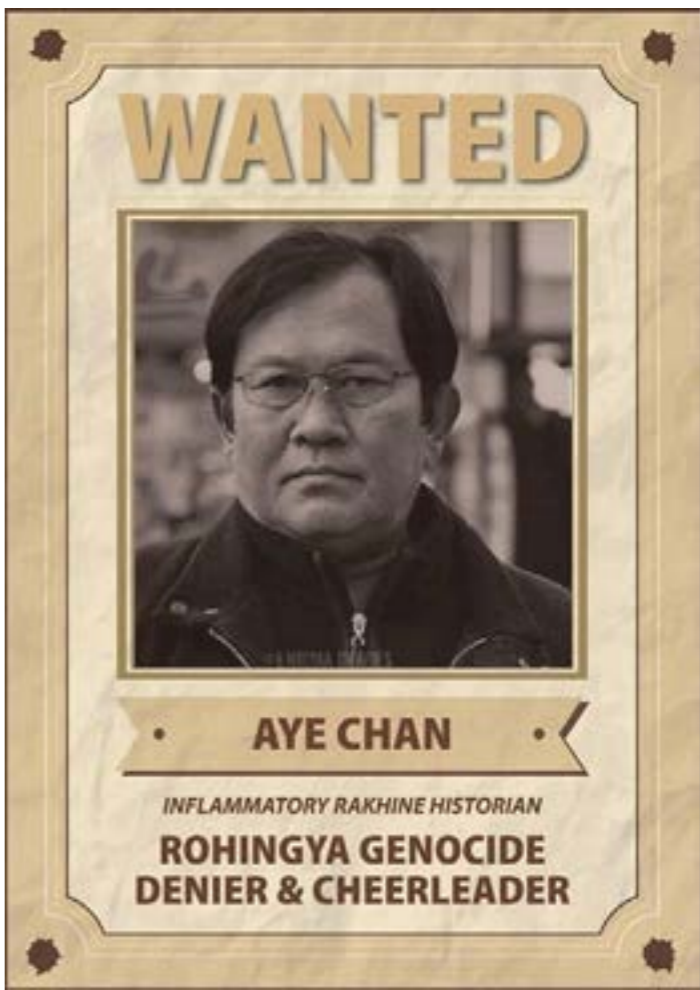
အချို့သော ပညာရှင်များသည် အရေး ပါသော ယဉ်ကျေးမှုအခန်းကဏ္ဍများကို ငြင်းဆိုခဲ့သည်။ ဥပမာအားဖြင့်၊ ဂျပန်နိုင်ငံ၊ ချီဘမြို့ရှိ ကန်ဒါနိုင်ငံ တကာလော့လာရေးတက္ကသိုလ် (Kanda University of International Studies) မှ ဒေါက်တာအေးချမ်းက ရိုဟင်ဂျာများသည် သီးခြားသမိုင်းဝင် မျိုးနွယ်များဖြစ်ကြောင်း ငြင်းဆိုထားပြီး ၁၉၅၀ နှစ်များ မတိုင်မီ ရိုဟင်ဂျာများကို ရည်ညွှန်းထားသည့် မည်သည့်အထောက်အထားမှမရှိကြောင်း အခိုင်အမာ ပြောဆိုကာ ဆောင်းပါးများစွာကိုလည်းရေးသားခဲ့သည်။ ပြီးခဲ့သည့်နှစ်များအတွင်း ရိုဟင်ဂျာများအပေါ် ကျူးလွန် ခဲ့သော ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများနှင့် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုဆိုင်ရာ ဖြစ်ရပ်မှန်များကို အာဏာပိုင် များနှင့် မြန်မာနိုင်ငံရေးအသိုင်းအဝိုင်းမှအကြီးအကဲများကငြင်းဆိုထားသည်။

နာဇီသင်္ကေတများ

စွာစတီကာ သည် ဗုဒ္ဓဘာသာ ဓလေ့ထုံးတမ်းများတွင် ရာစုနှစ်ပေါင်းများစွာ အသုံးပြုခဲ့သော သင်္ကေတ များထဲမှ တစ်ခုဖြစ်သောကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာအများစုနေထိုင်သော နိုင်ငံတစ်ခုတွင် ၎င်း၏အသုံးပြုမှုသည် အံ့ဩစရာ မဟုတ်သောကြောင့်၎င်းသည် နာဇီအယူဝါဒနှင့်ဆက်စပ်မှုမရှိပါ။ သို့သော်လည်း အချို့သော ကိစ္စများတွင် စွာစတီကာ (နှင့် အခြားထင်ယောင်ထင်မှားဖြစ်နိုင်သောကိုးကားချက်များ) သည် ရှေးဗုဒ္ဓ ဘာသာ သင်္ကေတ များနှင့် မသက်ဆိုင်သော အကြောင်းအရာများတွင်တွေ့ရှိနိုင်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး၏ ဆိုးရွားသော အကျိုး သက်ရောက်မှုများရှိသော်လည်း သမိုင်းဝင် ဂျူးအသိုက်အဝန်း နှင့် အစိုးရမဟုတ်သော အစိုးရနှင့် အစိုးရ၏ အချို့သော အစုအပြုံလိုက်သတ်ဖြတ်ခြင်းနှင့် ဟိုလိုကော့စ် ကို အထိမ်းအမှတ်ပြုရန် သင်ကြားပေးမှုများ နှင့် နာဇီသင်္ကေတများကို လူသိရှင်ကြား အသုံးပြုနိုင်သည်။ ဥပမာ အားဖြင့်၊ ဟစ်တလာ၏ မိန်းကန့် (Mein Kampf) မြန်မာစာရင်းကို ဝေဖန်ခြင်းများမရှိပဲထုတ်ဝေခဲ့ပြီးဒေသ တွင်းဆိုင်များတွင် တီရှပ်များနှင့် စွာစတီကာ ပါဝင်သောအရာများကိုဝယ်ယူနိုင်ပါသည်။ ဒေါက်တာ ဗရီတာ စရီရာတာနာ (Dr Verita Sriratana) မှနာဇီသင်္ကေတများထင်ပေါ်ကျော်ကြားနေခြင်းသည် အရှေ့တောင် အာရှနိုင်ငံများမှ အာဏာရှင် စစ်ခေါင်းဆောင်များ၏ ကျော်ကြားမှုများနှင့်ဆက်စပ်နိုင်သည်ဟု အကြံပြု ထားသည်။

နာဇီသင်္ကေတများသည် အနောက်တိုင်းတွင် လူသိများသည့် လူငယ်ယဉ်ကျေးမှု၏အခန်းကဏ္ဍများ တွင်လည်း ပေါ်ပေါက်လာသည်။ လူငယ်များသည် ဟိုလိုကော့စ် သို့မဟုတ် ၎င်းနောက်ကွယ်ရှိ တကယ့် သမိုင်းကြောင်းကို မသိဘဲဝတ်ဆင်ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံမှ ထိပ်တန်းပန်ခ်ရော့ခီတီ အဖွဲ့ဖြစ်သည့် ရေဘယ် ရီရော့တ် (Rebel Riot) သည် နာဇီသင်္ကေတများအသုံးပြုမှုနှင့် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုဆိုင်ရာ ငြင်းဆိုခြင်း ယဉ်ကျေးမှုကို ဆန့်ကျင်ကြောင်းအကြိမ်ကြိမ်ပြောဆိုခဲ့သည်။

[Genocide](#)—a song by a punk band from Yangon Rebel Riot

မြန်မာလူ့အခွင့်အရေး လှုပ်ရှားသူများ ပြင်ဆင်ထားသည့် ဤပိုစတာကို အွန်လိုင်းတွင် ဖြန့်ဝေခဲ့သည်။

ဟစ်တလာ၏ မိန်းကန့် (Hitler's Mein Kampf) မြန်မာစာရင်း (ခရက်ဒစ်: Maung Zarni)

Yangon Rebel Riot
(Credit: uniteasia.org)

၁၉ရာစုတွင်တည်ဆောက်ခဲ့သော စစ်တွေမြို့ရှိ ဂျာမား (Jama) ဗလီဝတ်ပြုကျောင်းဆောင်သည် ရိုဟင်ဂျာများ ရေရှည် နှင့်တရားဝင် နေထိုင်ခွင့် ရရန်ခိုင်ခံ့သောသင်္ကေတတစ်ခုဖြစ်ခဲ့သော်လည်း ၂၀၁၂ခုနှစ်မှစ၍ အာဏာပိုင်များမှ ဝင်ရောက် ခွင့်အားတရားဝင်တားမြစ်ခဲ့သည်။ (ခရက်ဒစ်၊ ရိုနန်လီး)

Kutupalong and nearby refugee camps, close to Cox's Bazar, Bangladesh, are now home to more than one million Rohingya refugees (Credit: Ronan Lee)

စစ်တွေမြို့တွင် ရိုဟင်ဂျာများနေထိုင်ရာရပ်ကွက်နှင့် မိတာတစ်ရာအကွာတွင်တည်ရှိသော ယခင်ရိုဟင်ဂျာများ ပိုင်ဆိုင်သော ဆိုင် ခန်းဟောင်းများတွင် ရိုဟင်ဂျာဆန့်ကျင်ရေး ဂရပ်ဖစ်တီများရေးဆွဲခြင်းသည် ယခင် ဂျူးလူမျိုးများ၏ စီးပွားရေးများကို နာဇီတို့ ဖျက်စီးခဲ့မှုများအား အမှတ်ရစေသည်။ (ခရက်ဒစ်၊ ရိုနန်လီး)

လူသားခြင်းစာနာထောက်ထားသော အဖွဲ့အစည်းများသည် ၂၀၁၇ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံမှ ရွှေ့ပြောင်းထွက်ပြေး လာသော ရိုဟင်ဂျာများအား ပြန်လည်နေရာချထားရေးများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရာတွင် အခက်အခဲများ ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။ (ခရက်ဒစ်၊ ရိုနန်လီး)

၃။ ဟိုလိုကောင်နှင့် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု ငြင်းဆိုခြင်းနှင့် လိမ်လည်ထွက်ဆိုခြင်းတို့ကိုဆန့်ကျင် သည့် ကျွန်ုပ်တို့၏လုပ်ဆောင်ချက်များသည် ခေတ်ပြိုင်သမိုင်းထဲမှမည်သို့သောအကြောင်းအရာ များနှင့် သက်ဆိုင် သနည်း။

မြန်မာနိုင်ငံသည်ဂျပူးအမွေအနှစ်များနှင့် ဒေသခံအကြမ်းဖက်မှုများကိုခံနိုင်ရည်ရှိခြင်း အပါအဝင်နိုင်ငံ၏ သမိုင်းဆိုင်ရာကွဲပြားမှုများကို ဂုဏ်ယူနိုင် ပါသည်။

ဂျပူးလူမျိုးများသည်မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဗဟုဝါဒီလူ့အဖွဲ့အစည်း၏အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဂျပူးအသိုက်အဝန်းအကြောင်း ဆမ်မီဆာမြူရယ် (Sammy Samuels) ၏ ရှင်းလင်း တင်ပြချက်ကို “အစုလိုက်အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ် ခြင်းကို ဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့် တန်ပြန်ခြင်း၊ အရှေ့တောင်အာရှအတွက် သင်ခန်းစာများ” ၂၀၂၁ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂၅ ရက် (အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့်) ကြည့်ရှု နိုင်သည်။။ <https://www.nigdywiecej.org/en/multimedia/video-materials/4757-symposium-%E2%80%9Cidentifying-and-countering-holocaust-distortion-lessons-for-and-from-southeast-asia%E2%80%9D,-23-26-11-2021,-part-8>

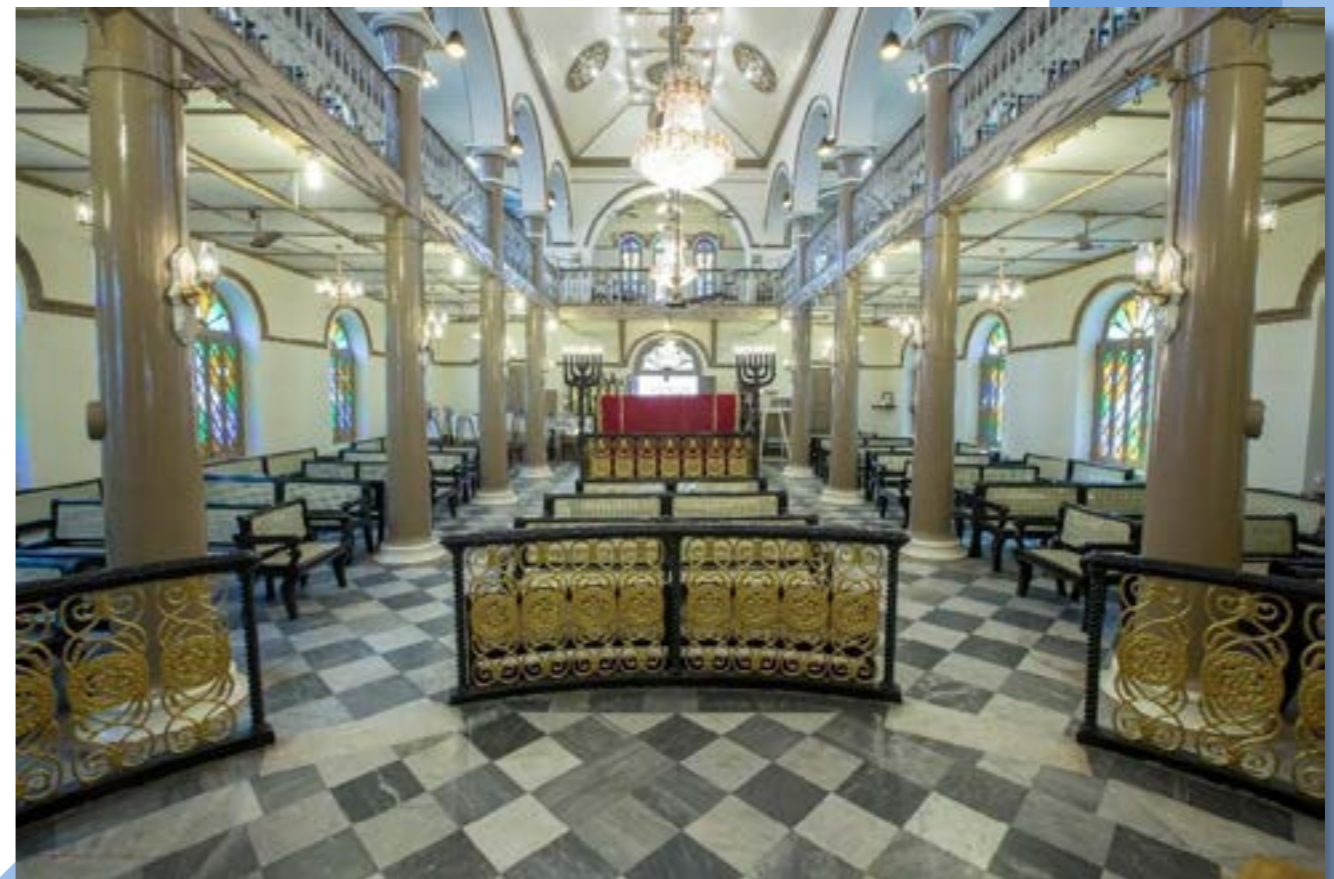
ယနေ့မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဂျပူးလူမျိုးများသည်အသေးငယ်ဆုံးသော ဘာသာရေးလူနည်းစုဖြစ်ပြီး ဒေသခံ လူမျိုးပေါင်း ၅၅ သန်းတွင်မှ လူဦးရေ နှစ် ဆယ်မျှသာရှိသည်။ သို့သော်လည်း သမိုင်းကြောင်းအရ မြန်မာ နိုင်ငံသည် အရှေ့တောင်အာရှတစ်ဝှမ်းတွင် ဂျပူးလူမျိုးအများဆုံးရှိခဲ့ပြီး လူဦးရေ ၃၀၀၀ အထိ နေထိုင် ခဲ့ဖူးကြသည်။

၁၉ရာစုနှင့် ၂၀ရာစုများအတွင်း ဂျပူးလူမျိုးများ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ကြပုံ (ခ ရက်ဒစ်: <https://www.jewishvirtuallibrary.org/myanmar-virtual-jewish-history-tour>)

မတ်စမီးယား ရေရှုအာဆီနီဂေါ (ဂျပူးဘုရားကျောင်း) သည် ရန်ကုန်မြို့ပြအမွေအနှစ် အဆောက်အအုံများ စာရင်း ၁၈၈၃မှ တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်သည်။ (ခရက်ဒစ်: ဆမ်မီ ဆာမြူရယ် ၏မှတ်တမ်းစု)

မြန်မာနိုင်ငံမှာ ပထမဆုံး ဂျူးတွေက ဘယ်သူတွေလဲ။

၁၈ ရာစုတွင် အလောင်းဘုရား၏တပ်တွင် စစ်သူကြီးအဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့သော ဆော်လမွန်ဂါဘီရို (Solomon Gabirol) သည် နိုင်ငံအတွင်း ပထမဆုံးလူသိများသော ဂျူးလူမျိုးဖြစ်ပြီး သူသည် အိန္ဒိယဂျူး ဖြစ်သော ဘန်နီ အစွရေးမှ ဆင်းသက်လာသူဖြစ်သည်။ နောက်ပိုင်းတွင်မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဂျူးအသိုင်းအဝိုင်း အများစု သည် အီရတ်ဂျူးများမှ ဆင်းသက်လာသူများဖြစ်သည်။ ဂလီသီယာ(အရှေ့ဥရောပ၊ ယနေ့ ပိုလန်)၊ ရိုမေးနီးယားနှင့်လည်း ချိတ်ဆက်မှုအချို့ ရှိခဲ့သည်။ ရိုမေးနီးယားမှ ဂျူးကုန်သည် ဂိုးဒန်းဘက် (Goldenberg) သည် မြန်မာနိုင်ငံသို့ လာရောက်လည်ပတ်ခဲ့သည်။ ဂလီသီယာ မှ ဆိုလမွန် ရိန်းမန်း (Solomon Reineman) သည် ၁၈၅၁ ခုနှစ်တွင် ဗြိတိသျှစစ်တပ်အတွက်ထောက်ပံ့သူအဖြစ် ရန်ကုန်သို့ရောက်ရှိလာပြီး နေရာများစွာတွင် စတိုးဆိုင်များအားဖွင့်လှစ်ခဲ့သည်။ သူ၏ မယ်ဆို ရှလိုမွန် 'Masot Shelomo' (ဆိုလမွန်၏ခရီးသွားခြင်း ၁၈၈၄) တွင် အိန္ဒိယ၊ တရုတ်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ အခန်းကဏ္ဍများပါရှိပြီး နိုင်ငံ၏ပထမဆုံး ဟေဗြဲအကောင့်ဖြစ်ခဲ့သည်။

သို့သော်လည်း ထိုအချိန်က ဘဂ္ဂဒက်မှ ဂျူးလူမျိုးများ၏ ဇာတ်လမ်းအများစုသာဖြစ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေး အခွင့်အလမ်းများကြောင့် ရန်ကုန်သည် ၎င်းတို့အတွက် ဆွဲဆောင်မှုရှိသော နေရာတစ်ခု ဖြစ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ကာလကတ္တားမှ ကုန်သည်အချို့သည်ခရီးထွက်နေကြသော်လည်း ထိုအချိန်မှာ အခြေ မချသေးကြပါ။ ၁၈၂၀ နောက်ပိုင်းနှစ်များတွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် ဗြိတိသျှကိုလိုနီဖြစ်လာရာမှ အတည်တကျ အခြေချနေထိုင်မှုများစတင်ဖြစ်လာခဲ့သည်။ အမှန်မှာ မြန်မာနိုင်ငံသည် နှစ်ပေါင်း ၁၅၀ကျော် သည်းခံနိုင်ခဲ့ သော နိုင်ငံဖြစ်ပြီး ထိုအချိန်က ဗမာလူမျိုးများသည် ဂျူးလူမျိုးများအတွက် အိမ်ရှင်ကောင်းများ ပီသခဲ့ ကြသည်။ အိန္ဒိယကဲ့သို့ ဇာတ်မျိုးနွယ်စနစ်မရှိသည့်အပြင် ပိုမိုကောင်းမွန်သော စီးပွားရေးကိစ္စရပ်များ လုပ်ဆောင်နိုင်သည်။

၁၉၃၀ ခုနှစ်တွင် နောက်ထပ်ဂျူးဘုရားကျောင်းတစ်ခုကို ထပ်မံတည်ဆောက်ခဲ့သည်။

ရန်ကုန် ဂျူးသုသာန်တွင် သင်္ချိုင်းအုတ်ဂူပေါင်း ၇၀၀ ကျော်ရှိသည်။ (ခရက်ဒစ်၊ ဆမ်မီ ဆာမြူရယ် ၏မှတ်တမ်းစု)

ထိုဘဂ္ဂဒါဒီဂျူးတွေက ဘယ်သူတွေလဲ။

ဘဂ္ဂဒါဒီဂျူးများသည် ဆက်ဖာဒစ် (Sephardic) ဟုခေါ်သောအရှေ့တောင်အာရှရှိ လူမျိုးနည်းစုဖြစ်သည်။ အများစုမှာ ဘဂ္ဂဒတ် သို့မဟုတ် ဘာစရာမှ ရောက်ရှိလာကြခြင်းဖြစ်သော်လည်း ၎င်းတို့၏ မျိုးရိုးစဉ်ဆက် သည် စပိန်နိုင်ငံ အိုင်ဘေးရီးယန်းကျွန်းဆွယ်မှ ဂျူးလူမျိုးများဖြစ်ပြီး အလယ်ခေတ်တွင် ညှင်းပန်းနှိပ်စက် ခံရခြင်းကြောင့် ပြောင်းရွှေ့လာကြခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်က အများစုသည် အရှေ့တောင်ဥရောပနှင့် အီရတ် အပါအဝင် အော်တိုမန်အင်ပါယာတွင် အခြေချနေထိုင်ခဲ့ကြသည်။

ဆက်ဖာဒစ်ဂျူးများအကြောင်းပိုမိုလေ့လာသိရှိလိုပါက <https://www.myjewishlearning.com/article/who-are-sephardic-jews/>

မြန်မာနိုင်ငံတွင် အစောဆုံး ဘဂ္ဂဒါဒီ အခြေချနေထိုင်မှုမှာ ၁၈၄၁ ခုနှစ်တွင်ဖြစ်နိုင်ချေရှိသည်။

ဂျူးများသည် တစ်နေရာရာသို့ရောက်တိုင်း သင်္ချိုင်း၊ မစ်ဝေ(ထုံးတမ်းရေးချိုးရန်)၊ ဂျူးဝတ်ပြုရာနေရာ၊ စာလေ့လာရန်နေရာ နှင့် ပညာသင်ကြားရာနေရာဖြစ်သော ဆီနီဂေါ တို့ကိုအမြဲတည်ဆောက်ခဲ့သည်။ ဗမာဂျူးအများစုသည် ရန်ကုန်တွင်သာမက မန္တလေး အစရှိသော အခြားနေရာအချို့တွင်လည်း နေထိုင်ကြသည်။ ၁၈၅၇ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်တွင် ပထမဆုံး မတ်စမီးယား ရေရှူအာ(ဟေဗြဲဘာသာဖြင့် ကယ်တင်ခြင်းသို့) အမည်ရှိ ဂျူးဘုရားကျောင်းကို ထူထောင်ခဲ့သည်။ ပထမပိုင်းတွင် သစ်သားဖြင့် တည်ဆောက်ခဲ့ပြီး နောက်ပိုင်းတွင် ကျောက်တုံးများဖြင့် ပြန်လည်တည်ဆောက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

အင်္ဂလိပ်အုပ်ချုပ်စဉ်ကာလအတွင်း မြန်မာ့လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းရှိ ဂျူးလူမျိုးများ၏ အခြေအနေမှာ အဘယ်နည်း။

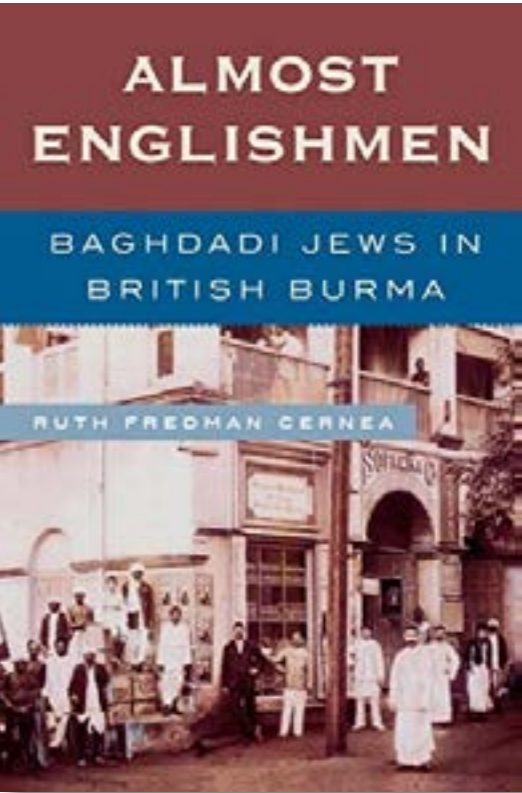
ဒေါက်တာရုသ်ဖရက်မန်ဆာနီယာ (Ruth Fredman Cernea) ကသူမရေးသားခဲ့သော "ALMOST ENGLISHMEN: Baghdadi Jews in British Burma" တွင် ဘဂ္ဂဒါဒီဂျူးလူမျိုးများကို ဗြိတိသျှဘားမားခေတ်တွင် ဗမာလူမျိုးများအထက် အခွင့်အရေးပေးခဲ့သော်လည်း ခရစ်ယာန်များ (ဗြိတိသျှ) နှင့် ကိုလိုနီခေတ် လူ့အဖွဲ့အစည်းများကဲ့သို့ တန်းတူအခွင့်အရေးမရရှိခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။

ဂျူးလူမျိုးအသိုင်းအဝိုင်း၏ကွဲပြားခြားနားခြင်းသည်

▶ ရှုပ်ထွေးသောဂျူးအထောက်အထားများဖြစ်သောဘဂ္ဂဒါဒီအမွေအနှစ်များ၊မြန်မာဩဇာလွှမ်း မိုးခြင်းခံဂျူးများ၊ ဗြိတိသျှ လက်အောက်ခံ နှင့် ဘာသာစကား အမျိုးမျိုး ပြောဆိုသောဂျူးများ ပါဝင်ခဲ့ကြသည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကား တတ်မြောက်ပြီး ရန်ကုန် သို့မဟုတ် မန္တလေးတွင် ဗြိတိသျှတို့အတွက်အလုပ်လုပ်သောဘန်နီအစွရေးအိန္ဒိယဂျူးလူမျိုး အနည်းငယ်လည်း ရှိခဲ့သည်။

▶ ဆီဖရိုင်းတိုရာ၊ တော်လ်မစ်တိုရာ၊ ဇီယွန်နစ်အဖွဲ့နှင့် ပရဟိတာ၊ လူမှုအဖွဲ့အစည်းပေါင်း ၁၂ဖွဲ့သည် တစ်ချိန်က အသိုက်အဝန်းတွင်ရှိခဲ့သည်။

▶ ဂျူးလူမျိုးများသည် ကုန်သွယ်မှု၊ အထည်လိပ်လုပ်ငန်းနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးနယ်ပယ်အသီးသီးတွင် ပါဝင်ပတ်သက်ခဲ့ကြသည်။ ၎င်းတို့တွင်ရန်ကုန်မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီမှ သတ်မှတ် ပေးထားသောနေရာတစ်ခုရှိသည်။ ၁၉၁၀ခုနှစ်တွင်ကျောင်းသား ၂၀၀အထိအမြင်ဆုံးရှုံးခဲ့ဖူး သောဂျူးကျောင်းတစ်ကျောင်းအဖွဲ့အစည်းတွင်ရှိခဲ့ဖူးသည်။ ၁၉၃၀ခုနှစ်များအတွင်းရန်ကုန်တွင် မစ်စတာ ရာဖယ်လ်နှင့် ဒေးဗစ်ဆိုဖရာ အမည်ရှိ ဂျူးမြို့တော်ဝန် နှစ်ဦးရှိခဲ့ဖူးသည်။

ဆိုဖာများသည် ဗြိတိသျှဘားမားအချိန်တွင် ဦးဆောင်သော ဂျူးမိသားစုများထဲမှတစ်ခု ဖြစ်သည်။ ဒေးဗစ်ဆိုဖာသည် မြို့တော်ဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပြီး လှပသော ဆိုဖာ အဆောက်အအုံသည် ယခုချိန်ထိ ပန်းဆိုးတန်းလမ်း (ဖာရီလမ်း) နှင့် ကုန်သည်လမ်းထောင့်တွင် တည်ရှိနေသေးသည်။

ရန်ကန်ရှိ ပထမဦးဆုံး ကိုကာကိုလာစတိုး (ခရက်ဒစ်၊ ဆမ်မီ ဆာမြူရယ် ၏မှတ်တမ်းစု)

အသိုင်းအဝိုင်းမှ ဒေသခံကျောင်းတွေ၊ စာကြည့်တိုက်တွေ၊ ဆေးရုံတွေအတွက် အလှူငွေ အများအပြား လှူဒါန်းခဲ့ခြင်းနှင့်အတူ ဒေသခံ မြန်မာတွေကိုလည်း နည်းမျိုးစုံနဲ့ ကူညီခဲ့ပါသည်။ အမှန်တကယ်တော့ မြန်မာနိုင်ငံမှာ နေထိုင်သွားသော ဘဂ္ဂဒါဒီဂျူးတွေဟာ အခြားအာမေရိကန်၊ အိန္ဒိယနဲ့ တရုတ် အိမ်နီးချင်းတွေနှင့်မတူကျဉ်းမြောင်းသည့်အမျိုးသားစိတ်ဓါတ်မရှိသောကွဲပြားခြားနားသည့်အခြေအနေမျိုးနှင့် နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။

ဂျူးဘာဆင်မြို့တော်ဝန် (ပုသိမ်) အာအေ ရာဖယ် (ဂျွန်)၊ ၁၉၃၀ - ၁၉၃၇ (ခရက်ဒစ်၊ ဆမ်မီ ဆာမြူရယ် ၏မှတ်တမ်းစု)

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း ဘာတွေဖြစ်ခဲ့သလဲ။

ဂျပန်ခေတ် (၁၉၄၂-၁၉၄၅) ဂျပန်လက်အောက်ခံဖြစ်ခြင်း၏ အကျိုးဆက်ကြောင့် ဂျပန်လူမျိုးများသည် ဗြိတိသျှလက်အောက်ခံများအဖြစ်သတ်မှတ်ခံခဲ့ရပြီး မြန်မာနိုင်ငံမှစွန့်ခွာခဲ့ရသည်။ ဂျပန်စစ်အပြီးပြန်လာချိန်တွင် မန္တလေးအပါအဝင် တစ်ချို့နေရာများတွင် အိမ်များကို မြန်မာလူမျိုးများမှ သိမ်းပိုက်နေထိုင်နေသည်ကိုတွေ့ရသည်။

တစ်ချိန်တည်းတွင် မပြောင်းမရွှေ့နေထိုင်သူများ သို့မဟုတ် ပြန်ရောက်လာသူများသည် အစွရေး-မြန်မာ ဆက်ဆံရေး ထူထောင်ရာတွင် ကူညီပေးခဲ့ပြီး ၁၉၄၉ ခုနှစ်တွင် လွတ်လပ်သော အစွရေးနိုင်ငံအဖြစ် အာရှတွင် မြန်မာနိုင်ငံမှ ပထမဆုံးသော အသိအမှတ်ပြုခဲ့သည်။ ၁၉၅၅ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုသည် အစွရေးနိုင်ငံသို့ သွားရောက်ခဲ့သည့် ပထမဆုံးနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဖြစ်သည်။ ၁၉၆၁ ခုနှစ်တွင် အစွရေးဝန်ကြီးချုပ် ဒေးဗစ်ဘင်ဂူရီယန်သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် နှစ်ပတ်ကြာ နေထိုင်ခဲ့သည်။ အစွရေးခေါင်းဆောင်များဖြစ်သော ယစ်ဇက်ဘန်ဇီ၊ ဂိုဒါမီယာ၊ မိုရှေဒါယန်းနှင့် ရှီမွန်ပီရက်စ်တို့သည် လည်း မြန်မာနိုင်ငံသို့ လာရောက်လည်ပတ်ခဲ့ကြသည်။ သို့သော်လည်း ၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင် စစ်တပ်မှ အာဏာသိမ်းပြီးနောက် ဗုဒ္ဓဘာသာအမျိုးသားရေးဝါဒထွန်းကားလာပြီး တိုင်းပြည်စီးပွားရေးယိုယွင်းလာသောကြောင့် ဂျပန်အများစုသည် မြန်မာနိုင်ငံမှ ထပ်မံထွက်ခွာခဲ့ရပြန်သည်။ ၎င်းနောက် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျန်ရှိသော လူနည်းစုများ၏ ရပ်တည်ချက်သည်လည်း တိုင်းပြည်စီးပွားရေးကြောင့် ပိုမိုဆိုးရွားလာခဲ့ သည်။ ဂျပန်အများစုသည် အစွရေး၊ ဩစတြေးလျ၊ ယူကေနှင့် အမေရိကန်တို့ထံ ထွက်ခွာသွားကြရာ ယခုခေတ်အချိန်တွင် ရှိနေသော မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဂျပန်လူမျိုးများ၏ အမျိုးအနွယ်များသည် ဘဂ္ဂဒါဒီ-ဗမာ-ဂျပန်လူမျိုးတို့ဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့၏ စရိုက်လက္ခဏာများသည် ထပ်မံလေ့လာရန် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ဘာသာဖြစ်နေ သည်။

၁၉၅၅ ခုနှစ် ၊ မေလ ၂၉ ရက်နေ့တွင် တဲလ်လဗစ်ဖ်မြို့ရှိ အလန်ဘီလမ်းတွင် ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနု အားတွေ့ရစဉ်။ (ခရက်ဒစ်၊ ဆမ်မီ ဆာမြူရယ် ၏မှတ်တမ်းစု)

၁၉၆၁ ခုနှစ် မေလ ၁ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံဝန်ကြီးချုပ်ဦးနု၏ ဧည့်သည်အဖြစ် ဝန်ကြီးချုပ် ဒေးဗစ်ဘင်ဂူရီယန် ရန်ကုန်သို့လာရောက်လည်ပတ်စဉ် ကာလအတွင်း ဗမာအမျိုးသားဝတ်စုံအားဝတ်ဆင်ထားပုံ။ (ခရက်ဒစ်၊ ဆမ်မီ ဆာမြူရယ် ၏မှတ်တမ်းစု)

၁၉၅၅ ခုနှစ် မေလ ၂၉ ရက်နေ့၊ လော့ဒ်လေဆိပ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုအား ဝန်ကြီးချုပ် မိုရှည် ရှရတ်ဒ် မှကြိုဆိုနှုတ်ဆက်ခဲ့ပုံ။ (ခရက်ဒစ်၊ ဆမ်မီ ဆာမြူရယ် ၏မှတ်တမ်းစု)

ဝန်ကြီးချုပ် ဒေးဗစ်ဘင်ဂူရီယန် ရွှေတိဂုံဘုရားသို့ လာရောက်လည်ပတ်ခဲ့ပုံ။
(ခရက်ဒစ်၊ ဆမ်မီ ဆာမြူရယ် ဧါမှတ်တမ်းစု)

၄။ ဆာမြူရယ်မိသားစု

သမိုင်းကြောင်းအရ ကျော်ကြားသော ဂျူးမိသားစုပေါင်းများစွာရှိခဲ့ပြီး ဆာမြူရယ်မိသားစုသည် တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်ပါသည်။ မိုးစက်ဆာမြူရယ်သည် ၁၉၇၈ခုနှစ်ကတည်းက ဂျူးအသိုက်အဝန်း၏ ခေါင်းဆောင်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ၎င်းသည် ဇနီးသား သုံးယောက် (သမီးနှစ်ယောက်နှင့် သား ဆာမြူရယ်) နှင့်အတူ မတ်စ်မီးယား ရေရွှာအာဂျူးဘုရားကျောင်းနှင့် အုတ်ဂူပေါင်း ၆၀၀ ကျော်ရှိသော ဂျူးသုသာန် ကိုကြီးကြပ်ခဲ့သည်။ ဂျူးဘုရားကျောင်းသည် ရန်ကုန်မြို့တွင် နေထိုင်ဆဲဖြစ်သော ဂျူးလူမျိုးများ၊ နိုင်ငံခြားခရီးသွားညွှန်ညွှန်များ၊ သံတမန်များနှင့် ပြည်တွင်းနေထိုင်သော နိုင်ငံခြားသားများအတွက် ဖွင့်လှစ်ထားဆဲဖြစ်သည်။ နေ့စဉ်လုပ်ငန်းဆောင်တာများအတွက် မင်းယန် "Minyan" ခေါ် ဂျူးအမျိုးသား အရွယ်ရောက်ပြီးသူ ၁၀ ဦး မပြည့်သော်လည်း ဂျူးဘုရားကျောင်းအား ဂျူးလူမျိုးတို့အမှတ်အသား ဖြစ်သော ကြောင့် ဆက်လက်တည်ရှိနေပြီး ယခုကျေးမှုပေါင်းစုံပွဲများကျင်းပသည့်နေရာ ဖြစ်လာသည်။

မိုးစက်ဆာမြူရယ်ကွယ်လွန်ပြီး နှစ်အနည်းငယ်ကြာပြီးနောက် ၎င်း၏သားဖြစ်သူ ဆမ်မီဆာမြူရယ်သည် လူထုခေါင်းဆောင်ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ၎င်းသည် နယူးယောက်တွင် နေထိုင်ပြီး ရက်ရှိဗားတွင် ပညာသင်ကြားခဲ့သော်လည်း ဂျူးရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းစဉ်လာကို ဆက်လက်လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် မြန်မာပြည်သို့ ပြန်လာခဲ့သည်။ ထိုရည်ရွယ်ချက်ကြောင့် ၂၀၀၆ ခုနှစ်တွင် သူသည် ဂျူးမြန်မာယဉ်ကျေးမှု ကို မြှင့်တင်ရန်အတွက် ရှုလွန်းခရီးသွားအေဂျင်စီကိုလည်း တည်ထောင်ခဲ့သည်။ ၎င်းနှင့်အတူ အခြားဂျူးလူမျိုးအချို့၏ ကျေးဇူးကြောင့် အသိုက်အဝိုင်းသည် အချိန်တိုအတွင်း နိုင်ငံတကာ၏ စိတ်ဝင်စားမှုကို ရရှိနိုင်ရန် လှုံ့ဆော်နိုင်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် မြန်မာဂျူးအသိုက်အဝန်းသည် ယူရို-အာရှ-ဂျူးကွန်ဂရက်နှင့် အခြားဂျူးအဖွဲ့အစည်းများ၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖြစ်လာခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် မီးလောင်တိုက်သွင်းခြင်း (ဟိုလိုကော့စ်) ဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို ကျောင်းသင်ရိုးညွှန်းတမ်းတွင် အနည်းအကျဉ်းသာ ဖော်ပြထားသော်လည်း မြန်မာသည် ၎င်း ဟိုလိုကော့စ်အကြောင်းအရာကို ကျောင်းစာတွင် ဖော်ပြသည့် တစ်ခုတည်းသော အရှေ့တောင်အာရှရှိ နိုင်ငံ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဂျူးအသိုက်အဝန်းသည် မြန်မာလူမျိုးများအကြား မတူညီကွဲပြားသော သမိုင်း အကြောင်းကို သိရှိနိုင်စေရန်အတွက် အစုလိုက်အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်ခြင်းဆိုင်ရာ ဟိုလိုကော့စ် အထိမ်းအမှတ် နှင့် ပညာပေးဟောပြောပွဲများ ကျင်းပခြင်းကို လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။

ဗမာဂျူးမိသားစု (ခရက်ဒစ်၊ ဆမ်မီ ဆာမြူရယ် ၏ မှတ်တမ်းစု)

ဆမ်မီ ဆာမြူရယ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ဂျပူးလူမျိုး အသိုင်းအဝိုင်းအား ဦးဆောင်သူ။
(ခရက်ဒစ်၊ ဆမ်မီ ဆာမြူရယ် ၏မှတ်တမ်းစု)

“နှစ်စဉ် ဇန်နဝါရီ ၂၇ ရက်နေ့တိုင်း မီးလောင်တိုက်သွင်းခြင်း ဟိုလိုကော့စ် နေ့ အထိမ်းအမှတ်ပွဲတွေကို ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်နဲ့ တခြားတက္ကသိုလ်များ မှ ကျောင်းသား ၃၀၀ ကနေ ၄၀၀ လောက်အထိ ဖိတ်ခေါ် ပြုကျင်းပတယ်။ ကျွန်တော်တို့က ကျောင်းသားတွေ ကို ဂျပူးဘုရားကျောင်းအားခေါ် ပြုပြီး တော့ ဂျပူးအယူဝါဒများအားရှင်းပြပေးပါတယ်။ ထို့အတူဘဲ အနီးအနားရှိ ဘုရားကျောင်း၊ ဘုန်းကြီးကျောင်း နှင့် ဗလီများသို့ ခေါ်ဆောင် ပြသပေးတယ်။ ကျောင်းသားအများစုရဲ့ ပထမဦးဆုံး အကြိမ်ဖြစ် တာများတယ်။”
ဟုဂျပူးအသိုက်အဝန်း၏ခေါင်းဆောင် ဆမ်မီဆာမြူရယ်ကရှင်းပြသည်။

နိုင်ငံတော်အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ် အောင်ဆန်းစုကြည်၏နေအိမ်၌ကျင်းပသော ဘာသာပေါင်းစုံအခမ်းအနား။

ရန်ကုန် စီနီဂေါ၊ ဂျပူးဘုရားကျောင်းရှိ ဧည့်သည်တော်များ။ (ခရက်ဒစ်၊ ဆမ်မီ ဆာမြူရယ် ၏မှတ်တမ်းစု)

ရန်ကုန် စီနီဂေါ၊ ဂျူးဘုရားကျောင်းရှိ ဧည့်သည်တော်များ။ (ခရက်ဒစ်၊ ဆမ်မီ ဆာမြူရယ် ၏မှတ်တမ်းစု)

“ကျွန်တော်တို့ နှစ်စဉ်ကျင်းပတဲ့ ကမ်ပိန်းဟာ မီးလောင်တိုက်သွင်းခြင်း ဟိုလိုကော့စ် တစ်ခုတည်း နဲ့ ပတ်သက်တာ မဟုတ်ဘဲ လက်ရှိဖြစ်ပေါ်နေသည့် နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခံနေရသော မြန်မာနိုင်ငံမှ တိုင်းရင်းသား လူနည်းစုတွေကို အာရုံစိုက်စေချင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ကသူတို့ကိုယ်စား ပြောပြဖော်ဆောင်နေခြင်းဘဲ”
 ဟုဂျူးအသိုက်အဝန်း၏ခေါင်းဆောင် ဆမ်မီဆာမြူရယ်က ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

၂၀၁၇ခုနှစ်တွင် ပုပ်ရဟန်းမင်းကြီး ဖရန်စစ်စ် မြန်မာနိုင်ငံသို့လာရောက်လည်ပတ်စဉ်ကာလ အတွင်း ဆမ်မီ ဆာမြူရယ် နှင့် တွေ့ရှိပုံ။ (ခရက်ဒစ်၊ ဆမ်မီ ဆာမြူရယ်)

ဝေဖန်ပိုင်းခြားတွေးခေါ်မှုဆိုင်ရာမေးခွန်းများ

- ၁။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ လူမျိုးအနည်းစုနှင့်ပတ်သက်၍ လက်ရှိအသိပညာနှင့် လူထုဟောပြောချက်မှ အဘယ်အရာများ လိုအပ်နေသနည်း။
- ၂။ မြန်မာပြည်တွင် ဗဟုဝါဒ၊ စိတ်သဘောထား ပွင့်လင်းပြီး သည်းခံနိုင်သော လူ့အဖွဲ့အစည်းကို ဖန်တီးနိုင်ရန်အတွက် ဂျူးလူမျိုးတို့၏ အမွေအနှစ်ကို မည်သို့အသုံးချနိုင်မည်နည်း။
- ၃။ မြန်မာနိုင်ငံမှာ ရိုဟင်ဂျာတွေအပေါ် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုတွေအကြောင်း လေ့လာရာတွင် ဟိုလိုကော့စ်အတွေ့အကြုံမှ ဘယ်လိုဆက်စပ်လုပ်ဆောင်နိုင်မည်နည်း။

မြန်မာနိုင်ငံအနှံ့ ပြုလုပ်သော ဝီရမန်းဘား ကမ်ပိန်း (WeRemember Campaign) ။
(ခရက်ဒစ်၊ ဆမ်မီ ဆာမြူရယ် ၏မှတ်တမ်းစု)

၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန် စီနီဂေါ ဂျူးဘုရားကျောင်း၌ကျင်းပသော ဟာနုကာမီးထွန်းပွဲတော်။
(ခရက်ဒစ် ဆမ်မီ ဆာမြူရယ် ၏မှတ်တမ်းစု)

ပထမအကြိမ်ဂျပူးပြပွဲကို ရန်ကုန်မြို့ရှိ ဂျပူးဘုရားရှိခိုးကြောင်းတွင်ကျင်းပခဲ့သည်။ လူ၊ စာအုပ်၊ မြေ၊ သန့်ရှင်းသောမြေနှင့် ဂျပူးလူမျိုးများ၏ နှစ်ပေါင်း ၃၅၀၀ ဆက်ဆံရေး (မိုဗြမ်း၊ ဆာမီဆာမြူရယ်၏စုစည်းမှု)

ပြည်တွင်းခုခံမှုများ

မြန်မာနိုင်ငံမှာ စိတ်ဝင်စားစရာ အကောင်းဆုံး လူ့အခွင့်အရေး အသိပညာပေး လှုပ်ရှားမှုတွေထဲမှ ထင်ရှားသည့် တခုသည် နှင်းဆီဖြူကမ်ပိန်း "White Rose Campaign" ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ဘာသာပေါင်းစုံ သဟဇာတဖြစ်မှုနဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးကို ဖြန့်ကျက်ပြီး ရိုဟင်ဂျာတွေ အပါအဝင် မွတ်စလင် လူနည်းစုတွေနဲ့ စည်းလုံးညီညွတ်မှုကို ပြသစေရန် ရည်ရွယ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဗလီများအနီးတွင် နှင်းဆီဖြူများ ကို ဗုဒ္ဓဘာသာ ဝင်များက မွတ်ဆလင်များထံ ပေးပြီး ဆုတောင်းပေးကြသည်။ ၂၀၁၉ခုနှစ် မေလ ၁၄ ရက်မှ ၁၅ ရက်အထိ ရန်ကုန်မြို့ တောင်ဒဂုံမြို့နယ်ရှိ မွတ်စလင်နယ်မြေ ၃ နေရာတွင် အမျိုးဘာသာရေး ဆန်သော ဗုဒ္ဓဘာသာ ဘုန်းကြီးအချို့ ဦးဆောင်ပြီး ယာယီဆုတောင်းပွဲများကို ပိတ်ပစ်ကြသည်။ ၎င်းနောက် မကြာမီတွင် ဘာသာပေါင်းစုံ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများက နှင်းဆီဖြူလှုပ်ရှားမှုကို စတင်ခဲ့ကြသည်။ နှင်းဆီဖြူ လှုပ်ရှားမှုကို ဗုဒ္ဓဘာသာ ဆရာတော်ဖြစ်သော အရှင်စိန္တိတ နှင့် အခြားဘာသာရေး ခေါင်းဆောင် များမှ အစပြု လှုပ်ရှား ခဲ့ကြသည်။ ရန်ကုန်မြို့တွင် စတင်လုပ်ဆောင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပြီး စစ်ကိုင်း၊ မော်လမြိုင်၊ မန္တလေး၊ ပဲခူး၊ နေပြည်တော် နှင့် ပြည်မြို့များသို့ လျင်မြန်စွာ ပျံ့နှံ့ခဲ့ပါသည်။

"Synergy - Social Harmony Organization" ၏တည်ထောင်သူ အမှုဆောင် ဒါရိုက်တာ သက်ဆွေဝင်း က ကမ်ပိန်းအကြောင်း ပြောပြခဲ့ သည်။ https://zoom.us/rec/play/8Y4e8jrUjJw6YW9WKUhfW6VSbS2sU2tqCaN9ZwMxUUQP_KxmSwibG52gMvDApmCg03R5qG1D8uhk2rmg.PJssDIeqrqLjLNZx?autoplay=true&startTime=1644935493000

မြန်မာနိုင်ငံမှ ခေတ်ပြိုင် နှင်းဆီဖြူ လှုပ်ရှားမှုသည် ၁၉၄၂ ခုနှစ်တွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့သော နာဇီကျောင်းသား ဆန့်ကျင်ရေး အဖွဲ့ White Rose ၏ သင်္ကေတအားနမူနာယူလှုံ့ဆော်ခဲ့သည်။ ၎င်းမြေအောက် လှုပ်ရှားမှုသည် ဂျာမနီရှိ နာဇီအစိုးရကို ဆန့်ကျင်သည့် နည်းလမ်းအဖြစ် အကြမ်းမဖက် တော်လှန်ရေးကို မြှင့်တင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

နှင်းဆီဖြူလှုပ်ရှားမှုကို ရန်ကုန်မြို့နှင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ အခြားမြို့များတွင် ပြုလုပ်ခဲ့ပုံ (ခရက်ဒစ်၊ သက်ဆွေဝင်း၏မှတ်တမ်းစု)

ဂျာမန်နှင့်ဆီဖြူအဖွဲ့များထဲမှ

- ▶ နာဇီအစိုးရကို တွန်းလှန်ရာမှာ ဂျာမန်တွေ ပူးပေါင်းပါဝင်ဖို့ အားပေးခြင်းဖြစ်သော လက်ကမ်း စာစောင်များရေးသား ရိုက်နှိပ်ခဲ့သည်။
- ▶ ဖုန်းစာအုပ်၊ တက္ကသိုလ်များနှင့် အခြားနေရာများမှ ကျပန်းရွေးချယ်ထားသော လိပ်စာများသို့ လက်ကမ်းစာစောင် များ ဖြန့်ဝေခြင်း
- ▶ မြူးနစ်မြို့အနံ့မှ နံရံများတွင် “ဟစ်တလာကျရှုံးရေး” နှင့် “လွတ်လပ်မှု” အစရှိသော ဂရပ်ဖစ်တီ ရေးသားခဲ့ကြသည်။

ဤဇာတ်လမ်းသည် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် အခြားသောဒေသများတွင် ခေတ်ပြိုင်အကိုးအကားများဖြင့် မီးလောင်တိုက်သွင်းခြင်း ဟိုလိုကော့စ်အား စတင် သင်ကြားရန် စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းသည့် အချက်တစ်ခုဖြစ်လာနိုင်သည်။

နှင်းဆီဖြူ နာဇီဆန့်ကျင်ရေး ကျောင်းသားများ လှုပ်ရှားမှု အကြောင်း ပိုမို လေ့လာရန်။

<https://encyclopedia.ushmm.org/content/en/article/white-rose>

သက်ဆွေဝင်းသည်၎င်း၏မိသားစုဝင်များနှင့်အတူ ရန်ကုန်မြို့ရှိ အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များအား ပန်းများ ပေးအပ်ပုံ။ (ခရက်ဒစ်၊ သက်ဆွေဝင်း၏မှတ်တမ်းစု)

ဝေဖန်ပိုင်းခြားတွေးခေါ်မှုဆိုင်ရာမေးခွန်းများ

၁။ ယနေ့ လူနည်းစုတိုင်းရင်းသားများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုနှင့် မုန်းတီးမှုကို ဆန့်ကျင်ရန်အတွက် နည်းလမ်းများနှင့် ကိရိယာများသည် အဘယ်နည်း။

၂။ ဂျာမနီနိုင်ငံမှ နှင်းဆီဖြူတော်လှန်ရေးအဖွဲ့သည် ယနေ့မြန်မာနိုင်ငံနှင့် အခြားနိုင်ငံများမှ လူငယ်များအတွက် ယခုအချိန်ထိ စံနမူနာအဖြစ် အဘယ်ကြောင့် ရုပ်တည်နိုင်သနည်း။

Heinrich Boell Stiftung Cambodia ၏ ဒါရိုက်တာ Ali Al-Nasani သည် ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုးများအား နှင်းဆီဖြူလှုပ်ရှားမှုဇာတ်လမ်းကို ၂၀၁၉ခုနှစ်တွင် မျှဝေခဲ့သည်။ (မှီငြမ်း၊ | NEVER AGAIN အသင်းအဖွဲ့)

Asia Light (အေးရှားလိုက်ဆရာတော်) ဆရာတော်အရှင်ဘဒ္ဒန္တ စိန္တိတ မှ KAICIID ၏အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး ဖိုင်ဆယ်ဘင်မူအာမား (H.E Faisal Bin Muaammar) နှင့် အကြီးတန်းအကြံပေးပါမောက္ခ မိုဟာမက်အာဘူနီမာ (Mohammed Abu-Nimer) အား နှင်းဆီဖြူများ ပေးအပ်ပုံ။ (ခရက်ဒစ်၊ နှင်းဆီဖြူဖေ့စဘုတ်အဖွဲ့)

၂၀၁၉ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံရှိ ရိုဟင်ဂျာဒုက္ခသည်ကလေးများနှင့်အတူ မြန်မာနှင့်ဆီဖြူလှုပ်ရှားမှု တီရှပ်ကို ဝတ်ဆင်ထားသည့် ရာဖယ်ပန်ကော့ဖ်စကီ (Rafal Pankowski) (မှီငြမ်း၊ | NEVER AGAIN အသင်းအဖွဲ့)

 Back to the Table of contents

နိုင်ငံအလိက်အချက်အလက် များ (ကိုယ်ရေးအကျဉ်းများ)

ထိုင်းနိုင်ငံ

ထိုင်း - မြန်မာ မီးရထားစင်တာသည် အရှေ့တောင်အာရှရှိ ယခင်စစ်သုန့်ပန်းများ(ထိုင်း - မြန်မာ မီးရထားဖောက်လုပ်သူအများစု) ၏ ဘာသာရပ်ကိုသုတေသနပြုရာတွင်ပါဝင်သည်။
(မှီငြမ်း ၊ ထိုင်း - မြန်မာ မီးရထားစင်တာ)

၁။ နောက်ခံဖြစ်ရပ် နှင့် အကြောင်းအရာ

ထိုင်းနိုင်ငံ၏ ခေတ်သစ်သမိုင်းကြောင်းနှင့် အစုလိုက်အပြုံလိုက် အကြမ်းဖက်မှုများ၏ အခြေခံအကြောင်းအရာ အချက်အလက်များ

ထိုင်းနိုင်ငံသည် အရှေ့တောင်အာရှ၌ ကိုလိုနီပြုခြင်းမခံခဲ့ရဖူးသည့် တစ်ခုတည်းသောနိုင်ငံ ဖြစ်သည်။ ယင်းနိုင်ငံအနေဖြင့် ၎င်း၏ သက်ဦးစံပိုင် ဘုရင်စနစ်ကို ၁၉၃၂ ခုနှစ်တွင် ဖျက်သိမ်းခဲ့သည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ယနေ့ထိ 'ထိုင်းနိုင်ငံ' ဟု ဝေဖန်ခံရပြီး ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေ နှစ်ဆယ်၊ အာဏာသိမ်းမှု ဆယ်နှစ်ကြိမ် နှင့် စစ်အုပ်ချုပ်ရေးသက်တမ်း ၃၄ နှစ် ရှိခဲ့ပြီ ဖြစ်သည်။¹

အဆိုပါဖြစ်ရပ်များဖြင့် စစ်တပ်သည် ထိုင်းနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေးအစပျိုးမှု၏ အဓိကအစိတ်အပိုင်း တစ်ခုအဖြစ် နေရာယူထားခဲ့ပါသည်။ အကြမ်းဖက် ဖြစ်ရပ်များမှာ ဒီမိုကရေစီနှင့် လူ့အခွင့်အရေးအတွက် ပြည်သူများ၏ ဆန္ဒထုတ်ဖော်မှုများအပေါ် အာဏာပိုင်များ၏ ဆန့်ကျင်မှုများနှင့် ဆက်စပ်နေခဲ့သည်။ ဆန္ဒထုတ်ဖော်မှုများနှင့် ယင်းတို့၏ အမွေအနှစ်များကို ထိုင်းလူထုဟောပြောပွဲများတွင် ဆွေးနွေးငြင်းခုံကြလေ့ရှိကြသည်။ ယင်းအကြောင်းအရာများ၌ အောက်ပါတို့ပါဝင်သည်-

▶ ၁၉၇၃ ခုနှစ် ကျောင်းသားသပိတ်များက စစ်အစိုးရနှုတ်ထွက်ရေးနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေသစ် ထွက်ပေါ်ရေးကို တောင်းဆိုခဲ့သည်။ အစိုးရက ဆန္ဒထုတ်ဖော်မှုများကို သေနတ်ဖြင့်ပစ်ရန် စစ်တပ်အား အမိန့်ပေးခဲ့သည်။ စုစုပေါင်းအနေဖြင့် ဆန္ဒထုတ်ဖော်သူ ခုနစ်ဆယ်ခုနှစ်ဦး သေဆုံးခဲ့ပြီး ရှစ်ဆယ်ဦးဒဏ်ရာ ရရှိခဲ့သည်။ ၁၉၇၄ ခုနှစ်၌ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသစ် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီး စစ်အာဏာရှင်စနစ် ကျဆုံးခဲ့သည်။

▶ ပြည်နှင့်ဒဏ်ခံ စစ်အာဏာရှင်ဟောင်း သန့်ခင်သီခင်ကျောန် **Thanom Kittikachorn**၊ ပြည်တော်ပြန်ဝင်လာခြင်း အပေါ် ဆန့်ကျင်သည့် ဆန္ဒပြပွဲကြီး၏ နောက်ဆက်တွဲအနေဖြင့် ၁၉၇၆ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၆ ရက်နေ့တွင် သမ္မတတက္ကသိုလ် (Thammasat University) လူ့အစုလိုက်အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်မှုကြီး ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ဆန္ဒပြကျောင်းသားများအနေဖြင့် လက်ယာယိမ်းအကြမ်းဖက်အုပ်စု၏ တိုက်ခိုက်သတ်ဖြတ်မှုကို ခံခဲ့ရသည်။ ယင်း၏ရလဒ်အဖြစ် ကျောင်းသားအနည်းဆုံး လေးဆယ်ခြောက်ဦးအထိ အသက်ဆုံးရှုံးခဲ့ရပြီး အများစုမှာ ထိခိုက်ဒဏ်ရာများဖြင့် ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခံခဲ့ရသည်။ အဆိုပါ အကြမ်းဖက်ဖြစ်ရပ်အတွက် မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကိုမျှ တာဝန်ခံစေခြင်း(သို့မဟုတ်) အပြစ်ပေးခံရစေခြင်းမျိုး မရှိခဲ့ပေ။

▶ သွေးစွန်းသော မေ ၁၉၉၂- ဒီမိုကရေစီလိုလားသူများ၏ ဆန္ဒပြပွဲကြီးများအား အကြမ်းဖက်နှိမ်နင်းသော နောက်ထပ် ဥပမာတစ်ခုဖြစ်သည်။

▶ တောင်ဘက်စွန်းဒေသ ပဋိပက္ခ (The Deep South conflict) ထိုင်းနိုင်ငံသည် ဗုဒ္ဓဘာသာကြီးစိုးသော နိုင်ငံဖြစ်သည်။ နိုင်ငံနယ်နိမိတ်ကို ကျော်လွန်သည့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အများအပြားမှလည်း နားလည်လက်ခံထားသည့် အချက်ဖြစ်သည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ ထိုင်းနိုင်ငံရှိ လူမျိုးများသည် စုံလင်ကွဲပြားကြပြီး အမျိုးမျိုးသော မျိုးနွယ်စုများနှင့် တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများ- မုံ(Hmong)၊ ကရန်း(Karen)၊ မလေးမူစလင်(Muslim Malays) နှင့် အခြားသောအုပ်စုများ စသဖြင့် ပါဝင်ကြသည်။ မူစလင်လူမျိုးများသည် ထိုင်းနိုင်ငံ၏တောင်ဘက်ပိုင်း (တောင်ဘက်စွန်းဟု ခေါ်တွင်သောနေရာ) တွင် နေထိုင်ခဲ့ကြပြီး ယင်းသည် မလေးရှားနိုင်ငံတို့ ထိစပ်နေသော ပတာနီ(Pattani) ၊ ရာလာ(Yala) ၊ နာရာထီဝတ် (Narathiwat) ပြည်နယ်များ ဖြစ်သည်။ မူစလင်လူမျိုးများသည် အဆိုပါဒေသများ၌ နှစ်ပေါင်းရှည်ကြာစွာ နေထိုင်လာခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ တောင်ဘက်စွန်းဒေသ၏ ကာလကြာရှည်သော ပဋိပက္ခသည် အလွန်အကဲဆတ်ပြီး စိတ်ခံစားချက် ပြင်းထန်သော ဖြစ်ရပ်တစ်ခု ဖြစ်သည်။ ယင်းတွင် တိုင်းရင်းသားနှင့်ဘာသာရေးကွဲပြားမှုများအပြင်၊ ထိုင်းဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဖြစ်တည်မှုနှင့် အလားတူ ၎င်းတို့၏ကိုယ်ပိုင်ဖြစ်တည်မှုကို ထိန်းသိမ်းလိုသော မလေးမူစလင်လူမျိုးများနှင့် ထိုင်းဗုဒ္ဓဘာသာအုပ်ချုပ်မှုအကြား နိုင်ငံရေးပဋိပက္ခကဲ့သို့သော အစိတ်အပိုင်းများ ပါဝင်သည်။ ယင်းဒေသအနေဖြင့် တင်းမာမှုများ၊ အကြမ်းဖက်မှုနှင့် နိုင်ငံတော်ပုန်ကန်မှုများကို ကြုံတွေ့ ခဲ့ရသည်။ ၂၀၀၄ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် နာရာထီဝတ်ပြည်နယ်၊ သက်ဘိုင်ဒေသ၌ သက်ဘိုင် **Tak Bai Incident** ဖြစ်ရပ် ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ မူစလင်ဦးရေ ၁,၅၀၀ ခန့်သည် ၎င်းတို့ လူမျိုးအား ထိန်းသိမ်းဖမ်းဆီးထားမှုအပေါ် ဆန့်ကျင်ဆန္ဒပြခဲ့ကြသည်။ ဆန္ဒပြလှုပ်ရှားမှုများကို ကျောက်တုံးများဖြင့် ပစ်ခတ်မှုအား သေနတ်ပစ်ဖောက်၍ ပြန်လည်တုံ့ပြန်မှုကြောင့် ဆန္ဒပြမှုသည် အထိကရုန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ရှစ်ဆယ်ငါးဦးသော မူစလင်များနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များသည် စစ်အခြေစိုက်စခန်းသို့ ပို့ဆောင်ရာလမ်းခရီး၌ အသက်ရှူကျပ်မှုနှင့် ထိခိုက်ဒဏ်ရာများကြောင့် သေဆုံးခဲ့ကြသည်။ ယခုတစ်ဖန် အကြမ်းဖက်ဖြစ်ရပ်အတွက်လည်း မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကိုမျှ တာဝန်ခံစေခြင်းမျိုး မရှိချေ။

ဝေဖန်ပိုင်းခြားတွေးခေါ်မှုဆိုင်ရာ မေးခွန်းများ

- ၁။ အတိတ်မှ စစ်အစိုးရအုပ်ချုပ်မှု အတွေ့အကြုံသည် လူမျိုးစုများအကြား ငြိမ်းချမ်းရေးဆိုင်ရာ ထိုင်းနိုင်ငံ၏တိုးတက်မှုအပေါ် မည်ကဲ့သို့သက်ရောက်မှု ဖြစ်နိုင်ပါသနည်း။
- ၂။ အမျိုးသား ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးအတွက် ယခင်က လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများအတွက် တာဝန်ခံမှုရှိရန် လိုအပ်ပါသလား။

1 ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၃ ရက်နေ့တွင် သတ်မှတ်ခဲ့သော အာရှတိုက်ရှိ ပဋိပက္ခနှင့် အကမ်းဖက်မှု အခြေအနေ <https://asiafoundation.org/wp-content/uploads/2017/10/Thailand-StateofConflictandViolence.pdf>

Massacre of 6 October, 1976 Memorial
at Thammasat University, Bangkok.
(Credit: Wikimedia Commons)

သမိုင်းကြောင်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်ဖြစ်သော အောက်မေ့ဖွယ်ရာ အဓိကအစိတ်အပိုင်းများ

အောက်တိုဘာ ၆ ရက်နေ့ပြတိုက်စီမံကိန်း - မှတ်တမ်းမှတ်ရာ၊ မော်ကွန်းတိုက်များ ကဲ့သို့သော အောက်မေ့ဖွယ်ဖြစ်ရပ်များအား ဆွေးနွေးငြင်းခုံခြင်း ဆိုင်ရာ အစိုးရမဟုတ်သော စီမံကိန်း အတော် များများကို ထိုင်းနိုင်ငံတွင် တွေ့ရှိနိုင်သည်။ ယင်းစီမံကိန်းကို ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် စတင်ခဲ့ပြီး သမ္မဆက် တက္ကသိုလ်(Thammasat University) တွင် ခင်းကျင်းပြသသည့် ပြခန်းတစ်ခုလည်း ပါဝင်သည်။ ဓာတ်ပုံများနှင့် အသံဖိုင်များမှတစ်ဆင့် ၁၉၇၆ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၆ ရက်နေ့ ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် အကြောင်းအရာကို ယင်းဖြစ်ရပ်အား ကိုယ်တိုင်မြင်တွေ့ခဲ့ရသော နိုင်ငံတော်အကြမ်းဖက်မှု သားကောင်တစ်ဦးချင်းစီ အဓိကအားဖြင့် ကျောင်းသားများ၏ ရှုထောင့်မှ ပုံဖော်ထားသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံ၏ ပစ္စုပ္ပန်နှင့်အတိတ်ကာလမှ အရေးကြီး သည့်အကြောင်းအရာများကို ထင်ဟပ်မှုနှင့် ဆွေးနွေးမှုများပြုလုပ်ရန်အတွက် လုံခြုံသောနေရာတစ်ခုလည်း ဖြစ်သည်။ ပြပွဲ၌ ဆွေးနွေးမှုများ၊ ရုပ်ရှင်ပြပွဲများ၊ သရုပ်ပြဖျော်ဖြေမှုများနှင့် [Rap Against Dictatorship](#) နှင့် the Commoner Band တို့၏ ဂီတဖျော်ဖြေမှုများ ပါဝင်သည်။

▶ အောက်တိုဘာ ၆ ရက်နေ့ ပြတိုက်စီမံကိန်း နှင့် ပြပွဲအကြောင်းအား ပိုမိုဖတ်ရှုရန်နှင့် နောက်ထပ်ဓာတ်ပုံများကြည့်ရှု ရန်- သမ္မဆက်တက္ကသိုလ် လူ့အစုလိုက်အပြုလိုက်သတ်ဖြတ်မှု အောက်မေ့ခြင်း [Thammasat University massacre remembered](#).

▶ ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့တွင် NEVER AGAIN Association မှ စီစဉ်သောစာတမ်းဖတ်ပွဲ၌ အောက်တိုဘာ ၆ ရက်နေ့ ပြတိုက်စီမံကိန်းအကြောင်း Patporn (Aor) Phoothong ၏တင်ပြမှု [presentation](#) (ထိုင်းဘာသာဖြင့်)ကို ကြည့်ရှုရန်။ Patporn Phoothong သည် အတိတ်ကာလနိုင်ငံရေးအကြမ်းဖက်မှုများနှင့် လက်ရှိ အကြမ်းဖက် ပဋိပက္ခများ၏ ပြတိုက်များနှင့် မော်ကွန်းတိုက်များအား အဓိကလေ့လာနေသူ သုတေသီ တစ်ဦးဖြစ်သည့် အပြင် စီမံကိန်းခေါင်းဆောင်များထဲမှ တစ်ဦးဖြစ်သည်။

အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုအနေဖြင့် ပဋိပက္ခကို ကိုယ်စားပြုသော အထူးသဖြင့် သက်ဘိုင် [Tak Bai Incident](#), ဖြစ်ရပ်မျိုးကဲ့သို့သောနေရာ၌ လူမှုနိုင်ငံရေး အများပြည်သူဆိုင်ရာနေရာတစ်ခုအား တည်ဆောက်ရေး ကြိုးပမ်းမှုအဖြစ် တောင်ဘက်စွန်းပြတိုက်နှင့် မော်ကွန်းတိုက်များကို ဖန်တီးရန် ကြိုးစား နေခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းအဖွဲ့အစည်းသည် ထိုင်းနိုင်ငံတောင်ပိုင်းတွင် ပဋိပက္ခဒဏ်ခံစားနေရသော ဒေသခံအသိုက်အဝန်းများ အတွက် ဒီမိုကရေစီ အသွင်ကူးပြောင်းရေး၊ ပေါင်းစည်းရေးနှင့် အတူ ယှဉ်တွဲရေးတို့ကိုလည်း မြှင့်တင်ဖော်ဆောင်ပေးသည်။

ဝေဖန်ပိုင်းခြားတွေးခေါ်မှုဆိုင်ရာ မေးခွန်းများ

- ၁။ အတိတ်မှ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှု အောက်မေ့ပွဲများသည် ခေတ်ပြိုင်ဒီမိုကရက်တစ် ယဉ်ကျေးမှုအပေါ် မည်ကဲ့သို့ အထောက်အကူပြုသနည်း။
- ၂။ နှစ်နာသူများ၏ပိုင်ဆိုင်မှုပစ္စည်းများသည် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများကို ငြင်းဆိုခြင်းနှင့် အမှန်တရားကို ပုံဖျက်ခြင်းများ ကို တန်ပြန်ရာ၌ မည်မျှအရေးပါသနည်း။

၁၉၇၆ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာ ၆ ရက်နေ့ပြတိုက်သို့ အလည်အပတ်ခရီးစဉ်။ (မိုငြမ်း ၊ အောက်တိုဘာ ၆ ရက်နေ့ ပြတိုက်စီမံကိန်း မှတ်တမ်းစု)

'ဂိတ်တံခါးနီ' (Red Gate) သက်သေ။ ၁၉၇၆ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့၌ သေဆုံးသူ နှစ်ဦးကို ဂိတ်တံခါး၌ ဆွဲကြိုးချရက်သားမြင်တွေ့ခဲ့ပုံ၊ ယင်းဖြစ်ရပ်မတိုင်မီ အဆိုပါသူများ သည် စစ်အာဏာရှင်ပြည်တော်ပြန်လာမှုကို ဆန္ဒပြသည့်ပုစတာများ ဖြန့်ဝေခဲ့။ (မိုငြမ်း ၊ အောက်တိုဘာ ၆ ရက်နေ့ ပြတိုက်စီမံကိန်း မှတ်တမ်းစု)

စာရေးသူများအနေဖြင့် ချဲ့ထွင်ထားသောသရုပ်မှန်နည်းပညာဖြင့် အဖြစ်အပျက်များကို ပြသနေပုံ။ (မိုငြမ်း ၊ အောက်တိုဘာ ၆ ရက်နေ့ ပြတိုက်စီမံကိန်း မှတ်တမ်းစု)

နှစ်နာသူများ၏ ပိုင်ဆိုင်မှုပစ္စည်းများ (မိုငြမ်း ၊ အောက်တိုဘာ ၆ ရက်နေ့ ပြတိုက်စီမံကိန်း မှတ်တမ်းစု)

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း ထိုင်းနိုင်ငံ၏ အခန်းကဏ္ဍ၊ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အမှတ်တရ၊ မည်သို့သောပုံစံများဖြင့် တည်ရှိသနည်း။

ထိုင်းနိုင်ငံ (၁၉၃၉ ခုနှစ်အထိ စီယမ်(Siam)ဟု သိခဲ့ကြသည်) သည် ဂျပန်စစ်တပ်များ ဝင်ရောက်ကျူးကျော်ခင်းခံရသည့် ၁၉၄၁ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၈ ရက်နေ့ မတိုင်ခင်ထိ ကြီးကြပ်ခံရခဲ့ရုံသာမက အနည်းငယ် ခုခံခဲ့ပုံကြောက် ဂျပန်နှင့် မဟာမိတ်ဖွဲ့ခဲ့ပြီး ၎င်း၏ ကြံ့ခိုင်ရာစသော ရုပ်သေးနိုင်ငံတစ်ခု ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ၁၉၄၅ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၅ ရက်နေ့၌ ထိုင်းနိုင်ငံသည် မဟာမိတ်နိုင်ငံများအပေါ် စစ်ကင်းရှင်းခဲ့သည်။

ထိုင်းနိုင်ငံ၏သမိုင်းစာအုပ်များ၌ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကို ဖော်ပြခဲ့ပြီး၊ အထိမ်းအမှတ်ကျောက်တိုင် အများအပြား စိုက်ထူထားရှိသော်လည်း လူထု ဟောပြောပွဲများတွင် သိသိသာသာ မှေးမှိန်စေခဲ့သည်။ စစ်အတွင်း ထိုင်းနိုင်ငံပါဝင်မှု၏ သမိုင်းဆိုင်ရာ အမှတ်တရများနှင့် ကဏ္ဍအများအပြားကို နှုတ်ဆိုနေခဲ့ပြီး၊ လူထုသို့ချစ်ခြင်းများ၊ ငြင်းခုံဆွေးနွေးခြင်းများလည်း ပြုလုပ်လေ့မရှိချေ။ ယင်းသို့သော အကြောင်းအရာများတွင် စစ်အတွင်း၌ ထိုင်းနိုင်ငံအနေဖြင့် ဂျပန်ဘက်မှ ပါဝင်ပံ့ပိုးခဲ့ခြင်းနှင့် ဘန်ကောက်မြို့အား မဟာမိတ်များမှ ဗုံးကြဲခဲ့ခြင်း စသည့်အကြောင်းအရာများလည်း ပါဝင် သည်။ တရားဝင် ထုတ်ပြန်ချက်အရ စစ်အတွင်း ထိုင်းနိုင်ငံအနေဖြင့် ဂျပန်ဘက်မှ ပါဝင်ပံ့ပိုးခဲ့ခြင်း ဖြစ်ရပ်အပေါ် လက်တွေ့ကျသော အကြောင်းပြ ချက်များပေးကာ မျှတစေခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံနှင့်နယ်နိမိတ်ချင်းထိစပ်နေသော ထိုင်းနိုင်ငံအနောက်ပိုင်းရှိ **ကန်ချာပူရီ (Kanchanaburi)** သည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း ပြောစမှတ် တွင်စရာဖြစ်ရပ်များ ရှိခဲ့သောနေရာဖြစ်ပြီး လူအမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု ပညာပေးအနေဖြင့်ရော ထိုင်းနိုင်ငံနှင့် အရှေ့တောင်အာရှ၏ သမိုင်းဝင် အမှတ်တရ အနေဖြင့်ပါ မကြာခဏ ကိုးကားဖော်ပြလေ့ရှိသည်။ အဆိုပါ သမိုင်းဝင်နေရာများတွင် ခွယ်မြစ်(River Kwai) ကူးတံတား၊ ၁၉၄၄ ခုနှစ် ဂျပန်နိုင်ငံသားများ အမှတ်တရနှင့် မဟာမိတ်စစ်သင်္ချိုင်းတို့ ပါဝင်သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်၏အခန်းကဏ္ဍကို ပြန်ပြောင်းအောက်မေ့ရေးနှင့် တင်ပြ ရေးတို့အတွက် ပြတိုက်များလည်း အများအပြားရှိကြသည်။ ယင်းအနက် အထူးအာရုံစိုက်သင့်သောပြတိုက် (၂)ခုမှာ : **ငရဲမီး မီးရထားလမ်း အထိမ်းအမှတ် ပြတိုက်(Hell Fire Pass Memorial Museum) နှင့် ထိုင်း-မြန်မာ မီးရထားလမ်းစင်တာ (Thai-Burma Railway Centre)**တို့ဖြစ်သည်။

၄၁၅ ကီလိုမီတာ ရှည်လျားသော ထိုင်း-မြန်မာ မီးရထားလမ်းတည်ဆောက်ရေးအတွက် ဂျပန်စစ်တပ်မှ အဓမ္မစေခိုင်းခံခဲ့ရသည့် ဩစတြေးလျ နိုင်ငံသားများနှင့် မဟာမိတ်စစ်သို့ပန်းများ (Allied Prisoners of War -PoWs) အား အမှတ်ရအောက်မေ့ဖွယ်အဖြစ် ငရဲမီး မီးရထားလမ်း အထိမ်းအမှတ် ပြတိုက်(Hell Fire Pass Memorial Museum) ကို စတင်တည်ထောင်ခဲ့သည်။ ယင်းမီးရထားလမ်းသည် စစ်အတွင်း ဂျပန် နိုင်ငံသားများကို ထောက်ပံ့ပြုလုပ်နိုင်ရန် အဓိကဆက်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်း ဖြစ်ခဲ့သည်။ အောက်မေ့ဖွယ်ပြတိုက်အတွက် ဩစတြေးလျအစိုးရ မှ အကုန်အကျခံ၍ ပံ့ပိုးကူညီပေးခဲ့သည်။

၁၉၄၁ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ၌ ထိုင်းနိုင်ငံကို ကျူးကျော်လာသော ဂျပန်များအား ထိုင်းစစ်သား လူငယ်များမှတော်လှန်ခဲ့သည့် အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် စိုက်ထူထားသော ကျောက်တိုင်၊ ချွန်ဖွန်(Chumphon) မြို့အနီး။ (မိုဠ်မင်း ၊ ဝီကီမီဒီယာ ကွန်မွန်းစ်)

ထိုင်း-မြန်မာ မီးရထားလမ်းစင်တာသည်လည်း သုတေသနရှာဖွေရေးလုပ်ငန်းတွင် ပါဝင်ခဲ့ပြီး အရှေ့တောင်အာရှမှ မဟာမိတ်စစ်သုံးပစ္စည်းဟောင်း (အဓိကအားဖြင့် ထိုင်း-မြန်မာ မီးရထားလမ်းကို တည်ဆောက်ခဲ့သူများ) ၁၀၆,၀၀၀ ဦး၏ ကိုယ်ရေးအချက်အလက်များကို စုစည်းခဲ့ထွင်နိုင်ခဲ့သည်။ ယင်းပြတိုက်သည် ၂၀၀၃ ခုနှစ်တွင် စတင်ဖွင့်လှစ်သော ပုဂ္ဂလိကပိုင်ပြတိုက်ဖြစ်ပြီး အချက်အလက်နှင့်သုတေသန အဆောက်အအုံဖြစ်သည်။ ပြတိုက်တွင်းရှိ ပြခန်းခေါင်းစဉ်များနှင့် အချက်အလက်များ အားလုံးကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာနှင့် ထိုင်းဘာသာများဖြင့် တင်ပြထားသည်။ ပြတိုက်သို့လာရောက်သော ကလေးသူငယ်များအနေဖြင့် ထိုင်းအစိုးရကျောင်းသားများဖြစ်ပါက ဝင်ကြေးအခမဲ့ဖြင့် ကြည့်ရှုခွင့်ပြုထားသည်။ ပြတိုက်တည်နေရာမှာ မီးရထားလမ်းနှင့် ၂၀၀ မီတာအကွာရှိပြီး ကပ်ရပ်သီချိုင်းနှင့် မီတာ ၁၀၀ အကွာတွင် ရှိသည်။ ပြခန်းသည် နှစ်နာသူများနှင့် ၎င်းတို့၏ရုထောင့်အမြင်များကို အလေးထားဖော်ပြထားသည်။ ၎င်းတို့ အလုပ်အခြေအနေ၏ ဆိုးရွားလှသော အခြေအနေများ (ရောဂါဘေး၊ ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးမှု၊ ဆိုးရွားသော မိလ္လာစနစ်၊ နေရာထိုင်ခင်း ရှားပါးမှု၊ အလုပ်အလွန်အကျွံစေခိုင်းခံရမှု နှင့် ပင်ပန်းနွမ်းနယ်မှု)နှင့် ၎င်းတို့ကြုံတွေ့ခံစားရသော ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများကို ဖော်ပြထားသည်။ သမိုင်းကြောင်းအား သေချာစွာ မှတ်တမ်းတင်ရယူထားခြင်းကိုလည်း ထင်ဟပ်ပြနေသည်။ ပြတိုက်တွင် လက်ရှိ လုပ်ကိုင်နေကြသူအများစုမှာလည်း အဆိုပါသမိုင်းကြောင်းနှင့်ဆက်စပ်နေသော မိသားစုဝင်များ ဖြစ်လေ့ရှိသည်။ ပြတိုက်၏လှုပ်ရှားမှုများကို သြစတြေးလျ၊ ဒတ်ချ်နှင့် ဗြိတိန်အစိုးရများက အားပေးထောက်ပံ့ကြသည်။ ၁၉၄၂ ခုနှစ် နှစ်လယ်ပိုင်းမှစ၍ ၁၉၄၅ ခုနှစ်၊ သြဂုတ်လအထိ ၁၃,၀၀၀ ဦးထက်ပိုသော ဗြိတိန်၊ ဒတ်ချ်၊ သြစတြေးလျနှင့် အမေရိကန် မဟာမိတ်စစ်သုံးပစ္စည်းများ ယင်းနေရာ၌ပင်အသက်ဆုံးရှုံးခဲ့ရသည်။ သို့ရာတွင် စင်တာ၏ဖော်ပြချက်အရ မြန်မာ၊ ဂျာဗားနှင့် မလေးရှားမှ အာရှသားစစ်သုံးပစ္စည်းများသည် လူ့အရေအတွက်အားဖြင့် ၂၄၀,၀၀၀ ခန့်၊ သေဆုံးသူ ၁၀၀,၀၀၀ ခန့် ရှိခဲ့ပြီး ထိခိုက်နစ်နာမှုအများဆုံးအုပ်စုဖြစ်ခဲ့သည်။ ပြခန်းနှင့် ပြင်ပ၌ အဆိုပါကဏ္ဍ နှင့်ပတ်သက်၍ အချက်အလက်အနည်းငယ်ခန့်ကိုသာ သိရှိရေးသားထားသည်။

ထိုင်း-မြန်မာ မီးရထားလမ်းသမိုင်းကဏ္ဍနှင့် ထိုင်း-မြန်မာ မီးရထားလမ်းစင်တာအကဏ္ဍအကျဉ်းချုပ်ဖတ်ရှုရန် - <http://www.tbrconline.com/history.htm>

ထိုင်း -မြန်မာ မီးရထားစင်တာသည် အရှေ့တောင်အာရှရှိ ယခင်စစ်သုံးပစ္စည်းများ(ထိုင်း -မြန်မာ မီးရထားဖောက်လုပ်သူအများစု) ၏ ဘာသာရပ်ကိုသုတေသနပြုရာတွင်ပါဝင်သည်။ (မိုဠိမ်း၊ ထိုင်း -မြန်မာ မီးရထားစင်တာ)

ပြခန်း၏ အစပိုင်း (မိုဠိမ်း၊ ထိုင်း-မြန်မာ မီးရထားလမ်းစင်တာ)

မီးရထားလမ်းဆောက်လုပ်မှုတွင် သေဆုံးမှုပြခန်းနှင့် စတေးခံလူသားများ အကျဉ်းချုပ်(မိုဠိမ်း၊ ထိုင်း-မြန်မာ မီးရထားလမ်းစင်တာ)

ဗရိတာ စရီရာတနာ (Verita Sriratana) သည် ကန်ချနာပူရီတွင် တည်ရှိသော တတိယမြောက် ပြတိုက်ဖြစ်သည့် ကျောက်မျက်ရတနာ စွန့်ဦးလုပ်ငန်း ရှင် အာရန် ချန်စီရီ(Aran Chansiri) မှ ၁၉၉၅ ခုနှစ်တွင် တည်ထောင်ခဲ့သော ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အနုပညာပြခန်းနှင့် စစ်ပြတိုက်အကြောင်းကို ရေးသား ခဲ့သည်။ ယင်းပြတိုက်နှင့် ပတ်သက်၍ ဟစ်တလာ၏ပုံရိပ်ကို ချီးမြှောက်၍ ပြတိုက်သဖွယ် ဖန်တီးရန်ကြိုးပမ်းမှုများအပေါ် ဝေဖန်ထောက်ပြမှုအချို့ ပြုလုပ်ခဲ့သည် (သူမ၏ရေးသားချက်ကို ဖတ်ရှုရန်)။² အဆိုပါပြတိုက်သည် 'ခွယ်မြစ်တံတား (River Kwai Bridge)' အနီးတည်ရှိပြီး ခွယ်ရိုင်မြစ်ကို လှမ်းမျှော်ကြည့်နိုင်သည်။ သူမ၏ရေးသားချက်အရ ခွယ်မြစ်တံတားဟူသည် ၁၉၅၇ ခုနှစ်၏ နာမည်ကြီး ခွယ်မြစ်ကူး တံတား ([Bridge on the River Kwai](#)). ရုပ်ရှင်ကားနှင့် ရင်းနှီးခဲ့သော ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသွားများ အတွက် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်သမိုင်းကို သန့်ရှင်းသောပုံစံအနေဖြင့် မြှင့်တင်လိုသော ထိုင်း အစိုးရ၏ ကြိုးပမ်းမှု အရ ၁၉၆၀ ခုနှစ်တွင် ပေါ်ပေါက်လာခြင်း ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ ထိုင်းအစိုးရအနေဖြင့် ဂျပန်နိုင်ငံနှင့် စစ်အတွင်း နီးကပ် စွာပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှု၊ အာရှသို့ပန်းလုပ်သားများ တည်ရှိခဲ့မှုတို့အား သမိုင်းကြောင်းမှဖျောက်ဖျက်ရေးအတွက် ကြိုးပမ်းခဲ့သည်သာမက ၁၉၆၀ ခု နှစ်တွင် ကန်ချနာပူရီ၏မြစ် များအား ရုပ်ရှင်ထဲမှ လူကြိုက်များသောစိတ်ကူးယဉ်ဆန်ဆန်အမည်များဖြင့် ပြောင်းလဲခေါ်တွင်စေခဲ့သည်။³

ထိုင်းနိုင်ငံ၏ စစ်သမိုင်းကြောင်းနှင့်ပတ်သက်၍ လုပ်ကြံဖန်တီးမှုများသည် ထိုင်းအာဏာပိုင်များမှ တံတားနှင့် မြစ်အမည်များကို ပြောင်းလဲခေါ်ဆို ခြင်းဖြင့် ရပ်တန့်မသွားခဲ့ပေ။ ကန်ချနာပူရီရှိ ရှေးအကျဆုံးသောပြတိုက်၏ တိုးချဲ့မှုအဖြစ် ဒုတိယကမ္ဘာစစ် အနုပညာပြခန်းနှင့် စစ်ပြတိုက်ကို မြင် တွေ့နိုင်ပြီး၊ "JEATH War Museum" ဟုခေါ်ဆိုသည့် ဂျပန်၊ အင်္ဂလန်၊ အမေရိက၊ ဩစတြေးလျ၊ ထိုင်း၊ ဟော်လန် စသဖြင့် အတိုကောက်စာလုံး အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူပါက သမိုင်းကြောင်းဆိုင်ရာ မှားယွင်းနားလည်သွားစေနိုင်သော (သေဆုံးခြင်း "death" ဟူသော စကားလုံး နှင့် မှားယွင်းစေရန် တမင်ရည်ရွယ်၍ အမည်ပေးထားခြင်းဖြစ်) ပြတိုက်ကို ဝက်ချိုင်ချွန်ဖွန်(Wat Chaichumpol) ဗုဒ္ဓဘာသာဘုန်းကြီးကျောင်း၏ကျောင်းထိုင်ဆရာ တော်မှ ၁၉၇၇ ခုနှစ်တွင် တည်ဆောက်ခဲ့သည် (လီနွန် ၁၄၇)။⁴ JEATH ပြတိုက်အတွင်း၌ တဲအိမ်ပုံစံတုများအကြားမှ ဖြတ်လျှောက်နိုင်ပြီး ယင်းအိမ် များထဲတွင် စစ်အတွင်းက မြန်မာမီးရထားလမ်းအကျဉ်းသားများကို ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင် ထားသည့်ပုံစံမျိုး စိတ်ကူးယဉ်ဖန်တီးထားသည်။ စုဆောင်း ထားသည့် အရာဝတ္ထုများ (ဥပမာ- တံဆိပ်ခေါင်းများ၊ အကြွေစေ့များ၊ ဂီတတူရိယာများ၊ ရုပ်လုံးသွင်းတိရစ္ဆာန်အသေများ)အား အိမ်ပုံစံပြခန်း အစုအဖွဲ့များ၌ အရောရောအနှောနှော ခင်းကျင်းပြသထားရာ၊ ယင်းတို့အနီးရှိ ထိုင်း-မြန်မာ စစ်ပွဲများအထိမ်းအမှတ် စေတီ၏နံရံများ၌ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဘုရားကျောင်းများကို အလှဆင်နေကျပုံစံနှင့် ဆင်တူသည့် နံရံကပ်ရုပ်လုံးကြွသရုပ်ဖော်ပုံများတွင် အဒေါ့ဖ် ဟစ်တလာနှင့် ဂျိုးဆက် စတာလင် ရုပ်တုကြီးများကို ဘေးချင်းယှဉ်ရက် ထွင်းထုထားရှိလေသည်။ စတာလင်ရုပ်တုကို ချီးမြှောက်ရေးသားသော ကိုယ်ရေးအချက်အလက်ဆိုင်ရာ စာသားများကိုလည်း ထိုင်းနှင့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာများဖြင့် ရေးထိုးဖော်ပြထားရာ ဆိုဗီယက်နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများအား ညှဉ်းပမ်းနှိပ်စက်မှု Gulag ဖြစ်စဉ်ကိုမူ ချန်လှပ်ထားခဲ့သည်။ အဒေါ့ဖ် ဟစ်တလာရုပ်တုကို ချီးမြှောက်ရေးသားသော ကိုယ်ရေး အချက်အလက် ဆိုင်ရာ စာသားများကို ထိုင်းနှင့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာများဖြင့် ရေးထိုးဖော်ပြထားရာ၌လည်းလူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု (Holocaust)ဖြစ်စဉ်အား ချန်လှပ်ထားခဲ့သည်။ သို့သော် စိတ်ဝင်စားစရာ အမြင်တစ်ခု အနေဖြင့် ဟစ်တလာရုပ်တုအနီး၌ ထိုင်းဘာသာဖြင့် ရေးသားထားသော အိုရိုဝတ်စ်(Auschwitz) အကျဉ်း စခန်း အကြောင်း သတင်းဆောင်းပါးများကို တွေ့မြင်နိုင်သည်။

JEATH ပြတိုက်၏အတိုကောက်စာလုံးများအပေါ် ဖြေရှင်းချက်အရ ပြတိုက်သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ မီးရထားလမ်းချွေးတပ်သားဇာတ်ကြောင်း ကို အတုအယောင်အနေဖြင့် ပြန်လည်တည်ဆောက်ပြီး ဝါဒဖြန့်ခြင်းဖြင့် မဟာမိတ်နိုင်ငံများမှ မဟာမိတ်စစ်သုံးပန်းများသည်သာ အမှန်တကယ် နှစ်နာသူများ ဖြစ်ကြကြောင်း ပုံဖော်လိုခြင်းဖြစ်သည်။ ဂျပန်စစ်တပ်၏အရှိန်အဝါအား မြှင့်တင်လိုသောဆန္ဒဖြင့် ဂျပန်၏ ဂျေစာလုံးကို ထည့်သွင်း ထားသည်ဟုလည်း ရှုမြင်နိုင်ပေသည်။ အဆိုပါဇာတ်ကြောင်းသည် အာရှလုပ်သားများအား ဖိနှိပ်အကြပ်ကိုင်၍လည်းကောင်း၊ ပိုသောသော အခကြေးငွေပေးမည် ဟူသော လိမ်လည်ကတိပေး၍လည်းကောင်း ခေါ်ယူခဲ့သည့်ဖြစ်ရပ်အပြင် ယင်းလုပ်သားအနေဖြင့် မြန်မာမီးရထားလမ်းကို ဖောက်လုပ်စဉ် ဝေဒနာခံစားခဲ့ရပြီး အသက်ဆုံးရှုံးခဲ့မှု အမှန်တရားကိုပါ ပျက်စီးစေနိုင်သည်။

2 စာတမ်းဖတ် မိတ်ဆက်ပုံ၊ ၂၃ မှ ၂၆ ရက်ထိ နိုဝင်ဘာလ ၂၀၂၁။
 3 ကျွဲမြစ်ပေါက် ပြိုင်ပွဲများ - စစ်အတွင်း ကြေကွဲစရာ တွေကို အပန်းဖြေစရာ၊ စီးပွားရေး၊ အမျိုးသားရေးဝါဒီ ကစားစရာအဖြစ် တစ်ခု အဖြစ် ဘယ်လိုဖြစ်လာသလဲ။ ခရီးသွားလုပ်ငန်းမှ ယခုလက်ရှိပြဿနာများ။ အတို၁၃၊ နံပါတ် ၄ (ဇူလိုင် ၂၀၁၈) - Taylor & Francis ၊ စာမျက်နှာ ၃၂၃ ။
 4 လီနွန် ၊ ဂျန် ။ ကန်ချနာပူရီနှင့် ထိုင်း-မြန်မာ မီးရထားလမ်း - စစ်ပွဲအဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်မှ အငြင်းပွားဖွယ်ရာ ဇာတ်ကြောင်းများ။ ခရီးသွားနိုင်ငံ များရဲ့ နိုင်ငံတကာ ဂျာနယ် (International Journal of Tourism Cities). နိုင်ငံတကာ ခရီးသွားလေ့လာရေးအသင်း။ အတွဲ ၄ ၊ နံပါတ် ၁ (၂၀၁၈)။ စာမျက်နှာ ၁၄၇။

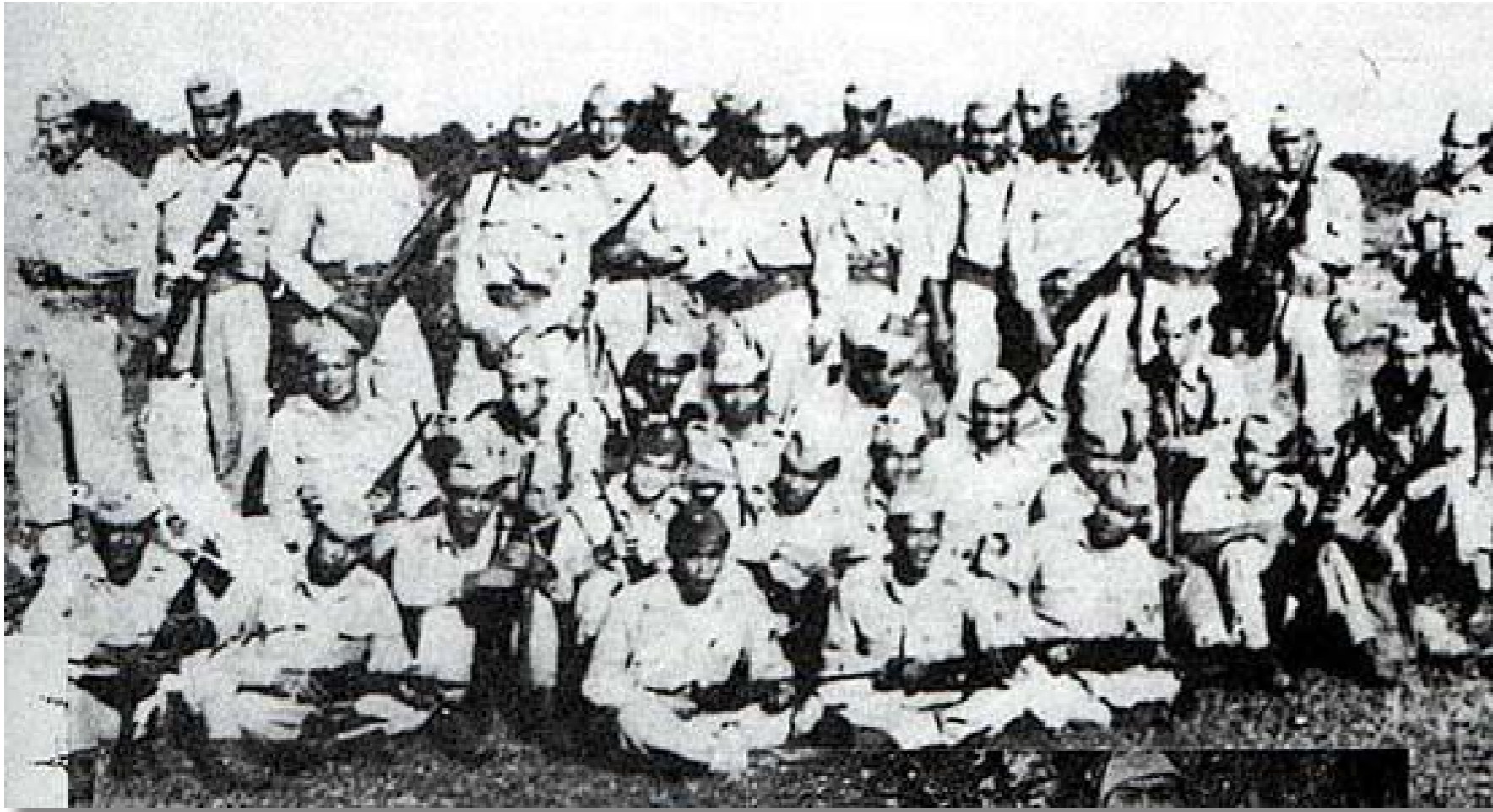

Photographs of Buddhist-temple-style decorative stucco figures of Adolf Hitler and Joseph Stalin with news article clippings and biographies at the World War II Art Gallery and War Museum, Kanchanaburi. (Credit: Verita Sriratana)

ထိုပြင် ဆီရီထိုင်းတော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှု (Seri Thai resistance movement) (သို့မဟုတ်) လွတ်လပ်သောထိုင်းလှုပ်ရှားမှု (Free Thai Movement) အား စိတ်ဝင်စားစရာကိုးကားမှုတစ်ခု ပြုလုပ်နိုင်သည်။ ယင်းသည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း၌ ဂျပန်အင်အားစုများအား ဆန့်ကျင်သည့် ထိုင်း မြေအောက်လှုပ်ရှားမှုတစ်ခု ဖြစ်သည်။ ဆီရီထိုင်းတော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှု အထိမ်းအမှတ်ပွဲအား ထိုင်းနိုင်ငံရှိအမေရိကန်သံရုံးနှင့် ပူးပေါင်း၍ ထိုင်း နှင့် အမေရိကန်နိုင်ငံအကြား တူညီသောသဘောထားဖြင့် ကျင်းပလေ့ရှိသည်။

အမေရိကန်သံရုံးဝက်ဘ်ဆိုဒ်တွင် အောက်ပါအတိုင်းဖော်ပြထားသည် -
“အမေရိကန်နိုင်ငံ၏ Cornell၊ Caltech နှင့် MIT ကဲ့သို့ ကျော်ကြားသော တက္ကသိုလ်များတွင် ပညာသင်ကြားခဲ့သော ကျောင်းသားများအနေဖြင့် ကိုယ်ပိုင်သဘောဆန္ဒအရ စစ်ရေးလေ့ကျင့်မှု ခံယူခဲ့ပြီး အမြဲတမ်း ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ပြန်သွားကာ လွတ်လပ်ရေးအတွက် တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ကြသည်။ ၎င်းတို့သည် ဆီရီထိုင်းတပ်ဖွဲ့၏ပထမဦးဆုံးသော အဖွဲ့ဝင်များ ဖြစ်လာခဲ့ကြ သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံ၏ အချုပ်အခြာအာဏာ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအတွက် အခြေခံအုတ်မြစ်ကို ပြင်ဆင်ရာတွင် စီရီထိုင်း စေတနာ့ဝန်ထမ်းများက အဖိုးမဖြတ်နိုင်သောကဏ္ဍမှပါဝင်ခဲ့သည်။”⁵

5 စီးရီး ထိုင်း လှုပ်ရှားမှု အထိမ်းအမှတ် ၊ ဇန်နဝါရီလ၊ ၂၀၂၂ ခုနှစ်။ <https://th.usembassy.gov/commemoration-seri-thai-movement/>

၁၉၄၁ ခုနှစ်မှ ၁၉၄၅ ခုနှစ်အကြား ဂျပန်အုပ်ချုပ်မှုအောက်မှ လွတ်လပ်သောထိုင်းလှုပ်ရှားမှု (မှီငြမ်း ၊ အမည်မသိစာရေးသူ၊ ဝီကီမီဒီယာ ကွန်မွန်း)

ဝေဖန်ပိုင်းခြားတွေးခေါ်မှုဆိုင်ရာ မေးခွန်းများ

- ၁။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း ထိုင်းနိုင်ငံ၏ရှုပ်ထွေးသောအခန်း ကဏ္ဍကို အထိမ်းအမှတ်ပြုရာတွင် မည်သည်က အဓိက စိန်ခေါ်မှု များဖြစ်မည်နည်း။
- ၂။ ထိုင်း-မြန်မာ မီးရထားလမ်းဖောက်လုပ်မှုတွင် အာရှစစ်သံပန်း လုပ်သားများပါဝင်ခဲ့သည်ကို နှုတ်ဆိုတော်ဖြင့်အခြေခံ၍ အကြမ်းဖက် မှုအမှန်တရားကို ပုံဖျက်ခြင်း (သို့မဟုတ်) ငြင်းဆိုခြင်း အထိ ပါ ဖြစ်သွားနိုင်ပါသလား။ ၎င်းတို့ကို ဇာတ်ကြောင်းတစ်ခုအဖြစ် ပေါင်းစပ်ပြီး ကိုယ်စားပြုနိုင်စေမည့် နည်းလမ်းများကား အဘယ် နည်း။

လူမှုရေးကွဲပြားမှုများ၏ရှုထောင့်များ၊ နိုင်ငံ၏ အဓိကလူနည်းစုများ၊ ၁၉၄၅ ခုနှစ်နောက်ပိုင်း ဖိနှိပ်မှုများ။

လူနည်းစုနှင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများအနေဖြင့် - ထိုင်း အီဆန်/ ထိုင်း လာအို ၁၃ သန်း၊ တရုတ် နွယ်ဖွား ၉.၅ သန်း(ခန့်မှန်းခြေအားဖြင့် ၁၄ ရာခိုင်နှုန်း)၊ မလေးမူလင် ၁.၅ သန်း၊ ခမာ ၁.၄ သန်း၊ ကုန်းမြင့်တိုင်းရင်းမျိုးနွယ်စု ၂၂၃,၂၅၇၊ စလုံတိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စု ၁၀,၀၀၀ စသဖြင့် အမျိုးအစားစုံလင်ကြသည်။

ထိုင်းနိုင်ငံရှိ လူနည်းစုများအကဲဖြတ်ခြင်းဖတ်ရှုရန် : <https://minorityrights.org/country/thailand/>

ထိုင်းနိုင်ငံတောင်ပိုင်းပြည်နယ်များရှိ အခွင့်အရေးနည်းပါးသောလူမျိုးစုများကို ကိုယ်စားပြုသူ (သို့မဟုတ်) လူနည်းစုတိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်မှ ဆင်းသက်လာသူ လူငယ်အနုပညာရှင်များအတွက် အခွင့်အလမ်းများ ဖန်တီးပေးလိုသည့် Arjan Jehabdulloh Jehorhoh သည် Patani Artspace ကို တည်ထောင်ခဲ့သည်။ ယင်းနေရာတွင် အနုပညာသည် စကားပြောဆိုခြင်း၊ တရားထိုင်ခြင်းနှင့် အတိတ်မှအကြမ်းဖက်မှုများကို အောက်မေ့ခြင်း တို့အတွက် ကြားခံတစ်ခုလည်းဖြစ်သည်။

Patani Artspace ၏ ဖေ့စ်ဘုတ်စာမျက်နှာအား Follow လုပ်ရန်- <https://www.facebook.com/PataniArtspaceArtMuseum>

NEVER AGAIN Association မှ စီစဉ်သော စာတမ်းဖတ်ပွဲ၌ Arjan Jehabdulloh Jehorhoh ၏ တင်ပြချက် presentation ကိုကြည့်ရှုရန်၊ ၂၆-၁၁-၂၀၂၁ (ထိုင်းဘာသာဖြင့်)

အစွဲရေး၊ အမေရိကန်၊ ဩစတြေးလျနှင့် အခြားနိုင်ငံများမှလာသော ဂျူးရွှေပြောင်း အခြေချသူ အချို့နှင့် ဂျူးလူမျိုးကမ္ဘာလှည့်ခရီးသည်အချို့မှ လွဲ၍ ထိုင်းနိုင်ငံရှိ ဂျူးလူမျိုးများ တည်ရှိမှုကို မည်သည့်အခါမှ ထင်ထင်ရှားရှား မမြင်တွေ့ခဲ့ဖူးပေ။ ယနေ့အချိန်၌ ထိုင်းနိုင်ငံတွင်းရှိ ဂျူးလူမျိုးများကို ကိုယ်စားပြုသော ထိုင်းနိုင်ငံဆိုင်ရာဂျူးလူမျိုးအသင်း ရှိနေပြီဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတွင်း၌ ဂျူးလူမျိုး ရာပေါင်းများစွာ နေထိုင်လျက်ရှိပြီး အများစုကို ဘန်ကောက်မြို့၌ မြင်တွေ့နိုင်သည်။ သမိုင်းအရ ဆိုင်ယမ်လူမျိုးများ၏ အယုဒ္ဓယဘုရင်ပြည်ထောင်၌ ဂျူးကုန်သည်များနေထိုင်ဖူးခဲ့ သည်။ ၁၈ ရာစုအကုန်နှင့် ပထမကမ္ဘာစစ် အပြီး၌ နိုင်ငံအတွင်းသို့ ဥရောပအရှေ့ပိုင်းနှင့် ရှေးနိုင်ငံတို့မှ ဂျူးလူမျိုးအချို့ ဝင်ရောက်ခဲ့ကြသည်။ ၁၉၃၀ ခုနှစ်များအတွင်း၌ ထိုင်းနိုင်ငံသည် နာဇီဂျာမနီ၏ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုမှ လွတ်မြောက်လာသော ဂျာမန်ဂျူးလူမျိုးများ၏ လုံခြုံသောခိုလှုံရာ ဖြစ်ခဲ့သည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အပြီး၌ အမေရိကန်ဂျူးလူမျိုးများအပြင် အီရတ်၊ အီရန်နှင့် အာဖဂန်နစ္စတန်မှ ဂျူးလူမျိုးများ ထိုင်းနိုင်ငံတွင်းသို့ ဝင်ရောက်အခြေချခဲ့ကြသည်။ ယင်းတို့အများစုအနေဖြင့် အမျိုးအစားစုံလင်သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်ခဲ့ကြပြီး ထိုင်းနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးကို အထောက်အကူပြုကာ ထိုင်းနိုင်ငံကို ခံနိုင်ရည်ရှိသောနိုင်ငံတစ်ခုအဖြစ် သတ်မှတ်ခဲ့ကြသည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း ယင်းတို့အားရန်သူတော်များအဖြစ်သတ်မှတ်ခဲ့ကြပြီး၊ ဂျပန်နိုင်ငံ၏ မဟာမိတ်များကို ထောက်ပံ့နေကြောင်း (ဗမာဂျူးလူမျိုးများကိုစွန့်အလားတူ) သံသယဝင်ခဲ့ကြသည်။ အချို့သော ဂျူးစစ်သားများသည် ကန်ချနာပူရီရှိ ဂျပန်၏မဟာမိတ်စစ်သို့ပုန်းများ စခန်း၌ ထိန်းသိမ်းခံထားရဖူးသည့်အချက်အား သုတေသနပြုရန် လိုနေသေးသည်။

ထိုင်းနိုင်ငံဆိုင်ရာ ဂျူးလူမျိုးအသင်းအကဲဖြတ်ခြင်း ပို၍ဖတ်ရှုရန် - <https://www.worldjewishcongress.org/en/about/communities/TH>

ဝေဖန်ပိုင်းခြားတွေးခေါ်မှုဆိုင်ရာ မေးခွန်းများ
ထိုင်းနိုင်ငံ၏ ယဉ်ကျေးမှုစုံလင်ကွဲပြားခြင်းသည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု(Holocaust) နှင့် အခြားရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သောရာဇဝတ်မှုများကို နားလည် သဘောပေါက်ခြင်းနှင့် ပြန်ပြောင်းအောက်မေ့ခြင်းတို့၌ မည်ကဲ့သို့ အကူအညီပေးနိုင်သနည်း။

၂။ လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု ၊ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု ငြင်းပယ်ခြင်းနှင့် အမှန်တရားကို ပုံဖျက်ခြင်း ၏ တည်ရှိနေသေးသော အမျိုးအစားများ

ထိုင်းနိုင်ငံအတွင်း၌ ဂျပန်လူမျိုးများသမိုင်းနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအကြောင်း သိရှိမှုနှင့် စိတ်ဝင်စားမှု အနည်းငယ်သာရှိပြီး ဥရောပ၌ လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု (European Holocaust) အကြောင်းကိုလည်း သိရှိသူနည်းပါးလေသည်။ လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) နှင့် ပတ်သက်သည့် ဗဟုသုတမှာ အကန့်အသတ်ရှိပြီး ယင်းကို 'Shindler's List' နှင့် 'Life is Beautiful' အစရှိသည့် ရုပ်ရှင်များအပါအဝင် နာမည်ကြီး ယဉ်ကျေးမှုမှတစ်ဆင့်သာ သိရှိမှု များပြားလေသည်။ The Diary of Anne Frank ကိုလည်း ထိုင်းဘာသာသို့ ပြန်ဆိုခဲ့လေသည်။ ပုံမှန်သမိုင်းဖတ်စာများတွင် လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) နှင့်ပတ်သက်၍ အလွန်အခြေခံကျသော အချက်အလက် များသာ ပါဝင်လေသည်။

ဥရောပအရှေ့ပိုင်းနှင့် အလယ်ပိုင်းမှ သံရုံးများသည်သာ ပြခန်းများ(သို့မဟုတ်)သင်တန်းများ စီစဉ် ပေးခြင်းဖြင့် လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု(Holocaust)နှင့် ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်အကြောင်း သတင်းအချက်အလက်များမျှဝေပေးသည့် အဓိကရင်းမြစ်တစ်ခု ဖြစ်လာခဲ့သည်။ သို့သော် တစ်ခါတစ်ရံ၌ ၎င်းတို့၏ အမျိုးသားရေး (သို့မဟုတ် မျိုးချစ်စိတ်နှင့် သက်ဆိုင် သည့်) ဇာတ်ကြောင်းများနှင့် သင့်လျော်သော အပြုသဘောဆောင် သည့်ရှုထောင့်များ(ဥပမာ-နိုင်ငံများအကြား ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှု)ကို အသားပေးကာ ဖြစ်ရပ်များကို သရုပ်ဖော်ကြ သော်လည်း၊ ဒေသခံလူမျိုး များ၏ စုံလင်ကွဲပြားသော အခန်းကဏ္ဍများအပါအဝင် လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) ဖြစ်စဉ်တစ်ခုလုံး၏ ရှုပ်ထွေး နက်နဲမှုကို ဆွေးနွေးရန် ရှောင်ရှားတတ်ကြသည်။

လူထုဟောပြောပွဲ၌ လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု အမှန်တရားကို ပုံဖျက်ခြင်း (Holocaust distortion) ပုံစံအမျိုးမျိုးရှိရာ - လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှုကို အသေးအဖွဲ့ကိစ္စဖြစ်အောင်ပြုလုပ်ခြင်း (Holocaust trivialization)၊ နာဇီ နှင့် ဟစ်တလာကို သာမန်ကိစ္စအဖြစ်ပြုမူခြင်းနှင့် စွဲလန်းခြင်း (နာဇီခေတ်ဆန်ခြင်း- Nazi chic)နှင့် ဂျပန်လူမျိုးများနှင့်သက်ဆိုင်သည့် စိတ်ကူးကြံစည်ထားသော ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရာသီအိုရီအမျိုးမျိုးတို့ ပါဝင်သည်။

ထိုင်းနိုင်ငံ၏ခေတ်ရေစီးကြောင်း၌ နာဇီခေတ်ဆန်ခြင်း (Nazi chic) ရေပန်းစားမှုသည် ကျောင်းများနှင့် တက္ကသိုလ်များတွင် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းပြင်ပ လှုပ်ရှားမှုများ၏ အဓိကအခန်းကဏ္ဍ တစ်ရပ်အထိပါ ဖြစ်လာခဲ့ပြီး ကျောင်းသားချီတက်ပွဲများ၊ တက္ကသိုလ်တွင်း လှုပ်ရှားမှုများနှင့် ဘွဲ့နှင်းသဘင် အခမ်းအနားများတွင် နာဇီသင်္ကေတများကို မြင်တွေ့နိုင်သည်။

ထိုင်းနိုင်ငံ၌ နာဇီခေတ်ဆန်ခြင်း (Nazi chic) ကို နာဇီဝတ်စုံနှင့် အမှတ်တံဆိပ် (အနက်ရောင် စကြာနှင့် ရိုက်ဆဒ်ဒလာ(Reichsadler) ခေါ်အင်ပီရီရယ် လင်းယုန်ပုံ၏ ပုံတူရိုးများ)များအား ထူးခြားသောပွဲတော်၏ ကိုယ်စားပြုလာဘက်ကောင်အဖြစ်လည်းကောင်း ဖျော်ဖြေရေးရိုးမှ သရုပ်ဆောင်တစ် ဦး (သို့မဟုတ်)လူအများချီတက်သော ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲတစ်ခုအတွက် ဝတ်ဆင်သုံးစွဲစရာပစ္စည်းတစ်ခုအဖြစ် လည်းကောင်း မှတ်ယူနိုင်သည့်အချက်ကို ထင်ဟပ်နိုင်သည်။ ယင်းအချက်အား ဘန်ကောက်မြို့လယ်ရှိ ကုန်တိုက်ကြီးတစ်ခု၏ ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ ခရစ်စမတ် အထိမ်းအမှတ် ပြင်ဆင်ပြသမှုတွင် ပုံ ပါအတိုင်း မြင်တွေ့နိုင်သည်။ ယင်း၂၀၁၉ ခုနှစ်အတွင်း၌ပင် ထိုင်းနိုင်ငံ၏ နာမည်ကြီး မိန်းကလေးအဆိုတော်အဖွဲ့ BNK48(ဂျပန် AKB48 တီးဝိုင်း၏ ပြည်တွင်း လုပ်ပိုင်ခွင့်ရယူထားသော)မှ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးသည် နာဇီစတိုင်တီရှပ်ကို ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု အပြည် ပြည်ဆိုင်ရာ အမှတ်ရအောက်မေ့ဖွယ်နေ့ (International Holocaust Remembrance Day)မတိုင်မီ နှစ်ရက်အလိုက တီဗီဖျော်ဖြေရေး ထုတ်လွှင့် မှုတစ်ခု၌ ဝတ်ဆင်ထားခဲ့သည်။^၆ BNK48 ၏ ပရိတ်သတ်အချို့က ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင်ပင် နာဇီအမှတ်သင်္ကေတ၏အဓိပ္ပါယ်ကို မသိခဲ့ကြောင်း ယင်း အဆိုတော်ဘက်မှ ခုခံပြောကြားခဲ့ပြီး ("ထိုင်းမိန်းကလေး အဆိုတော်အဖွဲ့ BNK48 မှ နာဇီတီရှပ်အငြင်းပွားဖွယ်ဖြစ်ခဲ့မှုအား တောင်းပန်ကြောင်း")။ ယင်းအချက်ကို ကြည့်ခြင်းဖြင့် လူအများစုသည် သတိမမူမိပါဆိုသော အချက်အား ဆင်ခြေပေးရန် သက်သက် အသုံးပြုနေကြသည်ကို မြင်တွေ့ နိုင်သည်။

6 ၂၀၀၅ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့တွင် ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံ ဆုံးဖြတ်ချက် ၆၀/၇ အရ နိုင်ငံတကာ လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) အထိမ်းအမှတ်နေ့ အနေနဲ့ ၁၉၄၅ ခုနှစ်တွင် အောက်ရှီဗစ် (Auschwitz) ချွေးတပ်နီတို့ လွတ်မြောက်ခဲ့သောနေ့ကို နှစ်စဉ် ဇန်နဝါရီလ ၂၇ ရက်နေ့ကို သတ်မှတ်ထားသည်။

BNK48 ၏ အဖွဲ့ဝင် Pichayapa Natha မှ နာဇီအလံ တီရှပ်အား စင်ပေါ်တွင် ဝတ်ဆင်ထားပုံ (မီဒီယံ ၊ <https://www.khaosodenglish.com/featured/2019/01/26/thai-idol-group-bnk48-member-wears-nazi-flag-on-stage/> ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁ ရက်နေ့ ။)

မိမိတို့၏ **ပရောဂျက်** သုတေသီဖြစ်သော ဘန်ကောက်မြို့ ချူလာလောင်ကွန်းတက္ကသိုလ်မှ Dr Verita Sriratana သည် ထိုင်းနိုင်ငံအတွင်း နာဇီနှင့် ဟစ်တလာ စွဲလမ်းခြင်းနှင့် သာမန်ကိစ္စကဲ့သို့ ပြုမူခြင်းတို့၏ အဓိကအကြောင်းရင်းကို ယခုကဲ့သို့ ရှင်းပြခဲ့သည် :

“ဟစ်တလာနှင့် စတာလင်ကဲ့သို့ ဒုတိယကမ္ဘာစစ် အင်အားကြီး ခေါင်းဆောင်များအပေါ် ထိုင်းနိုင်ငံ၏ ချစ်ခင်စွဲမက်ခြင်း သည် သက်ဦးဆံပိုင်ဘုရင်စနစ်၏ ပြည်တွင်းကိုလိုနီပြုမှု၊ ပြုရိုက်ရက်တစ် လုပ်ငန်းစဉ်၏ ဦးစားပေးမှုစနစ်နှင့် စစ် အာဏာရှင်စနစ်တို့၏ လက်အောက်၌ သမိုင်းကြောင်းရှည်ကြာစွာ အုပ်ချုပ်ခံခဲ့ရခြင်းကို ထင်ဟပ်နေသည်။ ၁၉၃၂ ခုနှစ်မှ (ယနေ့ထိ) အောင်မြင်သော စစ်အာဏာသိမ်းမှု ၁၃ ကြိမ်တို့ကို ကြုံကြုံခံနိုင်ခဲ့ပြီး၊ အတိတ်နှင့်ပစ္စုပ္ပန်မှ democides များ (အစိုးရမှ ပြည်သူများကို သတ်ဖြတ်မှု)နှင့် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု (Holocaust)သည် နိုင်ငံတော်လုံခြုံရေးအရော့ အတိတ်နှင့်ပစ္စုပ္ပန်မှ ခေါင်းဆောင်များနှင့် “တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းမြင့်မြတ်သော” ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အဆိုအရပါ မျှတကြောင်း ပြောကြားချက်ကို လူထုဟောပြောပွဲများတွင် တွေ့မြင်နိုင်သည်။”

ထို့ပြင် ဂျပန်၏စစ်အတွင်း အပြုအမူများသည် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ သမိုင်းကိုကြည့်သောရှုထောင့်ပုံစံအား ပြောင်းလဲသွားစေနိုင်ခဲ့သည် (ဟစ်တလာ သည် ဥရောပတွင်နေထိုင်ခဲ့ပြီး Holocaust သည် ဥရောပတွင်စီစဉ်ခဲ့သည်)။ ဤနည်းအားဖြင့် ဟစ်တလာသည် ဥရောပတွင် သတ်ဖြတ်ခံရသော ဂျူးလူမျိုး ၆ သန်းနှင့် ချက်ချင်းဆက်စပ်မိရန် မဖြစ်နိုင်တော့ချေ။

“မေးခွန်းထုတ်စရာအခန်းတစ်ခု၊ “ကွန်မြူနစ်” အခန်းဟုအမည်ပေးထားသောအခန်းမှာ ညွှန်သည်များအကြား ရေပန်းစား ခဲ့(“အမျက်ဒေါသထွက်စရာ အချစ်ဟိုတယ်၏ ဟစ်တလာအခန်း”)။ ဓာတ်ပုံပါ အခန်းထဲ၌ ဥရောပတွင် ရောက်ရှိနေပါက အစွန်းရောက်ဟုယူဆနိုင်သည့် ရုပ်ပုံများနှင့် သင်္ကေတများ : အဒေါ့ဖ် ဟစ်တလာပုံနှင့် ကြယ်နီများ၊ တူနှင့်တံစဉ် စသဖြင့် ပြည့်နှက်နေသည်။ အခန်းသည် ထိုင်းနိုင်ငံရှိ နာဇီခေတ်ဆန်ခြင်း (Nazi chic)နှင့် ကွန်မြူနစ်ခေတ်ဆန်ခြင်း (Communist cool) တို့၏ ယဉ်ကျေးမှုခေတ်ရေစီးကြောင်း များကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာနေသော မိမိအတွက် နောက်ခံအကြောင်းအရာကို နှ မှုနာအဖြစ် ပြသပေးလျက်ရှိသည်။ အဆိုပါ ခေတ်ရေစီးကြောင်းများသည် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာကိုးကွယ်မှုနှင့် ဒုတိယကမ္ဘာစစ် သမိုင်းကြောင်းအား မျက်ကွယ်ပြုမှုမှ ဆင်းသက်လာပြီး၊ သက်ဦးဆံပိုင်ဘုရင်စနစ်၏ ပြည်တွင်းကိုလိုနီပြုမှု၊ ပြုရိုက်ရက် တစ်လုပ်ငန်းစဉ်၏ ဦးစားပေးမှုစနစ်နှင့် စစ်အာဏာရှင်စနစ်တို့၏လက်အောက်၌ သမိုင်းကြောင်း ရှည်ကြာစွာ အုပ်ချုပ်ခံ ခဲ့ရခြင်းကို ထင်ဟပ်နေရာ ယင်းအချက်များ၏ရလဒ်ဟူ၍ မှတ်ယူနိုင်ပေသည်။” ဟစ်တလာပုံတူကို အလှဆင်ထားသည့် ကွန်မြူနစ်အခန်း၊ ညစ်ထေးသောဆန္ဒများကို ဖြည့်ဆည်းရန် စီစဉ်ထားသည့်ခေတ္တတည်းခိုရာနေရာသည် ဟစ်တလာနှင့် စ တာလင်တို့၏ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှု၏လောက်ဆန်ပြီး ပြုပြင်ထားသောဗားရှင်းမှသာ ရှုမြင်နိုင် သည်။

NEVER AGAIN အသင်းအဖွဲ့က စီစဉ်ကျင်းပသည့် စာတမ်းဖတ်ပွဲအတွင်း ‘အပြုံးတို့၏ ဌာနေ၊ နာဇီခေတ်ဆန်ခြင်း နှင့် ကွန်မြူနစ်ခေတ်ဆန်ခြင်း (The Land of Smiles, Nazi Chic and Communist Cool)’ ခေါင်းစဉ်ဖြင့် Verita Sriratana ၏ presentation တင်ဆက်မှု ကို ကြည့်ရှုရန်

အများအားဖြင့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာဘက်လိုက်ခြင်းများသည် ထိုင်းနိုင်ငံတွင်း၌ရော ဒေသတွင်း၌ပါ တည်ရှိနေရာ ဥပမာအားဖြင့် ဂျူးလူမျိုးများနှင့် သက်ဆိုင်သည့် စိတ်ကူးကြံစည်ထားသော ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရာတို့သည် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာစိတ်ကူးကြံစည်ထားသော ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရာများသာဖြစ်သည် ဟူသော စွပ်စွဲချက်မျိုးဖြစ်သည် (ဥပမာ- ထိုင်းနိုင်ငံတွင်း နိုင်ငံရေးမငြိမ်သက်မှုများအတွက် အမေရိကန်ဂျူးလူမျိုးများအပေါ် အပြစ်တင်မှုမျိုး⁷ စိတ်ကူးကြံစည်ထားသော ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရာ သီအိုရီတို့သည် ဂျူးလူမျိုးလူနည်းစုကဲ့သို့သော အစုအဖွဲ့များအပေါ် အပြစ်လွှဲချမှုမှ ဖြစ်တည်ပေါက်ဖွား လာလေ့ရှိသည်။ များသောအားဖြင့် ပဋိပက္ခအခြေအနေများ၌ လူများသည် စိတ်ကူးကြံစည်ထားသောဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရာသီအိုရီများကို ဖန်တီးလေ့ရှိ ပြီး နှစ်ပေါင်းကြာရှည်သော ဓလေ့ထုံးစံနှင့် သမိုင်းကြောင်းရှိသော လူ့အဖွဲ့အစည်း အချို့တို့သည် လူနည်းစုများကို ပြစ်တင်ပြောဆိုလေ့ရှိကြသည်။ လူနည်းစုများကို မလိုလားသော ဝါဒဖြန့်မှုများနှင့် သတင်းတုများ(သတင်းမှားများ)အား ဆိုရှယ်မီဒီယာမှတစ်ဆင့် ဒေသအတွင်း၌ ဖြန့်ဝေလေ့ရှိ သည်။ အချို့သော ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များသည် သားကောင်များဖြစ်တတ်ကြပြီး ယင်းတို့အနေဖြင့် ဖြန့်ချိသူ များအဖြစ်လည်း ပါဝင်တတ် ကြသည်။ အဆိုပါဖြစ်စဉ်အား တန်ပြန်နိုင်ရန် ပြည်သူတစ်ဦး တစ်ယောက်ချင်းစီအတွက် အသိပညာပေးလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် သတင်း အချက်အလက် အမှားနှင့်အမှန်ကြား ကွာခြားမှုအား သိရှိစေခြင်း၊ ဝေဖန်ရေးအတွေးအခေါ် တိုးတက် စေရန်နှင့် အချက်အလက်အခြေပြု ထွက်ဆို မှုများနှင့် သုတေသနများ၏ အချက်အလက်အမှန် များကို သတိပြုမြင်ယောင်တတ်စေရန် တွန်းအားပေးခြင်း၊ ရှုထောင့်အမျိုးမျိုးကို အသုံးပြုခြင်း ဖြင့် ယုံကြည်ကိုးစားနိုင်လောက်သော သတင်းရင်းမြစ်များကို ရှာဖွေတတ်စေရန် တွန်းအားပေးခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်နိုင်သည်။

⁷ သင်လေးလေးနက်နက်ပြောတာလား။ ထိုင်း ဘုရင်တော်ဝင်ထောက်ခံသူများက ဂျူးများကို နိုင်ငံရေးမငြိမ်သက်မှုအတွက် အပြစ်တင်ခဲ့သည်။ <https://www.ucanews.com/news/are-you-serious-thai-royalists-blame-jews-for-political-unrest/90213#>, ဩဂုတ်လ ၁ ရက်၊ ၂၀၂၁။

ဘန်ကောက်ပို့စ်သတင်းစာမှ ဖော်ပြသော Lovrvillahotrl.com မှ ဓာတ်ပုံ (မိုငြိမ်း ၊ <https://www.bangkokpost.com/thailand/general/1553074/outrage-over-love-hotels-hitler-room>; ၂၀၂၁ ခုနှစ် ၊ ဩဂုတ်လ ၁ ရက်နေ့ ။)

၂၀၁၉ ခုနှစ် ဘန်ကောက်ကုန်တိုက် ခရစ်စမတ်အထိမ်းအမှတ်ပြင်ဆင်ပြသမှုတွင် နာဇီကဲ့သို့ ဝတ်စားထားသော ထိုင်းအမျိုးသားများ (မိုငြိမ်း - တွစ်တာ (Stickboy ဘန်ကောက်))

ဟစ်တလာအမည်နှင့် နာမည်ပေးထားသောကြက်ကြော်ဆိုင်ပုံ၊ ယင်းနောက် ၂၀၁၃ တွင် "H-ler" ကြက်ကြော်ဟု အမည်ပြောင်းလဲခဲ့။ အူဘွန် ရချုထာနီ နှင့် ချင်းယိုင်း ပြည်နယ်များတွင် ရှိခဲ့သော စားသောက်ဆိုင်များ ပိတ်ပစ်ခဲ့။

(မှီငြမ်း ၊ Shou & Zhaokun; Verita Sriratana)

နာဇီအလေးပြုဟန်ကို သရုပ်ဖော်နေကြသော အနီရောင်စစ်သားတူညီဝတ်စုံဝတ်ဆင်ထားသည့် ကျောင်းသားတစ်စု (မှီငြမ်း ၊ ဝါရီရာဝတ် ဆန်တီပီဘွန် (ဖေဖော်ဝါရီ) <https://www.khaosodenglish.com/politics/2017/01/28/contrition-silpakorns-nazi-chic-stink-falls-short-holocaust-memorial-day> ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁ ရက်နေ့)

၃။ ငြင်းဆိုခြင်းကို တားဆီးရန် / တန်ပြန်ရန်အတွက် နိုင်ငံတော်နှင့် အစိုးရ မဟုတ်သော စီမံချက်များ

▶ စိန်ခေါ်မှုများရှိနေသော်လည်း ထိုင်းနိုင်ငံသည် ဒေသတွင်းရှိ **Fortify Rights** ကဲ့သို့သော လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့အစည်း အမြောက်အမြား၏ ဌာနချုပ်များ ရုံးစိုက်ရာနေရာ ဖြစ်ပေသည်။ အရှေ့တောင်အာရှ၏ နာမည်ကြီး မဟီဒေါတက္ကသိုလ်နှင့် ယင်း၏ လူ့အခွင့်အရေး နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးအစီအစဉ်သည်လည်း ထိုင်းနိုင်ငံအခြေစိုက်ဖြစ်သည်။ အစွဲရေးနှင့် အခြား သံရုံး များသည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) အောက်မေ့ဖွယ်အခမ်းအနားများကို ပုံ မှန်စီစဉ်ကျင်းပလေ့ရှိကာ အစိုးရကိုယ်စားပြု ပုဂ္ဂိုလ်များကိုလည်း ဖိတ်ကြားလေ့ရှိသည်။ ယင်းအနေဖြင့် ထိုင်းနိုင်ငံသည် အနာဂတ်တွင် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု (Holocaust)နှင့် ပတ်သက်သော အသိပညာပေး ခြင်းကို မြှင့်တင်အားပေးရာ၌ အလားအလာကောင်းများစွာ ရှိနေသည်ဟု ယူဆနိုင်သည်။

▶ မိမိတို့၏ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သူ ချူလာလောင်ကွန်းတက္ကသိုလ် (Chulalongkorn University) မှ Verita Sriratana သည် ထိုင်းနိုင်ငံ၌ ဥရောပအလယ်ပိုင်း နှင့်အရှေ့ပိုင်းအကြောင်း လေ့လာခြင်း များကို မြှင့်တင်လုပ်ဆောင်ခြင်း အားဖြင့် ထိုင်းပြည်သူများအနေဖြင့် မေးခွန်းထုတ်တတ်လာပြီး အလုံးစုံ ချုပ်ကိုင်ထားသောအာဏာရှင်အုပ်ချုပ်ရေးစနစ် များအပေါ် ချီးမွမ်းဂုဏ်တင်လိုစိတ်ကိုပါ လျော့နည်းသွားစေနိုင်ကြောင်း အလေးပေးပြောကြားခဲ့သည်။ ယင်းကို ထိုင်း ဆရာ၊ ဆရာမ များနှင့် ကျောင်းသားများအတွက် လေ့ကျင့်ရေးအစီအစဉ်များမလည်းကောင်း၊ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်အတွင်း ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများနှင့် သက်ဆိုင်သော ဥရောပအလယ်ပိုင်းနှင့် အရှေ့ပိုင်းအကြောင်း၊ အထူးသဖြင့် ဒုတိယကမ္ဘာ စစ်အတွင်း လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု(Holocaust) အကြောင်း (ထိုင်းနိုင်ငံနှင့် သိပ်အကျွမ်းတဝင်မရှိသည့် LGBT အပေါ် ဖိနှိပ်မှုနှင့်

ရောမလူ့အဖွဲ့အစည်းအကြောင်းကိုပါ ထည့်သွင်း၍) ပါဝင်သည့် စာအုပ် နှင့် ဆွေးနွေးပွဲများဆိုင်ရာ ကျောင်းသင်ခန်းစာပြင်ပ ယဉ်ကျေးမှုရေးရာ လှုပ်ရှားမှုများမှ လည်းကောင်း လုပ်ဆောင်နိုင်သည်။ နာဇီခေတ်ဆန်ခြင်းနှင့် ကွန်မြူနစ်ခေတ်ဆန်ခြင်းတို့ကို ချေဖျက်ရေးအတွက် ဥရောပ အလယ်ပိုင်းနှင့်အရှေ့ပိုင်းလေ့လာရေးမှ ကြိုးပမ်းမှု၏ လတ်တလောဥပမာအဖြစ် Nabarvené ptáče (ခေါ်) အရောင်ခြယ်ငှက်ကလေး (၂၀၁၉) ရုပ်ရှင်အား ချူလာ လောင်ကွန်းတက္ကသိုလ်၊ အနုပညာ ဌာန၌ ပြသခြင်းကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် တွေ့မြင်နိုင် သည်။ အဆိုပါ ရုပ်ရှင်ပြပွဲ အပြီးတွင် ချက်လူမျိုးရုပ်ရှင်ဒါရိုက်တာ Václav Marhoul ၏ ဆွေးနွေးပွဲကို ကျင်းပခဲ့သည်။ နာဇီနှင့် ကွန်မြူနစ်အုပ်ချုပ်ရေး နှစ်မျိုးလုံး၏ ရက်စက်ယုတ်မာမှုများအကြောင်းပါဝင်သော အငြင်းပွားဖွယ်ရုပ်ရှင် အရောင်ခြယ်ငှက် ကလေးသည် Jerzy Kosinski's ၏ အမည်တူ ဝတ္ထုကို အပေါ်ယံမျှသာအခြေခံထားသော ဇာတ်လမ်းဖြစ်ပြီး၊ ဂျူးလူမျိုး လူငယ် လေး တစ်ယောက်က စစ်ဘေးဒဏ်သင့် ဥရောပ အလယ်ပိုင်းနှင့် အရှေ့ပိုင်း၌ အသက်ရှင်သန် ရေးအတွက် ရုန်းကန်နေပုံကို ရိုက်ကူးတင်ပြ ထားသည်။ နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ချက်များကို ကျော်လွန်သည့် ကမ္ဘာစစ်၏ ရက်စက်မှုများ နှင့် ဥရောပအလယ်ပိုင်းနှင့် အရှေ့ပိုင်းတို့မှ စုပေါင်း ဝမ်းနည်း ကြေကွဲမှုကို ဖော်ပြသည့် ရုပ်ရှင်တစ်ကားအနေဖြင့် နေရာဒေသ သတ်မှတ်ရှုမြင်ခြင်းကို ကျော်လွှားနိုင်ရန် Medžuslovjansky (ခေါ်) အင် တာဆလပ်ဗစ်ချီ ဘာသာစကားကို ရုပ်ရှင်တစ်ခုလုံး၌ အသုံးပြုထားသည်။

▶ NEVER AGAIN အသင်းအဖွဲ့အနုပညာထိုင်း၊ ဘင်ဂလားဒေ့ရှ်၊ ကမ္ဘာဇာဒီးယား၊ မြန်မာ၊ လာအိုနှင့် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံသား ထိုင်းနိုင်ငံအခြေစိုက် ဗုဒ္ဓဘာသာဘုန်းကံပြုများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ Wat Phrmarangsi ဗုဒ္ဓဘာသာ ဘုန်းကံပြုကျောင်းမှ ဆရာတော် Lablu Barua သည် အယုဒ္ဓမယရှိ မဟာချူလာလောင်ကွန်း ရာဇဝိဒရာလရာ တက္ကသိုလ် (Mahachulalongkornrajavidyalaya University) ၌ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဘုန်းကံပြုများနှင့် ကျောင်းသားများအား ဒုတိယကမ္ဘာ စစ်အတွင်း လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) ဆိုင်ရာ သင်ခန်းစာပို့ချခြင်း၊ ဆွေးနွေးခွင့်နှင့် ဘာသာပေါင်းစုံ ဆွေးနွေးပွဲတို့ကို စီစဉ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ယင်းအနုပညာ NEVER AGAIN ၏ အဖွဲ့ဝင်များ၊ ဆစ်ဒနီ အခြေစိုက် ဘာသာ ရေးပေါင်းစုံ ကျမ်းကျင်သူနှင့် ဂျူးလူမှုအသိုက်အဝန်း ခေါင်းဆောင် Jeremy Jones အပါအဝင် ပိုလန်မှ ရဟူဒီတရားဟော ဆရာ ခေါင်းဆောင် Michael Schudrich တို့ကို ဟောပြော ဆွေးနွေးသူများအဖွဲ့ဖိတ်ကြားခဲ့သည်။

Faculty of Arts, Chulalongkorn University, in collaboration with the Embassy of the Czech Republic in Bangkok, cordially invites the interested public to attend the screening and post-screening discussion of

THE PAINTED BIRD (NABARVENÉ PTÁČE)

to be followed by
A Live Exclusive Conversation with Film Director,
VÁCLAV MARHOUL

TUESDAY 10 NOVEMBER 2020
9th flr, Maha Chakri Sirindhorn Building,
Faculty of Arts, Chulalongkorn University

This event is open to the public. Registration is free of charge.
Walk-in registration is NOT available.
Please register online by Thursday 5 November 2020 via this QR Code
For further information, please email Verita.S@chula.ac.th

ဆရာတော် Lablu Barua နှင့် WeRemember (Holocaust အောက်မေ့ဖွယ်) ကမ်ပိန်းပို့စတာ၊ ၂၇ ရက်နေ့ ဇန်နဝါရီ ၂၀၁၉၊ ဘန်ကောက်မြို့။
(မှီငြမ်း - ဆန်ဂျိုင်း ဘာရုရာ ချိုဟူရီ)

ဆရာတော် Lablu Barua (ဒုတိယ လက်ဝဲ) ပိုလန်နိုင်ငံသို့ လေ့လာရေးခရီးသွားရောက်စဉ် NEVER AGAIN အဖွဲ့ဝင်များနှင့် ဝါဆောမြို့၌ တွေ့ဆုံခြင်း (နိုဝင်ဘာ ၂၀၁၉၊ မှီငြမ်း၊ နာတလီယာ စီနယာဗာ)

ဆရာတော် Lablu Barua သမိုင်းဝင် ဝါဆောက်တို(Warsaw Ghetto)ဒေသနှင့် ဝါဆောက်
 တို(Warsaw Ghetto)အထိမ်းအမှတ်ကျောက်တိုင်သို့ သွားရောက်လည်ပတ်စဉ်၊ နိုဝင်ဘာ
 ၂၀၁၉
 (မှီငြမ်း ၊ နာတလီယာ စီနေယာဗာ)

ဝေဖန်ပိုင်းခြားတွေးခေါ်မှုဆိုင်ရာ မေးခွန်းများ

- ၁။ အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံ၏ ယဉ်ကျေးမှုခေတ်ရေစီးကြောင်းတွင် 'နာဇီခေတ်ဆန်
 ခြင်း (Nazi chic)' တည်ရှိနေမှုကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန် မည်သည်တို့ကို လုပ်ဆောင်နိုင်သနည်း။
- ၂။ လူ့အမြောက်အမြား သတ်ဖြတ်မှု (Holocaust)ဆိုင်ရာ ငြင်းပယ်ခြင်းနှင့် အမှန်တရားကို ပုံဖျက်
 ခြင်းများကို ဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့် ရင်ဆိုင်တုံ့ပြန်ခြင်းအတွက် ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များ (ဗုဒ္ဓဘာသာ
 ဘုန်းကြီးများစသဖြင့်)တို့၏ အခန်းကဏ္ဍမှာ အဘယ်နည်း။

ဆရာတော် Lablu Barua(တတိယ လက်ဝဲ)၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဘုန်းကြီးများ နှင့် NEVER AGAIN အသင်းအဖွဲ့၏ Natalia
 Sineavea တို့ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု၊ ဘာသာပေါင်းစုံအကြောင်းနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး အသိပညာပေးခြင်းအကြောင်းတို့ကို
 အွန်လိုင်းဆွေးနွေးပွဲ ပြုလုပ်နေစဉ်။ (မှီငြမ်း၊ Lablu Barua ၏ မှတ်တမ်းစု)

ဆရာတော် Lablu Barua၊ ဗုဒ္ဓဘာသာလေ့လာသူ Sanjoy Barua Chowdhury နှင့် Jeremy Jones (အလယ်)တို့ ဘာသာပေါင်းစုံအစည်းအဝေးကျင်းပစဉ်၊ ဘန်ကောက်မြို့၊ ဇန်နဝါရီ ၂၀၂၀
(မှီငြမ်း ၊ Labiu Barua ၏ မှတ်တမ်းစု)

Back to the Table of contents

လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) နှင့် ပတ်သက်သော ဝေါဟာရများ

ဂျူးလူမျိုးများအပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု သို့မဟုတ် မလိုမုန်းထားမှု (Antisemitism) - ဘာသာရေး သို့မဟုတ် လူမျိုးစုတစ်ခုအဖြစ် ဂျူးလူမျိုးများအပေါ် အမုန်းတရားနှင့် မလိုမုန်းတီးမှု ဖြစ်သည်။ ဂျူးလူမျိုးများအပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု သို့မဟုတ် မလိုမုန်းထားမှု သည် ပုံစံအမျိုးမျိုးနှင့် အချိန်ကြာလာသည်နှင့် အမျှ ကြီးထွား လာခဲ့သည်။ ၎င်းသည် ဂျူးဘာသာကိုဆန့်ကျင်ခြင်းတွင် အမြစ်တွယ်ခဲ့သည်။ ဂျူးဘာသာသည် ဂျူးလူမျိုးများ ယုံကြည်ကိုးကွယ်သည့် ရှေးအကျဆုံး တစ်ခုတည်းသော ဘာသာတရားဖြစ်သည်။ သမိုင်းကြောင်း အများစုတွင် ဂျူးလူမျိုးများသည် အခြားဘာသာရေးအုပ်စုများဖြစ်သော ခရစ်ယာန် များကဲ့သို့ပင် အုပ်ချုပ်ရေးနယ်မြေ များ အောက်တွင် နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ ယင်းနေရာများတွင် ဂျူးလူမျိုးများ အား “အခြားသူများ” အဖြစ်မကြာခဏ ဆက်ဆံခံခဲ့ရသည်။ ခရစ်ယာန်ဘာသာအားလက်မခံခြင်းကြောင့် ၎င်းတို့နေထိုင်ခဲ့သော လူ့အဖွဲ့အစည်း များ၏ ကံဆိုးခြင်းများအတွက် ခုတုံးလုပ်ခြင်းခံခဲ့ရသည်။ ဂျူးလူမျိုးများနှင့်ပတ်သက်သည့် စဉ်ဆက်မပြတ် ဖြစ်ပေါ်နေသောကောလဟာလများ ၊ ဒဏ္ဍာရီများ နှင့် သတင်းမှားများသည် သမိုင်းကြောင်းတစ်လျှောက်တွင် သာမကယနေ့ထိတိုင်ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ ဤအမုန်းတရား သည် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု နှင့် အကြမ်းဖက်မှုများဆီသို့ မကြာခဏဦးတည်ခဲ့သည်။ ခေတ်သစ် လူမျိုးရေးခွဲခြားဆက်ဆံမှုသည် ဂျူးများအပေါ် မုန်းတီးမှုကို အခြေခံပြီး ၎င်းတို့၏အခြေခံ မှာ “ဇီဝဗေဒ” ကွဲပြားမှုနှင့် ၎င်းတို့၏ ‘ယုတ်ညံ့သော’ လူမျိုးနှင့် သက်ဆိုင်သည်။

ဂျူးလူမျိုးများအပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု သို့မဟုတ် မလိုမုန်းထားမှုသည် လျှို့ဝှက် ပူးပေါင်းကြံစည်မှုသီအိုရီများနှင့် အနီးကပ်ဆက်စပ်မှုရှိသည်။ အခြားသောအသုံးအနှုန်းမှာ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှုနှင့်ရေးဝါဒ - နာဇီကိုးကွယ် ယုံကြည်မှုကိုရည်ညွှန်းပြီး ၎င်းတို့၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဂျူးအားလုံးကို သုတ်သင်ရှင်းလင်းရေးဖြစ်သည်။ ဇီယွန်ဝါဒဆန့်ကျင်ရေးသည် အစွဲအနွမ်းရှိသော ဂျူးပြည်နယ်အပေါ် မုန်းတီးမှုကို ဖော်ပြသည်။

[See the IHRA definition of antisemitism](#) တွင်လေ့လာပါ။

ဂျူးလူမျိုးများအပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု သို့မဟုတ် မလိုမုန်းထားမှု၏လျှို့ဝှက်ပူးပေါင်းကြံစည်မှုသီအိုရီများ (Antisemitic conspiracy theories) - ဂျူးလူမျိုးများအပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု သို့မဟုတ် မလိုမုန်းထားမှု ဆိုင်ရာ ဒဏ္ဍာရီများနှင့် မှားယွင်းမှုများသည် ဂျူးတို့အသုံးပြုသည့် သြဇာအာဏာဖြစ်၍ ကမ္ဘာအရပ်ရပ်မှ အစိုးရများအား လွှမ်းမိုး ခြယ်လှယ်ရန်ဖြစ်သည်။ လျှို့ဝှက်ပူးပေါင်းကြံစည်မှု သီအိုရီများသည် ဂျူးဆန့်ကျင်ရေး ရန်ငြိုးဖွဲ့ မှု နည်းစနစ်ဟောင်း နှင့် ခေတ်သစ်ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှု တွင်အမြစ်တွယ်နေခဲ့သည်။ လျှို့ဝှက်ပူးပေါင်း ကြံစည်မှု သီအိုရီများ၏အရေးကြီးသောအချက်မှာ သွေးအသရေဖျက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဂျူးများသည်များသောအားဖြင့် ဂျူးမဟုတ်သော ခရစ်ယာန်ကလေးသူငယ်များ၏ သွေးကို ဂျူးထိုးတမ်း စဉ်လာ ရည်ရွယ်ချက်များ အတွက်အသုံးပြုခဲ့သည်ဟု မဟုတ်မမှန်စွာစွဲချက်များဖြစ်သည်။ နာဇီတို့သည် လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) ကာလ အတွင်း သွေးအသရေဖျက်ခြင်းကောလဟာများကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ဖြန့်ဖြူးခဲ့သည်။ ထိုကဲ့သို့သော ဒဏ္ဍာရီများ ၏ဥပမာများကို ခေတ်ပြိုင်ကမ္ဘာတွင်လည်း တွေ့ရှိနိုင်သည်။

အောက်ရှ်ဗစ် ဘီကနို (Auschwitz-Birkenau) သုတ်သင် ရှင်းလင်းရေးစခန်း (Auschwitz-Birkenau extermination camp) - ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း အသုံးပြုခဲ့သော အကြီးဆုံး သေဆုံးခြင်းနှင့် ချွေးတပ် စခန်း (ယခု ပြတိုက်)ဖြစ်သည်။ ဤနေရာတွင် အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးနှင့် ကလေး ၁.၁ သန်းကျော် အသက် ဆုံးရှုံး ခဲ့သည်။ ထိုအချိန်ကတည်းက ၎င်းသည်လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု (Holocaust)၏ သင်္ကေတတစ် ခုဖြစ်လာခဲ့သည်။

ဝင်ရိုးတန်းစွမ်းအင်များ (Axis powers) - ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း မဟာမိတ်များကို ဆန့်ကျင်သော ဂျာမနီ၊ အီတလီနှင့် ဂျပန်တို့က ဦးဆောင်သော ယာယီပေါင်းစုအဖွဲ့ဖြစ်ပြီး ဟန်ဂေရီ၊ ရိုမေးနီးယား၊ စလိုဗက်ကီးယား၊ ဘူလ်ဂေးရီးယား၊ ခရိုအေးရှားနှင့် ဖင်လန် စသည့်အခြားအဖွဲ့ဝင်များလည်းပါဝင်သည်။

ဘေးနေသူများ (Bystanders) - ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းဂျူးလူမျိုးများအား အကြောင်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ငြင်းပန်းနှိပ်စက်မှုများ အပေါ် မဆိုင်သကဲ့သို့လျစ်လျူရှုပြီးဘေးနေသူများဖြစ်ကြသည်။ ဘေးနေသူများသည် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အကြီးမားဆုံးသောအစိတ်အပိုင်းဖြစ်သည်။ တစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်းစီနှင့် အဖွဲ့များသည် အမျိုးအစား တစ်ခုထဲနှင့်သက်ဆိုင်ခြင်းမဟုတ်ပဲ လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) ကာလအတွင်း ၎င်းတို့တွင် ရွေးချယ်စရာအမျိုးမျိုးရှိခဲ့သည်။

<https://encyclopedia.ushmm.org/content/en/article/bystanders> တွင်ပိုမိုလေ့လာနိုင်ပါသည်။

ပူးပေါင်းပါဝင်သူများ (Collaborators) - ဝင်ရိုးတန်းစွမ်းအင်များဖြစ်သော ဥရောပနိုင်ငံများသည် ဂျူးဆန့်ကျင်ရေးဥပဒေများကိုပြဋ္ဌာန်းရန် ဂျာမန်နာဇီအစိုးရနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း ဗစ်ချီဖရန့်စ် (Vichy France) သည် မာရှယ်ဖိလိပဲတိုန် (Marshal Philippe Pétain) ဦးဆောင်သော တရားဝင် လွတ်လပ်သော ပြင်သစ်နိုင်ငံ ကိုအမည်ပေးခဲ့သည်။ ၎င်းသည် မြောက်ပိုင်းနှင့် အနောက်ပိုင်း အစိတ်အပိုင်း များကို သိမ်းပိုက်ထားသည့် နာဇီဂျာမနီနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးမူဝါဒကို ချမှတ်ခဲ့သည်။ ဝင်ရိုးတန်းစွမ်းအင်များသိမ်းပိုက်ထားသော နိုင်ငံများအတွင်း အချို့သော တစ်ဦးတစ်ယောက် ချင်းစီနှင့် အဖွဲ့အစည်းများက အမျိုးသားရေးဝါဒ၊ ဂျူးလူမျိုးများအပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု သို့မဟုတ် မလိုမုန်းထားမှု နှင့် ကွန်မြူနစ် ဆန့်ကျင်ရေးတို့ကို အဓိက လှုံ့ဆော်ခဲ့သည့်နာဇီများနှင့်ပူးပေါင်းခဲ့သည်။

သေဆုံးခြင်းစခန်းများ (Death camps) - ၁၉၄၁ ခုနှစ်နှောင်းပိုင်းနှင့် ၁၉၄၂ အစောပိုင်းတွင် နာဇီတို့သည် ပိုလန်တွင် လူသားများကို စက်မှုလုပ်ငန်းစကေးနှင့်သတ်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် စခန်း၅ခုကိုတည်ဆောက်ခဲ့သည်။ ဗီရက် (Belzec) ၊ ရှမနွန် (Chelmno)၊ ဆိုဘီဘော် (Sobibor)၊ ထရက်ဘလင်ကာ (Treblinka)၊ မိုင်ဒါနက်ခဲ (Maidanek) နှင့် အောက်ရှ်ဗစ် ဘီကနို (Auschwitz-Birkenau) တို့တွင် လူထောင်ပေါင်းများစွာကို ကာဗွန်မိုနောက် ဆိုဒိဇာတ်ငွေ့အသုံးပြု၍သတ်ဖြတ်ရန်တည်ဆောက်ခဲ့သည်။ ၎င်းတို့သည်ပြင်ပကမ္ဘာနှင့် သီးခြားခွဲခြားထားသော်လည်း ရထားလမ်းဖြင့်ဆက်သွယ်ထားသည့် သစ်တောထူထပ်သော ဒေသများတွင်တည်ရှိသည်။

ဖက်ဆစ်ဝါဒ (Fascism) - ၁၉၁၉ ခုနှစ်မှ ၁၉၄၅ ခုနှစ်အတွင်း ဥရောပနိုင်ငံအများအပြားတွင် ပျံ့နှံ့ခဲ့သော နိုင်ငံရေးအတွေးအခေါ်နှင့် လူထုလှုပ်ရှားမှုများဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် အစွန်းရောက် စစ်ဝါဒီ အမျိုးသားရေးဝါဒ၊ ယဉ်ကျေးမှု တူညီမှုနှင့် ဒီမိုကရေစီကိုရန်လိုခြင်းတို့နှင့် တွဲဖက်ခြင်းဖြစ်သည်။

လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု (Genocide) - ရှေးနေ ရာဖာရယ် လမ်ကင် (Rafael Lemkin) သည် 'လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု' ဟူသော အယူအဆကို ၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် မိတ်ဆက်ခဲ့သည်။ ယင်း အခေါ်အဝေါ်သည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ် အတွင်း ဂျူးလူမျိုးများအပေါ် နာဇီတို့ပြုလုပ်ခဲ့သော နိုင်ငံရေးအပေါ် အဓိကအခြေခံသည်။ ထိုအယူအဆကို ၁၉၄၈ခုနှစ် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်မှုကာကွယ်တားဆီးရေးနှင့် အပြစ်ပေးမှုဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂ ညီလာခံတွင် အသုံးပြုခဲ့သည်။

၎င်းသည် "လူအမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု" (Holocaust) အယူအဆထက် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော အဓိပ္ပာယ်ကို ဆောင်ပြီး လူသတ်မှုကျူးလွန်ခြင်းထက် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သည်။ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုသည် တိုင်းရင်းသား၊ လူမျိုးရေး၊ ဘာသာရေး၊ နိုင်ငံသား၊ လူမှုရေးအရ တည်ဆောက်ထားသော သို့မဟုတ် ယဉ်ကျေးမှုအုပ်စုတစ်ခု၏ တစ်ခုလုံး သို့မဟုတ် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကို စနစ်တကျဖျက်စီးခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် လူသားမျိုးနွယ်အပေါ် ကျူးလွန်သည့် ရာဇဝတ်မှုများအားလုံးတွင် အဆိုးရွားဆုံးဖြစ်သည်။

လူအမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) - ၁၉၃၃မှ ၁၉၄၅ခုနှစ်အတွင်းသိမ်းပိုက်ထားသောဥရောပမှ ဥရောပဂျူးများကို နာဇီအစိုးရနှင့် ၎င်း၏ မဟာမိတ်များမှစနစ်တကျ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းမှုနှင့် သုတ်သင်ရှင်းလင်း မှုများပြုလုပ်ခြင်းအား နိုင်ငံတော်ကအထောက်အပံ့ပြုခဲ့သည်။ လူအမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု (Holocaust)သည် ရောမလူမျိုးများ၊ လိင်တူဆက်ဆံသူများ၊ မသန်စွမ်းသူများနှင့် အခြားအုပ်စုများ စသည့်သားကောင်များ အထိပိုမိုကျယ်ပြန့်လာသည်။ ဤအသုံးအနှုန်းသည် ၁၉၆၀ အစပိုင်းခုနှစ်များတွင် ရိုမေးနီးယန်း ဟိုလိုကော့စ် (လူအမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု) တွင် အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သူ အယ်လီဗိုက်ဆယ်လ် (Elie Wiesel) ၏နာဇီ အသေခံစခန်းများမှ လူများအား မီးရှို့မီးသဂြိုဟ်ခြင်း၏ နမိတ်သင်္ကေတဖြစ်သည်။ ရှိုး (Shoah)သည် ဟိုလိုကော့စ်တွင် ဟောဘရူးအမည်ဖြစ်ပြီး ဂျူးလူမျိုးများကို သီးသန့်သုတ်သင်ရှင်းလင်းခြင်း အားရည်ညွှန်းသည်။

လူအမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှုကို ငြင်းပယ်ခြင်း (Holocaust Denial) - လူအမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု (Holocaust)သည် ဘယ်သောအခါမှဖြစ်ပေါ် ခဲ့ခြင်းမရှိပဲ လုံးလုံးလျားလျား လုပ်ကြံဖန်တီးထားသော လုပ်ကြံ ဇာတ်လမ်းဖြစ်သည်ဟုမှားယွင်းသောအဆိုပြုချက် အစုများဖြစ်သည်။

[International Holocaust Remembrance Alliance \(IHRA\) Working Definition of Holocaust Denial and Distortion](#) တွင်လေ့လာနိုင်သည်။

လူအမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု အမှန်တရားကို ပုံဖျက်ခြင်း (Holocaust distortion) - လူအမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) နှင့်ပတ်သက်သော သမိုင်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်များအမှန်တရားကို ပုံဖျက်ခြင်း နှင့် ခြယ်လှယ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် အမျိုးအစား အမျိုးမျိုးကို ပေါင်းစပ်ထားခြင်းဖြစ်ပြီး လူအမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) အသေးအဖွဲ့ကိစ္စ နှင့် တားမြစ်ပိတ်ပင်ခြင်း၊ လူအမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု (Holocaust)၏ အရေးပါမှုကို လျော့ချရန်ပြုလုပ်ခြင်းတို့ပါဝင်သည်။

နိုင်ငံတကာ လူအမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု (Holocaust)အထိမ်းအမှတ်မဟာမိတ် (IHRA) - ဤသည် ဟိုလိုကော့စ်ပညာရေးအပေါ်နိုင်ငံတကာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး အုပ်စု၏အလုပ်အဖွဲ့ဟုခေါ်ဆိုသည်။ အောက်မေ့ခြင်းအထိမ်းအမှတ်နှင့် သုတေသန (ITF) မှာ ၂၀၁၃ခုနှစ်ဇန်နဝါရီလအထိ ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် ဟိုလိုကော့စ်ပညာရေး၊ သုတေသနနှင့် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းတွင်အောက်မေ့ဖွယ်ရာ အထိမ်းအမှတ်များကို မြှင့်တင်လုပ်ဆောင်ခဲ့ပြီး ဟိုလိုကော့စ်အပေါ် စတော့ဟုမ်း နိုင်ငံတကာဆွေးနွေးပွဲများ ၏ထုတ်ပြန်ကြေငြာချက် အထောက်အထားအရ ၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင်တည်ထောင်ခဲ့သော အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များ ပါဝင်သည့် ကြားကာလအစိုးရဖြစ်သည်။

နာဇီယမ် /နာဇီ (Nazism/Nazi) - အမျိုးသားဆိုရှယ်လစ်စနစ် (ဂျာမန်အမျိုးသားဆိုဗီယက်ဝါဒ) ၏အယူဝါဒဖြစ်ပြီး အဒေါ့ဖ်ဟစ်တလာနှင့် နာဇီဂျာမနီရှိ နာဇီပါတီ (၁၉၃၃-၁၉၄၅)ဆက်စပ်ကျင့်ထုံးများဖြစ်သည်။ ၎င်း သည်လစ်ဘရယ် ဒီမိုကရေစီ နှင့် ပါလီမန်စနစ်၏ ဖက်ဆစ်ဝါဒ၏ပုံစံတစ်ခုဖြစ်သည်။ ၎င်းတွင်ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှုခွဲခြားခြင်း၊ ကွန်မြူနစ်ဆန့်ကျင်ရေး၊ နှင့် သိပ္ပံနည်းကျ လူမျိုးရေး ခွဲခြားမှုများပါဝင်သည်။

နီရို - နာဇီလှုပ်ရှားမှုများ (Neo-Nazi movements) - စစ်ပြီးခေတ်တွင် စစ်သွေးကြွများ၊ လူမှုရေးနှင့် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုများကို လုပ်ဆောင်သူများသည် ဟစ်တလာအားလေးစားကြပြီး နာဇီဝါဒကို ပြန်လည် အသက် သွင်းရန် ကြိုးပမ်းကြသည်။ နီရို - နာဇီယမ်သည် အမှန်းတရားနှင့် လူဖြူတို့၏မြင့်မြတ်မှုကို မြှင့်တင်ပေးသည်။ ၎င်းတို့ကိုထောက်ခံသူများသည် ဂျူးများ၊ ရောမနှင့် မွတ်ဆလင်များအပါအဝင် တိုင်းရင်းသား လူနည်းစုများ အား လူမျိုးရေးအရတိုက်ခိုက်ကြသည်။ ၎င်းတို့အား ကမ္ဘာဒေသအနှံ့တွင်တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။

ပိုရိုက်မက်စ် (Porajamos) - ၎င်းသည် ရိုမာနီအမည်ဖြစ်ပြီး ရိုမာနီနှင့်စင်ဒီလူမျိုးများအား နာဇီလူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှု ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် နီရိုလော်ဂျစ်ဆန် ဘာသာအရ "ဝါးမြိုခြင်း" သို့မဟုတ် "ဖျက်ဆီးခြင်း" ဟု ခေါ်တွင်သည်။ နာဇီတို့သည် ရိုမာနီနှင့်စင်ဒီလူမျိုးများအား လူမျိုးရေးအရယုတ်ညံ့ပြီး လူမှုရေးဆန့်ကျင်သည်ဟု သတ်မှတ်ယူဆကြသည်။

<https://www.romarchive.eu/en/voices-of-the-victims/genocide-holocaust-porajmos-samudaripen> တွင် ပိုမိုလေ့လာပါ။

ရိုင်းဟာ စစ်ဆင်ရေး (Operation Reinhard) - ပိုလန်ဂျူးလူမျိုးအားလုံးအား သုတ်သင်ရှင်းလင်းရန် နာဇီတို့၏အစီအစဉ်။
<https://encyclopedia.ushmm.org/content/en/article/operation-reinhard-einsatz-reinhard> တွင် ပိုမိုလေ့လာပါ။

စွာစတီကာ (Swastika) - ၎င်းသည် ဗုဒ္ဓဘာသာ နှင့် ဟိန္ဒူဘာသာတို့တွင် အသုံးပြုခဲ့သော ရှေးဟောင်းသင်္ကေတ တစ်ခုဖြစ်ပြီး နာဇီတို့မှ ၎င်းတို့၏ကိုယ်ပိုင်သင်္ကေတအဖြစ် ခေါ်ဝေါ်မွေးစားအသုံးပြုခဲ့သည်။ ဥရောပတွင် ၎င်းသည်နာဇီဝါဒ (Nazism) နှင့် လူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) တို့နှင့်ဆက်စပ်မှုရှိသည်။

လူမျိုးအတွင်းဖြောင့်မတ်တည်ကြည်သူ (The Righteous Among the Nations) - ၎င်းသည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းနာဇီတို့၏ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှုကိုခံခဲ့ရသော ဂျူးလူမျိုးများအားကူညီခဲ့သည့် ဂျူးမဟုတ်သောလူမျိုးများဖြစ်သည်။ ဂျူးများကိုကယ်တင်သူများသည် အစွာရေးနိုင်ငံရှိ ရှာဒ်ဗာရှန် (Yad Vashem) ပေးအပ်သော လူမျိုးအတွင်းဖြောင့်မတ်တည်ကြည်သူအဖြစ် သတ်မှတ်ခံခဲ့ရသည်။

ထောက်ခံရပ်တည်သူများ (Upstanders) - ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းတက်ကြွဆန့်ကျင်၍ ဒုက္ခရောက်နေသူများ နှင့် ကျူးလွန်သူများ၏လုပ်ရပ်များကို ဆန့်ကျင်ခဲ့သူများအားထောက်ပံ့သူများကိုဆိုလိုသည်။ ယင်းအခေါ်အဝေါ်သည် ခေတ်ပြိုင်ကမ္ဘာအပါအဝင် အခြားသောအခြေအနေများနှင့်လည်းသက်ဆိုင်ပါသည်။

WeRemember ကမ်ပိန်း (WeRemember Campaign) - ဇန်နဝါရီ ၂၇ ရက်နေ့အား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလူ့အမြောက်အမြားသတ်ဖြတ်မှု (Holocaust) အထိမ်းအမှတ်နေ့အဖြစ် ကုလသမဂ္ဂမှသတ်မှတ်ထားသည်။ ၎င်းနေ့သည် အကြီးဆုံးသေဆုံးမှု နှင့် သုတ်သင်ရေးစခန်းဖြစ်သော အောက်ရှ်ဗစ် ဘီကနို (Auschwitz-Birkenau) ၏လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ရရှိသွားသောနေ့ဖြစ်သည်။ ထိုနေ့ကို နှစ်စဉ် WeRemember ကမ်ပိန်း လှုပ်ရှားမှုအား ဂုဏ်ပြုရန် အတွက် ကမ္ဘာ့ဂျူးကွန်ဂရက်အားစတင်ကျင်းပခဲ့သည်။ သန်းနဲ့ချီသောသူများသည် ဒုက္ခရောက်သားကောင်များကို အထိမ်းအမှတ်ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် '#WeRemember' ဟူသောဆိုင်းဘုတ်များကို ကိုင်ဆောင်ထားသော ပုံများအား ၎င်းတို့၏လူမှုကွန်ရက်စာမျက်နှာများတွင်တင်ခဲ့ကြသည်။

